

4. maj 2015 RIGSPOLITIET

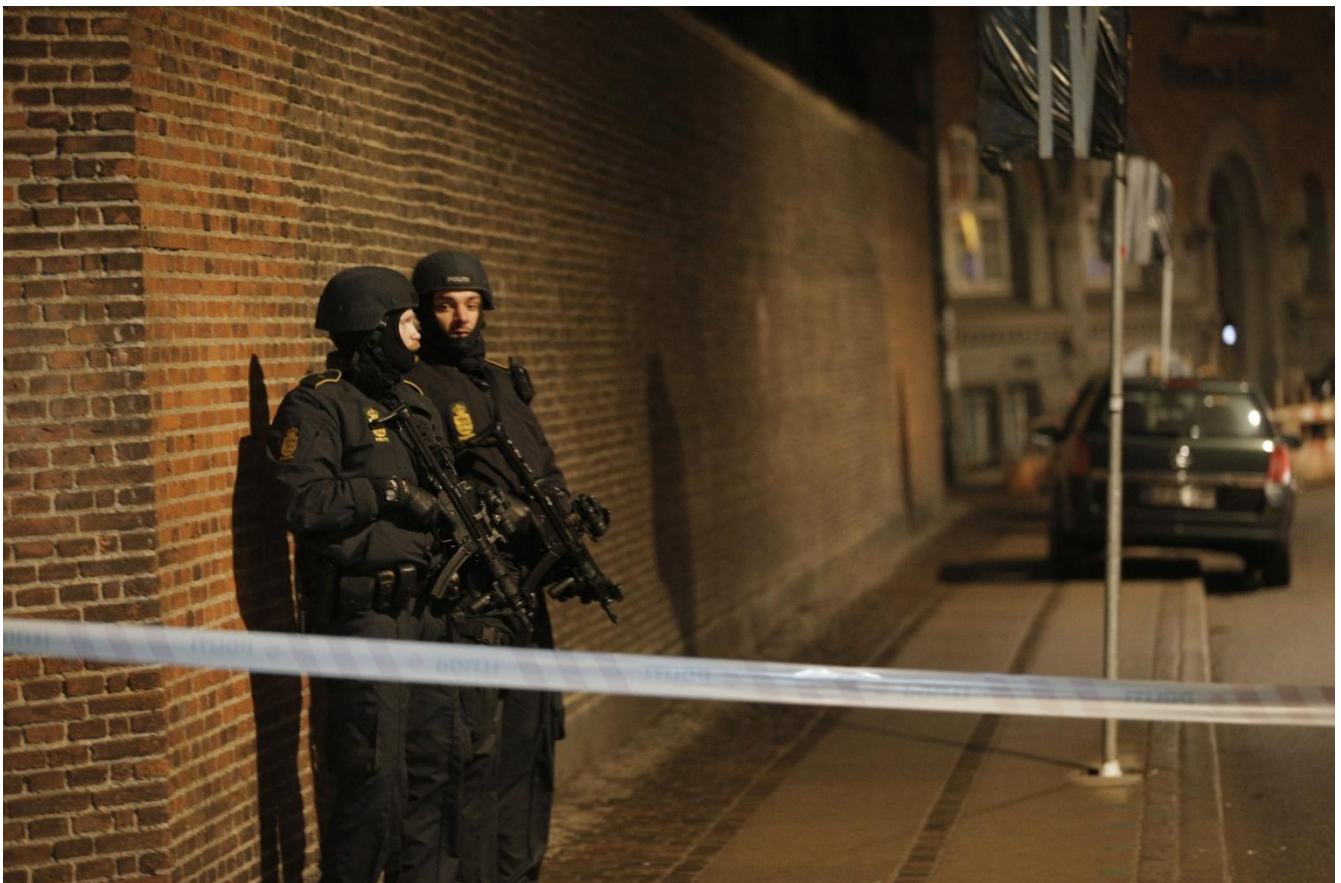
Politiområdet

Nationalt Beredskabscenter
Ejby Industrivej 125 - 135
2600 Glostrup

Telefon: 3514 8888

Evaluering

af myndhedsindsatsen forud for og i forbindelse med
terrorhændelserne den 14. og 15. februar 2015 i København

Indhold

1. Indledning	5
2. Rigspolitichefens beslutning om iværksættelse af en samlet beskrivelse af politiets indsats.....	5
3. Resumé og strategiske anbefalinger	7
3.1. Indledning.....	7
3.2. Bevogtnings- og beskyttelseskoncepter mv.....	9
3.3. Beredskabets robusthed	11
3.4. Styrket operationsstyring og - metode i PET.....	12
3.5. Efterforsknings- og efterretningsredskaber	13
3.6. Logistik, herunder personaleressourcer, udrustning og materiel.....	15
3.7. Operativ styring	16
3.8. Styrkelse af den politimæssige indsats i krydsfeltet mellem bander og militant islamistiske grupper	17
3.9. Operationskapacitet i PET	18
3.10. Kildedækning i PET	19
3.11. Deling af oplysninger og samarbejde mellem myndighederne	19
4. Forholdet til den fortsatte indsats og efterforskning	24
5. Afgrænsning, metode og systematik	26
Del 1 – Fokusområde 1: Den historiske udvikling på terrorområdet internationalt og nationalt fra terrorhændelserne i Norge den 22. juli 2011 og frem til terrorhændelserne i København den 14. og 15. februar 2015, udviklingen i trusselsbilledet over tid samt en belysning af de iværksatte initiativer fra politiets og PET's side affødt af udviklingen i trusselsbilledet i den forløbne periode	28
6. Udviklingen på terrorområdet internationalt og nationalt op til terrorhændelserne i København den 14. og 15. februar 2015	28
6.1. Udviklingen i terrortruslen	28
6.2. Udviklingen i politiets evne til at kunne håndtere større, uvarslede hændelser bl.a. baseret på erfaringer fra Norge til Paris og Belgien	33
6.3. Udviklingen i det konkrete politimæssige beredskab op til hændelserne i København, herunder iværksættelse af specifikke beredskabsmæssige foranstaltninger.....	36
6.4. Organiseringen af beredskabet i Københavns Politi.....	39
7. Organisering af krisestyring og sikkerhed ved arrangementer og objekter.....	40
7.1. Krisestyringssystemet.....	40
7.2. Arrangements- og objektsikkerhed.....	44

Del 2 - Fokusområde 2: Den politimæssige indsats strategisk, operationelt og taktisk "før", "under" og "efter" terrorhændelserne i København	50	Side 3
8. Københavns Politis beredskab den 14. februar 2015	50	
8.1. Beredskabets dimensionering	50	
8.2. Tilsynspatroljeringen i forhold til objekter	51	
8.3. Sikkerheden ved arrangementet i Krudttønden	51	
8.4. Sikkerheden ved Bat Mitzvah-arrangementet i menighedshuset ved synagogen i Krystalgade	56	
9. Beskrivelse af de konkrete hændelser	57	
9.1. Gerningsmandens færden inden angrebet på Krudttønden	57	
9.2. Krudttønden	57	
9.3. Forløbet mellem Krudttønden og synagogen	60	
9.4. Synagogen i Krystalgade	61	
9.5. Forløbet mellem synagogen og Svanevej	65	
9.6. Efterfølgende anholdelser	65	
10. Etablering af krisestyringsorganisationen den 14. februar 2015	66	
10.1. National krisestyringsorganisation	66	
10.2. Lokal krisestyringsorganisation	67	
11. Den beredskabsmæssige reaktion på skudepisoden ved "Krudttønden"	68	
11.1. Intensivering af tilsynspatroljeringen	68	
11.2. Disponeringen af patruljer	70	
12. Københavns Politis efterforskningsmæssige indsats under og efter angrebet	73	
12.1. "Under-fasen"	73	
12.2. "Efter-fasen"	77	
13. PET's indsats under terrorhændelserne	79	
13.1. PET's ansvars- og opgaveområde	79	
13.2. Overordnet styringskæde i PET's operationelle dispositioner	80	
13.3. PET's konkrete dispositioner	82	
14. Øvrige forhold	87	
14.1. Operativ logistik – Personale, udrustning og materiel samt den administrative og IT-mæssige understøttelse heraf	87	
14.2. Telefoni	89	
14.3. Radiokommunikation – SINE-system	89	
14.4. Ekstern kommunikation og borgerinddragelse	90	
Del 3 – Fokusområde: Myndighedernes forebyggende og modvirkende indsats mod radikalisering og ekstremisme, gerningsmandens profil og baggrund samt		

omstændighederne omkring hans løsladelse samt kommunikationen og samarbejdet mellem myndighederne forud for hændelserne.....	93	Side 4
15. Indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme.....	93	
16. Identifikation af konkrete problemstillinger.....	104	
16.1. Bidrag fra referencegrupperne.....	105	
16.2. Referencegruppen bestående af Politiforbundet i Danmark og Københavns Politiforening.....	105	
16.3. Referencegruppe bestående af Rigspolitiet og Københavns Politi.....	108	
16.4. Referencegruppe med de eksterne samarbejdspartnere, der indgik i de nedsatte stabe i forbindelse med hændelserne.....	110	
Bilag 1: Kronologisk beskrivelse af hændelsesforløbet.....	112	
Bilag 2: Ordliste.....	141	

1. Indledning

Side 5

Lørdag den 14. februar 2015 blev København ramt af terror. Ca. kl. 15.30 afgav en gerningsmand skud med et automatvåben mod Kulturhuset Krudttønden på Østerbro i København. Den 55-årige Finn Nørgaard blev skudt på tæt hold og afgik ved døden, ligesom fire politifolk også blev ramt, enten af skud eller glasskår.

Kort tid efter midnat ca. kl. 00.41 indfandt gerningsmanden sig ved synagogen i Krystalgade, hvor der var blevet etableret fast politibevogtning suppleret af tilsyn ved gående og kørende patruljer. Manden afgav på klos hold skud mod en frivillig vagt ved synagogen, den 37-årige Dan Uzan, og det tilstedeværende politipersonale. Dan Uzan blev dræbt på stedet, og de to tilstedeværende betjente blev ramt af skud.

Senere på morgenen ca. kl. 04.45 blev det politipersonale, der på baggrund af den hidtidige efterforskning overvågede området omkring Mjølnerparken, opmærksomme på en mand, der svarede til beskrivelsen af den formodede gerningsmand. De enheder, der opholdt sig i området, blev adviseret, og en gruppe fra PET's aktionsstyrke bemærkede på Svanevej personen. Under en efterfølgende skudveksling blev gerningsmanden dræbt.

Det drejede sig om en ung mand på 22 år med palæstinensisk baggrund, Omar Abdel Hamid El-Hussein, som var født i Danmark. Han var kendt af politiet for flere kriminelle forhold vedrørende bl.a. overtrædelser af våbenloven og vold, og han var senest løsladt fra varetægtsfængsling den 30. januar 2015. Han var endvidere kendt i bandesammenhæng.

Hændelserne førte til en af de største, uvarslede politiindsatser i nyere tid – en indsats, der fortsat pågår.

2. Rigspolitichefens beslutning om iværksættelse af en samlet beskrivelse af politiets indsats

Der er tidligere udarbejdet faktuelle beskrivelser af Rigsadvokatens, Direktoratet for Kriminalforsorgens og Domstolsstyrelsens sager og Københavns Kommunes sager vedrørende Omar Abdel Hamid El-Hussein frem til angrebene i København den 14. og 15. februar 2015. Endvidere har Direktoratet for Kriminalforsorgen udarbejdet en beskrivelse af kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme.

Endvidere traf rigspolitichefen efter hændelserne beslutning om, at der skal udarbejdes en politimæssig evaluering af hændelsesforløbet i forbindelse med terrorangrebet samt af det

myndighedssamarbejde, der har fundet sted i relation til gerningsmanden og hændelserne i forbindelse med terrorangrebet.

Side 6

Den foreliggende evaluering skal sammen med de tidligere udarbejdede notater fra Rigsadvokaten, Direktoratet for Kriminalforsorgen og Københavns Kommune danne grundlag for en samlet beskrivelse af myndighedernes håndtering af terrorhændelserne.

Formålet med evalueringerne er dels at få et så præcist billede som muligt af, hvad der skete forud for og i forbindelse med selve hændelserne, dels at danne et solidt og velbelyst grundlag for beslutninger om nye tiltag, som kan styrke myndighedernes indsats over for terror.

På baggrund af de erfaringer, der er høstet i forbindelse med håndteringen af hændelserne, skal evalueringen således afdække konkrete læringspunkter, der kan bruges til at gennemføre ændringer, som fremover kan styrke myndighedernes indsats.

Forslagene til nye initiativer skal bygge videre på de initiativer, som er taget i de senere år som følge af det generelle trusselsbillede og hændelserne i andre lande, herunder navnlig terrorangrebet i Norge den 22. juli 2011. Endvidere beskrives den udvikling, der gennem de seneste år er sket i forhold til trusselsbilledet mod Danmark, samt udviklingen i det politimæssige beredskabsparathed til at håndtere større, uvarslede hændelser.

På denne baggrund er evalueringen opdelt i tre fokusområder:

Fokusområde 1: Den historiske udvikling på terrorområdet internationalt og nationalt fra terrorhændelserne i Norge den 22. juli 2011 og frem til terrorhændelserne i København den 14. og 15. februar 2015, udviklingen i trusselsbilledet over tid samt en belysning af de iværksatte initiativer fra politiets og PET's side affødt af udviklingen i trusselsbilledet i den forløbne periode.

Fokusområde 2: Den politimæssige indsats strategisk, operationelt og taktisk ”før”, ”under” og ”efter” terrorhændelserne i København.

Fokusområde 3: Myndighedernes forebyggende og modvirkende indsats mod radikalisering og ekstremisme, gerningsmandens profil og baggrund samt omstændighederne omkring hans løsladelse samt kommunikationen og samarbejdet mellem myndighederne forud for hændelserne.

Af de tre fokusområder er fokusområde 2 det mest omfangsrige, da det for at kunne identificere læringspunkter er vigtigt så præcist som muligt at få fastlagt forløbet af hændel-

serne i København og den politimæssige indsats i forhold til disse. Fokusområde 2 strækker sig tidsmæssigt fra planlægningen af sikkerheden omkring arrangementet i Krudttønden til den fortsatte efterforsknings- og bevogtningsindsats – der som ovenfor anført fortsat pågår.

3. Resumé og strategiske anbefalinger

3.1. Indledning

Med afsæt i beskrivelsen nedenfor af forløbet forud for, under og efter hændelserne er formålet med evalueringen at uddrage relevante læringspunkter og dermed danne et solidt og velbelyst grundlag for beslutninger om justeringer og nye tiltag, som kan styrke myndighedernes beredskab i forhold til terror.

Helt overordnet viser evalueringen, at politiet var forberedt på, at en terrorhændelse kunne indtræffe, og at der op til begivenhederne den 14. og 15. februar 2015 var gennemført en række initiativer, som havde til formål at styrke dansk politis operative parathed, hvis et terrorangreb skulle indtræffe.

På nationalt plan var der opstillet minimumskrav til de væsentligste nøglefunktioner i beredskabet, ligesom der var påbegyndt implementering af en certificeringsordning, som stiller krav til kompetencer og rutiner hos vagtchefer og indsatsledere. Uddannelsen af vagtchefer og indsatsledere var i 2014 og 2015 blevet styrket, og det nationale stabsapparat var fra januar 2015 bemandedt døgnet rundt med personale med særlige beredskabskompetencer.

For at sikre, at dansk politi året rundt og på ethvert tidspunkt af døgnet har en særlig slagkraftig kapacitet på hjul som supplement til PET's Aktionsstyrke, er politikredsene endvidere i færd med at indføre særlige reaktionspatruljer med medarbejdere med særlige kompetencer, udrustning og bevæbning, og disse reaktionspatruljer var etableret i Københavns Politi på tidspunktet for angrebene.

Som følge af PET's vurdering af terrortruslen mod Danmark efter angrebene i blandt andet Belgien og Frankrig var der endvidere forud for angrebet ved Krudttønden truffet en række konkrete foranstaltninger. Af betydning er navnlig, at dansk politi forud for angrebet var i "let forhøjet" beredskab, hvilket blandt andet betød en generelt øget parathed, da hændelsen indtraf.

Det forhøjede beredskabsniveau havde blandt andet betydning for Københavns Politis daglige grundberedskabs evne til at håndtere den umiddelbare førsteindsats i forbindelse

med hændelsen ved Krudttønden, ligesom beredskabsniveauet og -kompetencerne betød, at Københavns Politi var i stand til – i et samarbejde med nabopolitikredse, Rigspolitiet og PET – at opskalere indsatsen, herunder ved understøttelse gennem Rigspolitiets etablering af den samlede krisestyringsorganisation.

Derudover bevirkede den hurtige organisering af den beredskabs- og efterforskningsmæssige indsats i Københavns Politi, at det på baggrund af en intensiv efterretnings- og efterforskningsindsats, baseret på blandt andet indsamling og behandling af et omfattende videomateriale, i løbet af ca. et halvt døgn lykkedes at identificere, lokalisere og stoppe gerningsmanden.

I forhold til de konkrete mål ved henholdsvis Krudttønden og synagogen i Krystalgade var der ved Krudttønden etableret sikkerhed med i alt syv polititjenestemænd, heraf to svenske, og ved synagogen blev bevogtningen udført af i alt seks polititjenestemænd, hvoraf to stod på vagt ved indgangen, mens fire runderede omkring synagogen til fods og i bil – suppleret af kørende tilsyn af reaktionspatruljer. Ingen af stederne kom gerningsmanden ind i lokalerne. Han blev tidlig på morgenen fundet og stoppet af politiet.

På trods heraf har evalueringen også afdækket punkter, hvor tingene kunne være gået bedre, og områder hvor der kan udtrages viden og læringspunkter, som kan bruges ved den fremtidige tilrettelæggelse af beredskabsarbejdet. Der er i den forbindelse også fremkommet forskellige synspunkter under møderne i de referencegrupper, som har inddraget blandt andet personalerepræsentanter og politiets eksterne samarbejdspartnere.

Disse læringspunkter kommer i forlængelse af de 11 initiativer, som justitsministeren den 19. marts 2015 har iværksat i forlængelse af de beskrivelser af forløbet, som tidligere er afgivet af Direktoratet for Kriminalforsorgen, Rigsadvokaten, Domstolsstyrelsen og Københavns Kommune.

Der er identificeret yderligere et antal læringspunkter, som primært vedrører politiets og PET's forhold, og som nedenfor er kategoriseret i følgende 10 overordnede temaer:

- Bevogtnings- og beskyttelseskoncepter mv
- Beredskabets robusthed
- Styrket operationsstyring og -metode i PET
- Efterforskningsredskaber
- Logistik, herunder personaleressourcer, materiel og udrustning
- Operativ styring
- Styrkelse af den politimæssige indsats i krydsfeltet mellem bander og militant islamistiske grupper

- Operationskapacitet i PET
- Kildedækning i PET
- Deling af oplysninger og samarbejde mellem myndighederne

3.2. Bevognings- og beskyttelseskoncepter mv.

Evalueringen har vist, at der kan være grund til at justere den måde, som bevogningsopgaver traditionelt er blevet løst på i dansk politi. Det nuværende koncept tager således ikke fuldt tilstrækkeligt højde for, at politiet i dag kan blive mødt af en ny type gerningsmand af den karakter, som begik forbrydelserne i den foreliggende sag.

Gerningsmanden gik frem til indgangspartiet til Krudttønden, hvor han skød mod de tilstedeværende polititjenestemænd og øvrige tilstedeværende personer, hvoraf én blev dræbt. Ved synagogen var der etableret bevogtning med i alt seks polititjenestemænd, hvoraf to bevogtede indgangen til synagogen, mens fire runderede til fods og i bil i området omkring synagogen - suppleret af kørende tilsyn af reaktionspatruljer. På trods heraf lykkedes det for gerningsmanden at dræbe den civile vagt, skyde mod de to polititjenestemænd, som forestod bevogtningen, og slippe væk uden selv at blive ramt eller på anden måde stoppet af politiet.

Gerningsmanden var endvidere udstyret med flere skydevåben af kraftig kaliber, og han havde både evne og vilje til at anvende våbnene mod såvel civile borgere som polititjenestemænd, ligesom han bar personlig beskyttelse i form af en skudsikker vest, som til en vis grad ville være i stand til at modstå politiets almindelige ammunition.

Evalueringen har tydeliggjort vigtigheden af ”operativ parathed” hos politipersonalet i det primære beredskab. Løsningen af blandt andet bevogningsopgaver og politiets første tilstedeværelse ved f.eks. en terrorhændelse kræver særlige kompetencer og viden om koncepter og våbenbetjening mv., ligesom hændelsesforløbet har understreget betydningen af personalets mentale parathed og træning i våbenbrug, når der opstår en uvarslet hændelse, som kræver et umiddelbart gensvar.

Der er endvidere behov for grundigt at overveje og vurdere, hvordan dansk politi fremover skal løse beskyttelsesopgaver i relation til særligt truede mål. Karakteren af såvel angrebene som gerningsmanden sammenholdt med det øvrige trusselbillede indikerer, at der kan være behov for en mere langvarig – og muligvis permanent – bevogtning af særligt udsatte mål, herunder i særdeleshed af jødiske institutioner mv.

Et nyt koncept vil således i givet fald skulle indebære en justering i forhold til de hidtil anvendte metoder og midler i sådanne situationer. Der vil i den forbindelse også skulle tages højde for, at permanent bevogtning er en særdeles ressourcekrævende foranstaltning, som hidtil kun er blevet anvendt i relativt få tilfælde. Endvidere vil det skulle overvejes, hvordan man undgår den ”militarisering” af bybilledet, som knytter sig til tilstedeværelsen af tungt bevæbnede polititjenestemænd.

I de tilfælde, hvor bevogtning er blevet etableret, har det endvidere hidtil været forudsat, at politiets tilstedeværelse i sig selv ville virke afskrækkende på en potentiel gerningsmand.

På baggrund af forløbet både ved Krudttønden og ved synagogen er der behov for at udvikle nye koncepter for bevogtning af særligt truede mål samt beskyttelse af arrangementer med deltagelse af sikkerhedstruede personer.

Erfaringerne fra opgaveløsningerne i København viser, at der er behov for at have øget fokus på personalets skydefærdighed og evne til våbenbetjening. Det skal således sikres, at der afsættes den fornødne tid til at vedligeholde kompetencerne, og at personalet systematisk gennemfører den obligatoriske vedligeholdelsesuddannelse. I den forbindelse er det også vigtigt, at den fremtidige uddannelse matcher kravene til de fremtidige koncepter for bevogtning samt objektovrvågning og -beskyttelse, herunder også i forhold til hvilke våben og hvilken ammunitionstype der skal indgå i koncepterne.

I den aktuelle sag lykkedes det hurtigt at etablere en omfattende efterforskningsindsats, primært fordi Københavns Politi har en betydelig efterforskningsmæssig kapacitet, men også ved indkaldelse af efterforskere fra andre kredse, og dette var afgørende for, at det på relativt kort tid lykkedes at identificere, lokalisere og stoppe gerningsmanden. Evalueringen viser imidlertid, at der kan være behov for – på lige fod med de koncepter, der foreligger for hovedparten af de beredskabsmæssige funktioner og opgaver – at udarbejde nationale og lokale koncepter for håndtering af store komplicerede efterforskninger, som i tilfælde af en terrorhændelse skal bidrage til og understøtte den trygheds-, sikkerheds- og beredskabsmæssige indsats.

Løsning:

Som følge af begivenhederne i København er der iværksat bevogtning ved en række jødiske institutioner og andre truede mål indtil videre, ligesom der ved aktstykke nr. 108 af 21. april 2015 er afsat 20 mio. kr. til forbedring af den fysiske sikkerhed ved bygninger mv., som primært benyttes af det jødiske samfund.

Rigspolitiet nedsætter derudover arbejdsgrupper, som skal have til opgave at revurdere de koncepter, midler og metoder, som fremadrettet skal anvendes i forbindelse med blandt andet bevogtningsopgaver og større efterforskninger. Arbejdsgruppen om bevogtninger afslutter sit arbejde efter sommerferien 2015, og arbejdsgruppen om efterforskning afslutter sit arbejde inden udgangen af 2016.

For så vidt angår skydeuddannelserne har Rigspolitiet iværksat en analyse af blandt andet udformningen og relevansen af politiets nuværende skydeprogrammer. Analysen forventes afsluttet efter sommerferien 2015.

3.3. Beredskabets robusthed

Evalueringen har vist, at Københavns Politis daglige grundberedskab var i stand til at håndtere den umiddelbare førsteindsats i forbindelse med hændelsen ved Krudttønden, ligesom man var i stand til – i et samarbejde med nabopolitikredse og Rigspolitiet – at opskalere indsatsen i fornødent omfang i timerne og dagene efter.

Som nævnt ovenfor, har evalueringen også vist, at der er behov for at vurdere brugen af bevogtning ved særligt udsatte mål. Der er i dag et betydeligt højere niveau for antallet af tilsyn, ligesom der anvendes bevogtning i væsentligt videre udstrækning end før hændelserne den 14. og 15. februar, herunder ved jødiske institutioner mv.

Dette giver et vedvarende ressourcetræk, som medfører, at der fortsat må afgives betydelige ressourcer fra landets øvrige politikredse til Københavns Politi. Det komplekse trusselsbillede efter angrebene i København betyder således, at politiets tilstedeværelse er påkrævet ved en række begivenheder og arrangementer, hvor det ikke tidligere skønnedes nødvendigt, samt at der ofte må anvendes langt flere ressourcer på de enkelte arrangementer end tidligere.

Der er derfor behov for at imødegå det komplekse trusselsbillede på en måde, der sikrer, at politiet både nu og på sigt vil have de nødvendige forudsætninger for at kunne iværksætte og fastholde en styrket indsats over for særligt udsatte mål og arrangementer som led i den daglige opgavevaretagelse og endvidere har kapaciteten til at kunne opskalere indsatsen yderligere i en krisesituation.

Løsning:

Ved aktstykke nr. 108 af 21. april 2015 er der afsat 130 mio. kr. til blandt andet udbygning af politiets og PET's beredskabsindsats mv. i 2015. I regeringens udspil "Et stærkt

værn mod terror” fra februar 2015 foreslås endvidere afsat 50 mio. kr. årligt til en fremadrettet styrkelse af politiets og PET’s beredskabsindsats mv.

Side 12

Som følge af aktstykket vil der i 2015 blandt andet kunne fastholdes en styrket bevogtningsindsats med udgangspunkt i det eksisterende beredskab i politiet og PET.

Gennem frigørelse af politiuddannet personale til det operative arbejde vil der ske en mandskabsmæssig styrkelse af politiets og PET’s beredskab, blandt andet gennem ansættelse af andre personalegrupper til løsning af opgaver, som i dag varetages af det operative personale, men hvor det vurderes, at arbejdet ikke kræver en politifaglig baggrund.

Rigspolitiet har derudover som følge af begivenhederne besluttet at optage 120 ekstra elever på politiskolen i 2015, hvoraf de 24 allerede har påbegyndt uddannelsen.

Der er imidlertid derudover behov for på langt sigt at indrette beredskabet, således at det sikres, at der er de nødvendige ressourcer til at dække det øgede behov for tilsyn og døgnbevogtning af særligt udsatte mål og en styrket arrangementsikkerhed generelt.

Rigspolitiet nedsætter derfor en arbejdsgruppe, som skal belyse de ressourcemæssige konsekvenser af den nye beredskabsmæssige situation, herunder den øgede bevogtning. Arbejdsgruppen afslutter sit arbejde efter sommerferien 2015.

3.4. Styrket operationsstyring og - metode i PET

Fasen umiddelbart efter et terrorangreb er typisk kendetegnet ved stor usikkerhed omkring det reelle situationsbillede, en meget stor strøm af fragmenterede og ubekræftede oplysninger og et samtidigt behov for at træffe en lang række operative dispositioner, hvor tidsfaktoren er yderst kritisk med henblik på at inddæmme situationen og modvirke yderligere skade.

I en sådan situation er det afgørende, at der indledningsvis iværksættes brede og robuste sikkerhedsmæssige dispositioner, indtil det er muligt at skabe et mere dækkende overblik over situationen. I denne fase er det endvidere helt centralt løbende at arbejde med konkurrerende hypoteser i forhold til fortolkning af indkommende oplysninger og efterretninger. Dette skal bl.a. sikre, at man i minutterne og timerne efter et angreb løbende vurderer en række scenarier i forhold til andre muligt truede lokaliteter og/eller personer og ikke ’fastlåses’ på umiddelbart nærliggende konklusioner på baggrund af hændelsen.

For at kunne opstille brede scenarier, herunder konkurrerende hypoteser om f.eks. yderligere angreb, er det af betydning, at der er et så præcist overblik over foreliggende oplys-

ninger og situationsbilledet som muligt i den aktuelle situation, jf. om behovet for etablering af operationscentre i afsnit 3.7 nedenfor.

Side 13

I timerne efter angrebet på Krudttønden traf PET beslutning om en række operative og sikkerhedsmæssige dispositioner i relation til mulige yderligere mål, truede personer og lokaliteter, herunder en orientering af Københavns Politi vedrørende Bat Mitzvah-arrangementet ved den jødiske synagoge og efterfølgende en anbefaling om fast bevogtning samme sted.

Læringen fra forløbet, herunder den tid der gik, inden PET anbefalede den faste bevogtning af synagogen, viser imidlertid også, at det er afgørende, at der i PET findes klare, systematiske og metodiske koncepter for – på baggrund af situationsbilledet og umiddelbart efter en hændelse – at kunne opstille hypoteser om mulige sekundære mål med henblik på en øjeblikkelig iværksættelse af de nødvendige modforanstaltninger.

Løsning:

Der er behov for, at PET gennemgår og udvikler sine koncepter for operationsstyring og -metode, herunder i forhold til at der på baggrund af et løbende overblik over situationen systematisk opstilles scenarier om mulige sekundære angreb og implikationer, som kan danne grundlag for øjeblikkelig iværksættelse af fornødne beskyttelsesforanstaltninger.

Der iværksettes i PET på baggrund af erfaringerne fra angrebene en gennemgang af koncepterne for operationsstyring og -metode, herunder med inddragelse af national og international fagkundskab på efterretnings- og sikkerhedsområdet med henblik på styrkelse og optimering af PET's interne procedurer og arbejdsgange. Gennemgangen forventes afsluttet efter sommerferien 2015.

Dette understøttes med etablering af nationale og lokale operationscentre, jf. afsnit 3.7.

3.5. Efterforsknings- og efterretningsredskaber

Evalueringen viser, at politiets gennemgang af videooptagelser fra en lang række private overvågningskameraer var af afgørende betydning for, at det lykkedes at pågribe gerningsmanden inden for relativt kort tid. Det fremgår imidlertid også af evalueringen, at politiet måtte anvende ekstraordinært mange ressourcer på dels at få identificeret, hvor der var opsat videokameraer, dels på at indsamle og bearbejde materialet fra de i alt omkring 250 videokameraer i Mjølnerparken.

Evalueringen viser, at behandlingen af det omfattende videomateriale blev vanskeliggjort af, at politiet ikke råder over it-værktøjer, der giver tilstrækkelig mulighed for centralt at modtage digitale videooptagelser og øvrigt billedmateriale fra offentligheden. Herudover illustrerer evalueringen de praktiske vanskeligheder, som følger af, at politiet ikke råder over udstyr, som elektronisk kan videreformidle sådant materiale til politiets patruljer og til de enkelte medarbejdere, som i stedet benyttede udleverede fotokopier.

Der er således behov for at etablere en it-plattform, som understøtter deling af billedmateriale og andre oplysninger med personalet ”i marken” via mobiltelefoner, tablets eller bærbare computere.

Forløbet viser endvidere, at der i situationer som den foreliggende kan være oplysninger på internettet af stor værdi for efterforskningen.

For at kunne fremsøge og analysere sådanne oplysninger har både politiet og PET behov for at styrke it-understøttelsen af efterforskningen med såvel nye analyseværktøjer som værktøjer til målrettede og automatiserede søgninger på internettet (webcrawlers).

Løsning:

De it-behov, som er beskrevet ovenfor, var i vidt omfang identificeret før hændelserne den 14. og 15. februar 2015, og med regeringens udspil ”Et stærkt værn mod terror” er der allerede i betydeligt omfang taget højde for de behov for nye efterforskningsredskaber, som evalueringen underbygger.

Der er således ved aktstykke nr. 108 af 21. april 2015 afsat midler til, at politiet og PET kan påbegynde anskaffelsen af en fælles analyseplatform og it-værktøjer til at afdække truende eller mistænkelig adfærd på bl.a. sociale medier som f.eks. facebook (webcrawler/Open Source Intelligence).

Ved aktstykket er der tillige afsat midler til at etablere et system (DAM – Digital Asset Management), som kan modtage, analysere og anvende digitale spor i form af bl.a. videoer og fotos fra borgere og overvågningskameraer. I forbindelse med etableringen af DAM-løsningen vil der blive etableret en funktionalitet, som vil gøre det muligt at effektivisere det ressourcetunge og tidskrævende arbejde med at indsamle oplysninger fra private videokameraer. I den sammenhæng vil mulighederne for at anvende systemet til elektronisk deling af billedmateriale og andre oplysninger med det indsatte personale blive undersøgt.

Det forventes på nuværende tidspunkt, at der vil kunne skrives kontrakt med en udbyder af en løsning til håndtering af Open Source Intelligence i løbet kort tid, således at systemet vil kunne være i drift efteråret 2015. Der forberedes endvidere udbud af en samlet analyseplatform til både PET og det øvrige politi i efteråret 2015 med henblik på at påbegynde udrulning i 2016. Anskaffelsen af en DAM-løsning er ligeledes under forberedelse, men der kan endnu ikke sættes en dato på en forventet udrulning af dette system.

Herudover kan det overvejes, om det vil være hensigtsmæssigt at etablere et samlet, nationalt register over alle private overvågningskameraer. Etablering og drift af et sådant register rejser imidlertid en række spørgsmål, som kræver nærmere vurdering, blandt andet hvad angår den konkrete nytteværdi i forhold til ressourceforbruget. Rigspolitiet vil derfor inden udgangen af 2015 udarbejde en rapport om, hvordan vanskelighederne med at lokalisere private videokameraer kan løses bedst muligt.

3.6. Logistik, herunder personaleressourcer, udrustning og materiel

I forbindelse med hændelserne blev der konstateret en række udfordringer på det logistiske område. Der var tale om en særdeles omfattende, uvarslet operation, som inden for meget kort tid betød et voldsomt træk på politiets personaleressourcer og et behov for i betydeligt omfang at omdisponere medarbejdere, udrustning og materiel.

Evalueringen viser, at der i en sådan situation er behov for en mere effektiv understøttelse af politiets overblik over det personale, udrustning og materiel, som samlet set er til rådighed. Således var omfordelingen af mandskab og udrustning både ressourcekrævende og kompliceret, ligesom det var en omfattende opgave at få gennemført de nødvendige tilkald af personale.

Der er derfor behov for et it-system, der nationalt og lokalt kan give et overblik over det personale, der er til rådighed samt over hvilke særlige beredskabsmæssige kompetencer, personalet besidder.

Tilsvarende er der behov for et elektronisk tilkaldesystem, der kan sikre, at det relevante personale og samarbejdspartnere fra andre myndigheder kan tilkaldes hurtigt og effektivt.

Som følge af den meget betydelige indsættelse af mandskab var det endvidere en udfordring tilstrækkeligt hurtigt at få tilvejebragt og udleveret skudsikre veste, herunder i de rigtige størrelser, til de enkelte medarbejdere. Evalueringen viser herudover, at nogle politikredse ikke havde et tilstrækkeligt antal veste og maskinpistoler til også at kunne opretholde kredsens eget beredskab efter afgivelserne til København.

Endelig var gerningsmanden iført skudsikker vest, hvilket – sammenholdt med angrebets karakter – giver anledning til at overveje, om der er behov for at foretage justeringer i sammensætningen af politiets bevæbning og ammunition, ligesom der mere generelt er behov for at vurdere, om politiets og PET's sikkerhedsudstyr, materiel, bevæbning og ammunition er tilstrækkelig og herunder, om der i videre omfang bør stilles en personlig sikkerhedspakke til rådighed for medarbejderne i det primære beredskab.

Løsning:

Politiet har allerede taget initiativ til indkøb af yderligere ca. 2.000 sikkerhedsveste, der forventes leveret i efteråret 2015, ligesom der er udarbejdet nye retningslinjer for styring og registrering mv. af sikkerhedsveste i dansk politi, der ligeledes træder i kraft i efteråret 2015.

Derudover var flere af de udfordringer, der er beskrevet ovenfor, identificeret før hændelserne den 14. og 15. februar 2015, og der er allerede igangsat en række it-udviklingsprojekter, der tager højde for en del af de konstaterede udfordringer. Der er således medio 2014 igangsat udvikling af såvel et ressource- og materielstyringssystem som et kompetenceregistreringssystem. Disse systemer forventes implementeret ultimo 2015. Derudover er der taget initiativ til at etablere et tilkaldesystem, som forventes implementeret medio 2016.

Til belysning af de mere generelle spørgsmål om politiets sikkerhedsudstyr, bevæbning og ammunition vil Rigspolitiet nedsætte en arbejdsgruppe, der vil afslutte arbejdet efter sommerferien 2015

3.7. Operativ styring

Som forudsat i politiets operative planer blev krisestyringsorganisationen etableret til håndtering af terrorhændelserne i København. Rigspolitichefen traf beslutning om at placere det strategiske ansvar for opgavevaretagelsen hos Politidirektøren i København, hvorfor Københavns Politi som udgangspunkt også ville have været ansvarlig for operationen, hvis gerningsmanden og dermed indsatsen havde flyttet sig på tværs af politikredsgrænser.

I en sådan situation er det væsentligt, at den operative ledelse af indsatsen har et samlet og fælles situationsbillede, blandt andet over hvor de indsatte enheder befinder sig, og hvilke opgaver de løser. I den aktuelle sag var der eksempler på, at det kunne være van-

skeligt at bevare et sådant overblik, blandt andet fordi der deltog mange enheder fra såvel Københavns Politi som fra de øvrige politikredse og fra Rigspolitiet og PET. Det indebærer i praksis, at lederen af KSN i Københavns Politi i visse tilfælde ikke havde fuldt overblik over de indsatte enheder, hvilket dog blev håndteret ved telefonisk koordination.

Der er således behov for en bedre systemunderstøttelse med henblik på at sikre, at der kan skabes et fælles situationsbillede ved samkøring af indhentede informationer om disponering af enheder, rekvisitioner mv.

Løsning:

Rigspolitiet har inden begivenhederne i København påbegyndt et arbejde, der dels har til formål at fremkomme med forslag til et nyt integreret disponeringssystem, som blandt andet skal skabe et fælles situationsbillede, dels skal fremkomme med anbefalinger til styrkelse af vagtberedskabet, herunder ved etablering af nationale (PET og Rigspolitiet) og lokale operationscentre med kapacitet til krisestyring ved flere og samtidige alvorlige hændelser.

På baggrund af begivenhederne i København vil dette arbejde blive fremskyndet, således at en tværgående arbejdsgruppe efter sommerferien 2015 vil fremkomme med anbefalinger.

3.8. Styrkelse af den politimæssige indsats i krydsfeltet mellem bander og militant islamistiske grupper

Terrorhændelserne i København d. 14. og 15. februar 2015 har bekræftet PET's vurdering af, at terrortruslen mod Danmark er alvorlig. Samtidig har tendenserne med et trusselsbillede, der bliver stadig mere dynamisk, fragmenteret og komplekst, hvilket terrorangrebet i København i februar også bekræfter, en betydning for, hvordan PET i samarbejde med det øvrige politi fremadrettet skal identificere, forebygge og imødegå terrortruslen mod Danmark

Terrorhændelserne i København d. 14. og 15. februar 2015 har blandt andet tydeliggjort truslen fra "cross-over"-miljøet mellem bander og militant islamistiske grupper. I bandemiljøerne ses der tegn på radikaliserings, og det kan konstateres, at der er personer, som bevæger sig i begge miljøer, og som udnytter deres bandetilknytning og forbindelser til det kriminelle miljø til at skaffe sig adgang til våben mv. Disse personer, der samtidig påvirkes af militant islamistisk propaganda, og som bevæger sig i miljøer med en høj grad af voldsparathed, udgør en stigende bekymring.

Med politiets særlige bandenheder; Task Force Øst og Task Force Vest, er der allerede veletablerede strukturer til bekæmpelse af bandekriminaliteten. Men i forlængelse af terrorangrebet i København i februar er der brug for at styrke koordinationen af den efterretningsmæssige og politimæssige indsats i krydsfeltet mellem bandekriminalitet og terrorisme for at modvirke, at bandemiljøet bliver grobund for radikaliserede ekstremister.

Løsning:

Koordinationen af dette område henlægges til en kommende koordinationsgruppe, som vil blive nedsat og ledet af PET, og som vil have til formål at koordinere den samlede analytiske, forebyggende og efterforskningsmæssige kapacitet på terrorområdet, herunder i forhold til eventuelle overlap og grænseflader mellem eksisterende bandegrupperinger og radikaliserede miljøer. Koordinationsgruppens arbejde vil blive understøttet ved implementeringen af ovennævnte analyseplatform, jf. pkt. 3.7. ovenfor.

3.9. Operationskapacitet i PET

Trusselsbilledets generelle tendenser og perioden efter terrorangrebet i København i februar har vist, at PET's samlede kapacitet og kapabilitet til over længere tid at arbejde med den efterretningsmæssige og klassificerede del af de trusselsreducerende operationer, som følger i kølvandet på et terrorangreb, vil blive mere krævende fremadrettet.

Mængden af indkomne tips og henvendelser mv. til PET, som i forvejen er stor, bliver kraftigt forøget efter et terrorangreb, og behovet for at gennemføre trusselsreducerende aktiviteter og operationer stiger tilsvarende. Efter terrorangrebene i København gælder det f.eks. PET's arbejde med truslen fra "cross-over" miljøet, jf. ovenfor. Henset til de særlige opgaver PET varetager, herunder de sikkerhedsmæssige krav til løsning af opgaven, er det meget vanskeligt hastigt at tilføre øgede ressourcer til PET fra eksempelvis politikredse eller andre samarbejdspartnere.

Løsning:

Ved aktstykke nr. 108 af 21. april 2015 er der afsat midler til bl.a. at styrke politiets og PET's beredskabsindsats mv. Trusselsbilledets generelle tendenser, den forventede udvikling, der tegner sig samt evalueringen af terrorangrebet i København, viser, at der i PET vil være en udfordring i forhold til at fastholde tyngden og bredden i det operative arbejde.

PET vil internt arbejde på at optimere og implementere arbejdsprocesserne i forlængelse af de initiativer PET allerede tog i 2014, hvor PET på baggrund af en række forudgående analyser omstrukturerede tjenesten. Derudover vil PET nedsætte en arbejdsgruppe, som skal belyse de ressourcemæssige konsekvenser af trusselsbilledet efter terrorangrebet i København, herunder behovet for flere trusselsreducerende operationer. Arbejdsgruppen afslutter sit arbejde efter sommerferien 2015.

3.10. Kildedækning i PET

På baggrund af evalueringen vurderer PET, at der er behov for at styrke kildedækningen i det kriminelle bandemiljø, i særdeleshed i de segmenter hvor individer bevæger sig på tværs af bandemiljøer og militant islamistiske miljøer (cross-over).

Der er behov for, at PET intensiverer rekrutteringsindsatsen rettet mod mulige nye kilder i "cross-over"-miljøet mellem bander og militant islamistiske grupper. Derudover er det nødvendigt at forbedre og systematisere dialogen og samarbejdet med politikredsene og Nationalt Efterforsknings Center (NEC) om kildedækningen i disse miljøer. På denne måde får politiet samlet set et bedre indblik i dette miljø, og PET får mulighed for at styrke det efterretningsmæssige arbejde på dette kritiske område.

Løsning:

PET og det øvrige politi skal arbejde målrettet på at styrke kapaciteten og evnen til at kunne rekruttere flere kilder i "cross-over"-miljøet, ligesom PET's samarbejde med politikredsene og NEC om kildedækning skal styrkes yderligere.

3.11. Deling af oplysninger og samarbejde mellem myndighederne

Evalueringen viser, at der skal sættes fokus på at få et tættere samarbejde mellem myndighederne i forhold til forebyggelse af radikaliseringsindsatsen, herunder til registrering af de personer, der befinder sig i gråzoneområdet i forhold til radikaliseringsindsatsen. Endvidere er der som led i den forebyggende radikaliseringsindsats behov for i højere grad at udbrede kendskabet til mulighederne for udveksling af oplysninger mellem myndighederne.

Evalueringen har vist, at interne indberetninger fra kriminalforsorgens institutioner til DfK's Sikkerhedsenhed i visse tilfælde ikke er videreformidlet til PET.

Evalueringen har også vist, at PET ikke systematisk underrettes, når tidligere indberettede personer løslades. Oplysning om, at en tidligere indberettet person løslades, vil være relevant for PET, dels ud fra et eventuelt sikkerheds- og efterforskningsmæssigt hensyn, dels for at PET i forbindelse med løsladelsen kan iværksætte relevante forebyggende tiltag i overensstemmelse med praksis på området.

Løsning:

Der skal være endnu større fokus på at sikre et tættere samarbejde mellem myndighederne i forhold til forebyggelse af radikaliserings. Det gælder også i relation til de kommunale aktører på området. I dette arbejde skal behovet og mulighederne for en øget udveksling af oplysninger mellem myndighederne også indgå. Socialstyrelsen og PET har allerede – som led i Regeringens handlingsplan om forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme fra september 2014 – sat fokus på netop myndighedernes muligheder for udveksling af oplysninger.

Ændringen af den eksisterende procedure for indberetning af indsatte, der udviser tegn på radikaliserings og ekstremisme, blev gennemført umiddelbart efter angrebene i København den 14.-15. februar 2015. Ændringen, der skete efter aftale med PET, indebærer blandt andet, at alle indberetninger fra institutionerne nu skal videresendes af Direktoratet for Kriminalforsorgen til PET. Men evalueringen viser, at der endvidere skal etableres procedurer, som sikrer, at PET underrettes, når en tidligere indberettet person løslades.

Endelig vil der som ovenfor nævnt blive etableret et yderligere koordineret og intensivt samarbejde på tværs af PET, Rigspolitiet og politikredsene for dermed at styrke et samlet og samstemt efterretningsgrundlag til at identificere personer, der kan udgøre en risiko i forhold til radikaliserings og voldelig og militant ekstremisme, herunder fra ”cross-over”-miljøet mellem bander og militant islamistiske grupper.

Oversigt over læringspunkter og tiltag:

Side 21

Emne	Problem	Handling
<p>Bevognings- og beskyttelseskoncepter mv</p>	<p>Der er behov for at justere den måde, som bevogningsopgaver bliver løst på i dansk politi – herunder i relation til særligt truede mål.</p> <p>Der kan være behov for nye nationale og lokale koncepter for håndtering af store komplicerede efterforskninger.</p> <p>Der er behov for øget fokus på personalets skydefærdighed og evne til våbenbetjening.</p>	<p>Der er ved aktstykke nr. 108 af 21. april 2015 afsat 20 mio. kr. til forbedring af den fysiske sikkerhed ved bygninger mv., som primært benyttes af det jødiske mindretal</p> <p>Rigspolitiet nedsætter arbejdsgrupper, som skal vurdere koncepter, midler og metoder i forbindelse med blandt andet bevogningsopgaver og større efterforskninger. Arbejdsgruppen om bevogtning afslutter sit arbejde efter sommerferien 2015, og arbejdsgruppen om efterforskning afslutter sit arbejde inden udgangen af 2016.</p> <p>Det vil blive sikret, at politiets personale systematisk gennemfører den obligatoriske vedligeholdelsesuddannelse inden for skydefærdighed og våbenbetjening. Det fremtidige bevogningskoncept vil blive afspejlet i uddannelsen.</p> <p>Der er iværksat en analyse af blandt andet udformningen og relevansen af politiets nuværende skydeprogrammer. Analysen afsluttes efter sommerferien 2015.</p>
<p>Beredskabets robusthed</p>	<p>Det skal sikres, at politiet både på kort og langt sigt har de nødvendige ressourcer til at kunne iværksætte og fastholde en styrket indsats over for særligt udsatte mål som led i den daglige opgavevaretagelse og endvidere har kapaciteten til at kunne opskalere indsatsen i en krisesituation.</p>	<p>Der er ved aktstykke nr. 108 af 21. april 2015 afsat midler til blandt andet udbygning af politiets og PET's beredskabsindsats mv. i 2015. Dermed vil der blandt andet kunne fastholdes en styrket bevogningsindsats med udgangspunkt i det eksisterende beredskab i politiet og PET. Der frigøres i videst muligt omfang politiuddannede medarbejdere til operative opgaver, og der optages 120 ekstra politistuderende i 2015, incl. 24 der allerede har påbegyndt uddannelsen.</p> <p>Rigspolitiet nedsætter en arbejdsgruppe, som skal afdække, hvordan</p>

		<p>politiet vil kunne sikre et varigt løft af beredskabets robusthed. Arbejdsgruppen afslutter sit arbejde efter sommerferien 2015.</p>
<p>Styrket operationsstyring og -metode i PET</p>	<p>Der er behov for at styrke PET's indsats i den helt indledende fase ved en større uvarslet hændelse, således at der hurtigt sikres overblik over situationen og iværksættes brede og robuste sikkerhedsmæssige dispositioner, indtil det er muligt at skabe et mere dækkende overblik over situationen.</p>	<p>Der iværksættes i PET på baggrund af erfaringerne fra angrebene en gennemgang af koncepterne for operationsstyring og -metode. Gennemgangen afsluttes efter sommerferien 2015.</p>
<p>Efterforskningsredskaber</p>	<p>Der er behov for at etablere en it-platform, som understøtter indsamling og deling af digitalt materiale med det operative personale.</p> <p>Der er behov for at styrke it-understøttelsen af efterforskningen med nye analyseværktøjer og automatiserede søgninger på internettet.</p> <p>Det bør undersøges, hvorvidt det vil være hensigtsmæssigt at etablere et samlet nationalt overblik over alle private overvågningskameraer.</p>	<p>Der er ved aktstykke nr. 108 af 21. april 2015 afsat midler til, at politiet og PET kan påbegynde investeringer i styrket it-understøttelse, herunder anskaffelse af en fælles analyseplatform, it-værktøjer til målrettede og automatiserede søgninger på internettet samt et system, som kan modtage, analysere og anvende digitale spor. Det forventes, at udrulningen af initiativerne vil ske løbende i 2015 og 2016.</p> <p>Inden udgangen af 2015 udarbejder Rigspolitiet en rapport om, hvordan vanskelighederne med at lokalisere private videokameraer kan løses bedst muligt.</p>
<p>Logistik, herunder personaleresourcer, materiel og udrustning</p>	<p>Der er behov for at etablere et it-system, der nationalt og lokalt kan give et bedre overblik over personaleresourcer samt udrustning og materiel.</p> <p>Der er behov for at etablere et elektronisk tilkaldesystem, der sikrer, at det relevante personale og samarbejdspartnere fra andre myndigheder kan tilkaldes hurtigt og effektivt.</p> <p>Der er behov for at gennemgå, om politiets sikkerhedsudstyr,</p>	<p>Der er medio 2014 igangsat udvikling af såvel et ressource- og materielstyringssystem som et kompetenceregistreringssystem. Disse systemer forventes implementeret ultimo 2015.</p> <p>Der er igangsat etablering af et tilkaldesystem, som forventes implementeret medio 2016.</p> <p>Der er besluttet at indkøbe ca. 2.000 yderligere sikkerhedsveste, der forventes leveret i efteråret 2015, ligesom der er udarbejdet nye retningslinjer for styring og registrering mv.</p>

	bevæbning og ammunition er tilstrækkelig.	af sikkerhedsveste. Rigspolitiet vil nedsætte en arbejdsgruppe til belysning af de mere generelle spørgsmål om politiets sikkerhedsudstyr, bevæbning og ammunition. Arbejdsgruppen vil afslutte arbejdet efter sommerferien 2015.
Operativ styring	Der er behov for at sikre et fælles situationsbillede og eventuelt tydeliggørelse af kompetencefordelingen mellem de involverede enheder.	En tværgående arbejdsgruppe udarbejder anbefalinger efter sommerferien 2015.
Styrkelse af den politimæssige indsats i krydsfeltet mellem bander og militant islamistiske grupper	Der er behov for at styrke koordinationen af den efterretningsmæssige og politimæssige indsats for at modvirke, at bandemiljøet bliver grobund for radikaliserede ekstremister.	Der vil blive nedsat en koordinationsgruppe under ledelse af PET, som skal koordinere den samlede analytiske, forebyggende og efterforskningsmæssige kapacitet på terrorområdet, herunder i forhold til eventuelle overlap og grænseflader mellem eksisterende bandegrupperinger og radikaliserede miljøer.
Operationskapacitet i PET	Der er behov for at styrke PET's kapacitet og kapabilitet i forhold til at kunne imødegå en terrortrussel der bliver stadig mere dynamisk, fragmenteret og kompleks. Efter terrorangrebet i København er det blevet mere krævende for PET at fastholde tyngden og bredden i det operative arbejde.	Der er ved aktstykke nr. 108 af 21. april 2015 afsat midler til bl.a. at styrke politiets og PET's beredskabsindsats mv. Der igangsættes et arbejde, der skal belyse det øgede ressourcebehov, som følger af erfaringerne fra terrorhændelsen og tendenserne i trusselsbilledet. Arbejdsgruppen afslutter sit arbejde efter sommerferien 2015.
Kildedækning i PET	Der er behov for at intensivere rekrutteringsindsatsen rettet mod mulige nye kilder i "cross-over"-miljøet mellem bander og militant islamistiske grupper.	PET og det øvrige politi vil arbejde målrettet på at styrke evnen til at rekruttere kilder i "cross-over"-miljøet, ligesom samarbejdet mellem PET, politikredsene og Rigspolitiet om kildedækning skal styrkes yderligere.
Deling af oplysninger og samarbejde mellem myndighederne	Der er behov for et tættere samarbejde mellem myndigheder i forhold til forebyggelse af radikalisering samt udveksling af oplysninger mellem myndighederne.	Der skal være endnu større fokus på at sikre et tættere samarbejde mellem myndighederne i forhold til forebyggelse af radikalisering, herunder også i relation til de kommunale aktører på området.

		<p>Der er foretaget en ændring af proceduren for indberetning af indsatte, der udviser tegn på radikalisering og ekstremisme, således at alle indberetninger videresendes fra Direktoratet for Kriminalforsorgen til PET.</p> <p>Der skal etableres procedurer, som sikrer, at PET underrettes, når en tidligere indberettet person løslades.</p> <p>Der etableres et yderligere koordineret og intensivt samarbejde på tværs af PET, Rigspolitiet og politikredse for at styrke grundlaget for at kunne identificere personer, der kan udgøre en risiko i forhold til voldelig og militant ekstremisme.</p>
--	--	--

4. Forholdet til den fortsatte indsats og efterforskning

I forhold til den samlede evaluering skal det indledningsvis bemærkes, at hændelserne vurderes i den kontekst, der forelå på tidspunktet for hændelserne, men at der uddrages læringspunkter på baggrund af den viden og situation, der foreligger i dag.

Planlægningen af indsatsen i forbindelse med arrangementet i Krudttønden blev således foretaget i en sammenhæng, hvor det var 14. gang siden 2013, at Lars Vilks besøgte Danmark i forbindelse med diverse arrangementer, og hvor Lars Vilks havde været i Krudttønden til arrangementer både den 14. februar 2013, den 4. juni 2013 og den 14. februar 2014.

Med den viden, politiet har efter begivenhederne den 14. februar 2015, har vurderingen af et sådant arrangement ændret sig.

Tilsvarende gælder, at tilrettelæggelsen af politiets bevogtningsopgaver i et vist omfang har været baseret på hidtidige erfaringer om, at tilstedeværelsen af bevæbnet politi – særligt i forbindelse med arrangementer – i sig selv virker afskrækkende på potentielle gerningsmænd. Også her kan der være behov for at revurdere situationen, efter at dansk politi for første gang i nyere tid oplevede, at der – på trods af en fast, synlig politibevogtning – blev skudt og dræbt en person umiddelbart ved siden af de tilstedeværende polititjenestemænd og derefter skudt på betjentene selv.

Politiets efterforskning af terrorangrebet pågår fortsat, og der er en række uafklarede forhold, som politiet er i færd med at undersøge. Det gælder blandt andet efterforskning i forhold til fuldt ud at afdække gerningsmandens færden i tiden op til hændelserne, og ikke mindst i hvilket omfang han modtog bistand fra andre personer. Der er siden terrorangrebet den 14.-15. februar 2015 anholdt og sigtet 5 personer, der pt. alle er varetægtsfængslede. De pågældende er sigtet for på forskellig vis at have ydet bistand til gerningsmanden, der udførte selve de to skudattentater. Det kan på nuværende tidspunkt ikke udelukkes, at der vil komme yderligere anholdelser og sigtelser i sagen.

Den fortsatte efterforskning kan således føre til, at der fremkommer yderligere oplysninger, som det ikke er muligt at tage højde for i denne gennemgang af hændelsesforløbet, og som eventuelt kan ændre ved den nuværende vurdering af hændelserne.

Ambitionen har været at dele oplysninger i videre omfang, end det ellers vil være tilfældet, for at give offentligheden et så præcist og dækkende billede af begivenhederne, som muligt. Der er tale om en sag af særdeles stor samfundsmæssig betydning, som offentligheden har en væsentlig interesse i at kende til, og sagen har endvidere helt naturligt været genstand for en meget omfattende mediebevågenhed.

Det er af hensyn til den fortsatte efterforskning af sagen dog nødvendigt, at visse oplysninger, navnlig vedrørende de varetægtsfængslede personer, ikke kommer til offentlighedens kundskab. Samtidig er det i en hændelse af den pågældende karakter naturligt og berettiget, at offentligheden har en væsentlig interesse i at få kendskab til sagens omstændigheder.

Det kan for det første være udelukket at offentliggøre oplysninger, fordi der er tale om følsomme personoplysninger, som er undergivet strafbelagt tavshedspligt. Tavshedspligt kan også følge af, at det drejer sig om oplysninger, som indgår i verserende straffesager, hvor der er foretaget fængslinger i retsmøder for lukkede døre. Herudover kan det være udelukket at offentliggøre oplysninger, fordi de er fortrolige af hensyn til statens sikkerhed, og fordi en offentliggørelse vil afsløre politiets arbejdsmetoder på en måde, som kriminelle vil kunne drage fordel af.

Gerningsmandens tre skudvekslinger med politiet er alle beskrevet i evalueringen, men i varierende detaljeringsgrad. Mest detaljeret beskrevet er træfningen ved synagogen, som i vidt omfang er videodokumenteret, mindre detaljeret beskrevet er træfningen ved Krudttønden, hvor det præcise forløb har skullet sammenstykkedes af vidneforklaringer, og mindst detaljeret beskrevet er træfningen ved Svanevej, som hører under Den Uafhængige Politiklagemyndigheds kompetence.

Der er på den baggrund i beskrivelsen og gennemgangen af forløbet foretaget en afvejning af, hvilke oplysninger, der kan offentliggøres, og hvilke oplysninger, der ikke kan offentliggøres.

5. Afgrænsning, metode og systematik

Evalueringen er som nævnt afgrænset til at omfatte 3 fokusområder. Der er som en del af fokusområde 2 medtaget en evaluering af den operative logistik tilknyttet politiets opgaveløsning samt den gennemførte krisekommunikation omkring forløbet af politiets beredskabs- og efterforskningsmæssige indsats. Der er ikke i evalueringen foretaget en egentlig kvalitativ undersøgelse af den operative logistik og krisekommunikationen.

Der er i øvrigt gennemført en interessentanalyse med henblik på at få identificeret og hørt interne og eksterne interessenter til brug for evalueringens gennemførelse.

Ved evalueringen er der taget udgangspunkt i anbefalingerne i Beredskabsstyrelsens vejledning ”Helhedsorienteret beredskabsplanlægning”, Rigsrevisionens anbefalinger til politiet om evaluering af større hændelser og øvelser samt Rigspolitiets vejledninger om evaluering af operative indsatser.

Der er foretaget en kvalitativ undersøgelse i form af en spørgeskemaundersøgelse med åbne spørgsmål til interne og eksterne interessenter samt kvalitative drøftelser med 3 referencegrupper, jf. nedenfor afsnit 16. Referencegrupperne har bestået af repræsentanter for personaleorganisationerne, eksterne samarbejdspartnere og udvalgte ledere i Rigspolitiet og Københavns Politi. Dertil kommer kvalitative, sekundære data i form af dokumenter og rapportmateriale i sagen samt i relation til dokumentationen af politiets beredskabs- og efterforskningsmæssige indsats.

Der er endvidere foretaget en kvantitativ undersøgelse i de involverede politikredse i form af spørgeskemaer til brug for vurderingen af blandt andet krisestyringen strategisk, operationelt og taktisk og i forhold til området vedrørende operativ logistik. Derudover er der i undersøgelsen inddraget kvantitative, sekundære data i form af udtræk fra politiets operative disponeringssystem, politiets beredskabskommunikation og administrative systemer mv.

Det indsamlede datagrundlag er blevet analyseret og vurderet og med udgangspunkt heri – sammenholdt med den beskrevne udvikling på området og de faktuelle forhold omkring gerningsmanden, hans løsladelse og samarbejdet mellem involverede myndigheder – er der identificeret strategiske læringspunkter, der kan bidrage til at styrke primært politiets

og PET's – men også øvrige myndigheders – samlede beredskab i bred forstand i forhold til terror. Side 27

Del 1 – Fokusområde 1: Den historiske udvikling på terrorområdet internationalt og nationalt fra terrorhændelserne i Norge den 22. juli 2011 og frem til terrorhændelserne i København den 14. og 15. februar 2015, udviklingen i trusselsbilledet over tid samt en belysning af de iværksatte initiativer fra politiets og PET's side affødt af udviklingen i trusselsbilledet i den forløbne periode

6. Udviklingen på terrorområdet internationalt og nationalt op til terrorhændelserne i København den 14. og 15. februar 2015

Som nævnt indledes evalueringen med en beskrivelse af den udvikling, der gennem de seneste år er sket i forhold til trusselsbilledet mod Danmark samt udviklingen i det politimæssige beredskabs parathed til at håndtere større, uvarslede hændelser. Beskrivelserne tager udgangspunkt i de vurderinger af terrortruslen mod Danmark (VTD), der løbende udarbejdes af PET's Center for Terroranalyse (CTA). Den seneste VTD forud for terrorhændelserne i København den 14. og 15. februar 2015 blev udsendt den 12. december 2014. CTA's seneste VTD er udsendt den 18. marts 2015 og indgår i grundlaget for beskrivelserne nedenfor, i det omfang den er relevant for den efterfølgende vurdering af trusselsbilledet i midten af februar 2015.

Formålet hermed er at beskrive den beredskabsmæssige situation i København, umiddelbart inden terrorangrebet blev indledt.

6.1. Udviklingen i terrortruslen

6.1.1. Udviklingen i det internationale terrorbillede

Terrortruslen mod Danmark hænger sammen med udviklingen i det globale trusselsbillede, idet trusler mod Danmark ofte har direkte forbindelse til udlandet. Opfordringer til terror kan udspringe af ideologier og grupper med base i udlandet, og angrebsplanlægning kan ske via kontakter til et internationalt terrornetværk efter ophold i udlandet eller foretages af personer, der kommer til Danmark fra udlandet.

Den primære trussel i det internationale terrorbillede udspringer af militant islamisme. Terrortruslen kan dog komme fra personer, der deler en ekstrem politisk ideologi, som ved terrorangrebene i Norge den 22. juli 2011.

Siden terrorangrebene i USA i 2001 har al-Qaida (AQ) været en væsentlig aktør, og gruppen udgjorde i en årrække den største terrortrussel mod vestlige, herunder danske,

mål i udlandet. Samtidig har regionale terrorgrupper, herunder AQ-affilerede grupper, spillet en stigende rolle for terrortruslen i en række regioner i Nord-, Vest- og Østafrika, Mellemøsten og Sydøstasien.

Den internationale indsats mod terrorisme i årene efter 2001 påvirkede i betydelig grad AQ's og de AQ-affilerede gruppers evne til at gennemføre større, komplekse angreb mod Vesten. Mens AQ fortsat har intention om at gennemføre sådanne angreb, har netværkets propaganda i stigende grad fokuseret på opfordringer til sympatisører i Vesten om at gennemføre angreb mod hjemlige mål.

De politiske omvæltninger i Mellemøsten og Nordafrika, som tog deres begyndelse i 2011, førte til nye konflikter og ændrede vilkår for terrorgrupper i regionen. Omvæltningerne førte i flere tilfælde til, at lokale sikkerhedsinstitutioner blev svækket. Dette skabte større råderum for terrorgrupper, bl.a. i form af nye fristeder, hvor terrorgrupper kunne træne og planlægge terrorangreb.

Udviklingen har ført til, at konflikten i Syrien og i Irak er i dag den væsentligste faktor i trusselsbilledet. Konflikten har på grund af den særlige historiske kontekst og den relativt lette adgang til området tiltrukket et stort antal personer fra hele verden, særligt fra regionen, men også fra Europa. Det er ikke tidligere set, at så mange personer på så kort tid har tilsluttet sig militant islamistiske grupper i en konflikt. Udviklingen har ført til etableringen af en ny generation af trænede og hærdede militante islamister med globale forbindelser, der påvirker terrortruslen lokalt og i de lande i regionen og i Vesten, hvorfra de tilrejsende kommer. Konfliktzonen har desuden givet erfarne angrebsplanlæggere og bombespecialister fra andre kampområder et frirum til at planlægge angreb, herunder mod Vesten.

Af særlig betydning for det internationale terrorbillede er den militant islamistiske gruppe, der betegner sig selv Islamisk Stat (IS eller ISIL). Gruppens landvindinger, udråbelse af et kalifat samt de letforståelige budskaber, der anvendes i gruppens propaganda, har medført betydelig opbakning til gruppen blandt militante islamister, herunder i Europa.

Efter den internationale koalition i august 2014 indledte en kampagne mod IS i Syrien og i Irak, er der i militant islamistisk propaganda blevet opfordret til at gennemføre angreb mod mål i lande, der indgår i koalitionen. Propagandaen opfordrer eksplicit til, at enkeltpersoner angriber forsvars- og sikkerhedsmyndigheder, jødiske mål og opfattede krænker af islam samt ubeskyttede, civile mål. Propagandaen udbredes på sociale medier, hvilket muliggør en hurtig spredning af budskaberne, da propagandaen i vidt omfang viderefremmes lokalt af enkeltpersoner til potentielle sympatisører, herunder i Europa.

Danmark har som et vestligt land med en aktiv udenrigs- og sikkerhedspolitik længe været et mål for militante islamister. Danmark har siden 2001 i militant islamistisk propaganda været nævnt på linje med andre vestlige lande, der har deltaget i de internationale indsatser i bl.a. Afghanistan og Irak. Dette forhold spillede antageligt en væsentlig rolle for kendte terrorplaner i Danmark: Den såkaldte Glostrup-sag i 2005, Vollsmose-sagen i 2006 og Glasvejs-sagen i 2007, hvor de involverede personer vurderedes at være inspireret af AQ's militant islamistiske ideologi.

Af særlig betydning for terrortruslen mod Danmark er dog sagen om tegningerne af profeten Muhammed. Offentliggørelsen af tegningerne i Jyllandsposten i september 2005 førte i marts 2006 til demonstrationer og uroligheder i en række muslimske lande, hvoraf flere udviklede sig voldeligt. I 2008 blev tre personer, som var mistænkt for at planlægge et angreb på tegneren Kurt Vestergaard, anholdt. Sagen førte til genoptrykning af tegningerne i flere danske medier. Herefter blev sagen for alvor en del af den militant islamistiske propaganda, ikke alene fra AQ og AQ-affilierte grupper, men fra en bred vifte af grupper, herunder i Afrika og Asien. Propagandaen indebar, at Danmark nu for alvor blev et prioriteret terrormål. Det er CTA's vurdering, at tegningesagen har cementeret denne status i det militant islamistiske tankesæt.

Som følge af denne propaganda sås en stigning i antallet af sager med angrebsplanlægning og/eller angrebsforsøg mod danske mål. I juni 2008 blev der rettet et terrorangreb mod den danske ambassade i Islamabad, Pakistan, hvor motivet angiveligt var tegningesagen. I 2010 angreb en person Kurt Vestergaard med en økse, og en person blev anholdt, efter at en brevbombe gik af på et hotel i det indre København. Bomben var tiltænkt Jyllandsposten. I 2009 og i 2010 blev en række personer anholdt, der i hhv. Norge og Sverige havde planlagt at ramme Jyllandsposten og Politikens Hus. Sagerne rettet mod mål i Danmark førte alle til tiltale og dom efter straffelovens terrorparagraffer. Herudover har der været andre sager, som ikke har ført til tiltale.

CTA, der siden 2007 løbende har vurderet terrortruslen mod Danmark og danske interesser i udlandet, ændrede i november 2010 sin vurdering af terrortruslen mod Danmark fra generel til alvorlig, svarende til det næsthøjeste niveau på skalaen. Dette niveau har været opretholdt siden.

Trusselsniveauer	Forklaring
INGEN	Der er ingen indikationer på en trussel. Der er ikke erkendt kapacitet eller hensigt.
BEGRÆNSET	Der er en potentiel trussel. Der er en begrænset kapacitet

	og/eller hensigt.
GENEREL	Der er en generel trussel. Der er kapacitet og/eller hensigt og mulig planlægning.
ALVORLIG	Der er en erkendt trussel. Der er kapacitet, hensigt og planlægning ¹ .
MEGET ALVORLIG	Der er en specifik trussel. Der er kapacitet, hensigt, planlægning og mulig iværksættelse.

Siden 2010 har militant islamistisk propaganda i stigende grad opfordret enkeltpersoner til at gennemføre simple angreb mod vestlige mål. Terrorangrebene i Norge den 22. juli 2011 var ikke motiveret af militant islamisme, men af politisk ekstremisme. Det illustrerede de efterretnings- og beredskabsmæssige udfordringer forbundet med at skulle håndtere en større, uvarslet hændelse, som den aktuelle, gennemført af en enkeltperson, der ikke havde kontakter til kendte terrorgrupper eller netværk.

I Danmark vurderes den terrortrussel, der udgår fra politisk ekstremisme, at være begrænset. CTA vurderer, at terrortruslen i Danmark overvejende hidrører fra personer og mindre grupper med et militant islamistisk udgangspunkt.

Der findes i Danmark en række militante grupperinger i islamistiske miljøer, der aktivt forfølger en militant islamistisk dagsorden. De findes i og omkring de større bysamfund, særligt i København, Aarhus og Odense. Mens islamistiske miljøer i Danmark tidligere ofte var etnisk homogene, er miljøerne i dag i stigende grad etnisk blandede. Miljøerne har desuden ofte kontakter til ligesindede miljøer og netværk i andre europæiske lande.

CTA vurderer, at miljøerne i stigende grad radikaliseres af den militant islamistiske propaganda, der især udgår fra grupper i konfliktzonen i Syrien og i Irak, og at personer i miljøerne bidrager til udbredelsen heraf. Propagandaen kan især have en radikaliserende effekt på socialt marginaliserede unge, der søger en identitet. Visse gruppefællesskaber kan endvidere virke særligt fremmende for radikalisering. Disse findes blandt andet i konfliktzoner, kriminelle bandemiljøer og fængsler. Også virtuelle fællesskaber på sociale medier kan virke fremmende for radikalisering.

CTA vurderer, at der er personer med forbindelser til kriminelle miljøer, der har en høj grad af voldsparathed og kan tilvejebringe kapacitet gennem adgang til våben, der påvirkes af militant islamistisk propaganda. Dette cross-over fænomen, som manifesterede sig i Paris og København, kan være af stigende betydning for terrortruslen mod Danmark.

¹ En trussel kan vurderes som ”alvorlig” uden, at der er igangværende planlægning, såfremt emnet som truslen er rettet mod, tidligere har været genstand for angrebsplanlægning, angrebsforsøg eller et gennemført angreb.

Den militant islamistiske propaganda bidrager tillige til at tiltrække personer fra Danmark til Syrien og Irak. Der er siden 2012 udrejst mindst 115 personer fra Danmark til konfliktzonen, hvor hovedparten tilslutter sig militant islamistiske grupper, siden sommeren 2014 primært ISIL. Halvdelen af det samlede antal personer, der har været udrejst, er vendt tilbage til Danmark, hvor mindst halvdelen indgår i militant islamistiske miljøer.

CTA vurderer, at hjemvendte fra konfliktzonen i Syrien og i Irak udgør en særlig terrortrussel mod Danmark i kraft af de erfaringer og færdigheder, de kan have opnået, og fordi de kan være blevet yderligere radikaliseret, forrået og voldsparate.

Udviklingen i trusselsbilledet betyder, at terrortruslen mod Danmark over en årrække er blevet mere dynamisk, kompleks og fragmenteret. Antallet af personer, der udtrykker sympati for militant islamisme, er vokset. Samtidig besidder et stigende antal personer – i Danmark såvel som i vore nabolande – kapacitet til at begå en terrorhandling som følge af ophold i en konfliktzone, anden form for træning eller forbindelse til voldelige miljøer med adgang til våben. Endelig er der fortsat en trussel fra grupper i udlandet, der ønsker at ramme Danmark. Samlet set har det medført nye udfordringer i trusselsbilledet, samtidig med at hidtidige trusler består. Dette stiller større krav til terrorbekæmpelsesindsatsen.

6.1.3. Trusselsvurderinger vedrørende det jødiske samfund fra foråret 2014 og frem til angrebene den 14.-15. februar 2015

PET har ved CTA løbende vurderet truslen i forhold til det jødiske samfund og israelske interesser i Danmark. Trusselsniveauet har gennemgående været vurderet til at ligge på det niveau, der siden foråret 2014 er karakteriseret som ”generel”. Terrortruslen forblev på dette niveau frem til efter angrebene den 14.-15. februar 2015, jf. nærmere herom nedenfor. Niveauet ”generel” betyder, som beskrevet ovenfor, at der er kapacitet til og/eller hensigt om samt mulig planlægning af angreb på jødiske eller israelske mål i Danmark.

CTA vurderede den 28. maj 2014 terrortruslen mod jødiske og israelske interesser i Danmark i lyset af terrorangrebet mod et jødisk museum i Bruxelles. CTA vurderede, at der var en generel trussel mod israelske og jødiske interesser i Danmark som følge af militante islamisters og Hizbollahs kontinuerlige fokus på israelske og jødiske interesser som legitime angrebsmål.

CTA udfærdigede endvidere den 25. juli 2014 en trusselsvurdering for jødiske og israelske interesser i Danmark i lyset af Israels militære engagement i Gaza. CTA vurderede, at udviklingen i konflikten mellem Israel og Gaza og den løbende konflikt i Mellemøsten,

herunder konflikten i Syrien, kunne øge risikoen for angreb i Vesten, herunder mod israelske eller jødiske mål, fra militant islamisme. Trusselsniveauet vurderedes til ”generel”.

I lyset af terrorangrebene i Paris i den 7.-9. januar 2015 udsendte PET den 13. januar 2015 en skrivelse til politikredsene om status efter terrorangrebene i Frankrig på grundlag af en analyse af angrebene foretaget af CTA. CTA vurderede bl.a., at angrebene i Paris kunne medføre ”at personer i Danmark vælger at følge opfordringerne i den militant islamistiske propaganda til at gennemføre angreb mod andre symbolmål som f.eks. soldater, politi og andre sikkerhedsmyndigheder, jødiske mål samt mod ubeskyttede civile mål”.

Skrivelsen supplerede den generelle VTD af 12. december 2014, som havde følgende ordlyd:

”CTA vurderer, at den aktuelle militant islamistiske propaganda kan påvirke personer til at gennemføre angreb mod symbolmål, herunder soldater, politi og andre sikkerhedsmyndigheder, samt mod ubeskyttede, civile mål. CTA vurderer, at militante islamister fortsat vil have interesse for at ramme personer og institutioner, der opfattes som krænkere af islam.”

6.2. Udviklingen i politiets evne til at kunne håndtere større, uvarslede hændelser bl.a. baseret på erfaringer fra Norge til Paris og Belgien

6.2.1. Baggrund

Den udvikling, som er beskrevet i afsnit 6.1., og de seneste års hændelser – såvel i Danmark som i udlandet – har understreget behovet for en fortsat høj prioritering og løbende udvikling af det politimæssige beredskab, herunder politiets evne til at kunne håndtere en større, uvarslet hændelse. Dansk politi har på den baggrund igennem de senere år arbejdet målrettet på at styrke politiets evne til at kunne håndtere terrorangreb og andre større, uvarslede hændelser.

6.2.2. Terrorhåndbogen

I 2010 iværksatte Rigspolitiet udarbejdelse af en terrorhåndbog med henblik på at give dansk politi det bedst mulige overblik og det bedst mulige planlægningsgrundlag i tilfælde af en terrorhændelse. Formålet med håndbogen er at give et overordnet overblik over, hvilke opgaver, planer og indsatser henholdsvis Rigspolitiet, PET og politikredsene har ansvaret for at udføre og at bidrage til, at de enkelte enheder løser deres opgaver på en optimal, effektiv og dækkende måde.

Færdiggørelsen af terrorhåndbogen blev efter hændelserne i Norge den 22. juli 2011 udsendt for at kunne inddrage de erfaringer, som norsk politi gjorde i den forbindelse. Håndbogen blev udsendt omkring årsskiftet 2011/2012.

På baggrund af den nationale terrorhåndbog har de enkelte politikredse blandt andet udarbejdet lokale operationsplaner for den politimæssige indsats i forbindelse med en terrorhændelse.

6.2.3. Eksekutiv strategi for dansk politi

Efter offentliggørelsen af 22. juli-kommissionens rapport i august 2012 vedrørende terrorhændelserne i Norge i juli 2011 iværksatte Rigspolitiet i oktober 2012 en analyse af dansk politis beredskabsfaglige kapacitet og kapabilitet. Beredskabsanalysen forelå i marts 2013, og den pegede på en række konkrete udfordringer i forhold til det politimæssige beredskabs evne til at gennemføre en effektiv førsteindsats ved et terrorangreb eller en anden større, uvarslet hændelse.

På baggrund af anbefalingerne i analysen fastlagde Rigspolitiet i september 2014 en eksekutiv strategi for dansk politis beredskabs evne til at håndtere større, uvarslede hændelser.

Den eksekutive strategi fastsætter minimumsstandarder for responstider og bemanning af centrale funktioner i forhold til politiets håndtering af terrorangreb eller andre større, uvarslede hændelser, herunder krav til vagtcentralen, politiets kommandostation (KSN) og indsatsledelsen. Samtidig indføres en certificeringsordning for vagtchefer og indsatsledere, idet disse varetager centrale funktioner i beredskabet. Certificeringsordningen – som er under udrulning – har til formål at sikre, at vagtchefer og indsatsledere har den nødvendige uddannelse, og at uddannelsen vedligeholdes.

Den eksekutive strategi indfører herudover minimumskrav i forhold til bl.a. efterforskningskapacitet og oprettelse af kommandostade (KST) på selve indsatsstedet.

Ud over at stille krav til politikredsene, stiller den eksekutive strategi krav til Rigspolitiets bidrag til at kunne håndtere større, uvarslede hændelser, herunder i forbindelse med etablering af den nationale krisestyringsorganisation.

6.2.4. Indførelsen af reaktionspatruljer

Samtidig med den eksekutive strategi blev der etableret en national model for indførelse af reaktionspatruljer i samtlige politikredse. Modellen er under udrulning og vil være

indført i alle politikredse inden 1. juli 2015. En reaktionspatrulje er en beredskabspatrulje, hvor personalet har fået en særlig uddannelse målrettet mod at kunne handle effektivt i kritiske situationer, hvor menneskeliv er i fare, og hvor tiden er en afgørende faktor. Reaktionspatruljerne råder over særligt udstyr, herunder kraftigere våben, og patruljerne er til rådighed 24/7/365.

Reaktionspatruljerne udgør dermed et kompetence- og udrustningsmæssigt ”mellemlig niveau” mellem politiets almindelige beredskabspatruljer og AKS. Da de indgår i det almindelige kørende beredskab, kan reaktionspatruljerne disponeres umiddelbart af vagtchefen, mens AKS tilkaldes.

Det er et minimumskrav, at hver af politikredsene 1-11 til enhver tid skal have mindst én reaktionspatrulje på tjeneste og klar til umiddelbar indsættelse. Reaktionspatruljer var forud for den 14. februar 2015 implementeret i Københavns Politi, Nordsjællands Politi, Københavns Vestegns Politi og Østjyllands Politi.

Reaktionspatruljen er altid underlagt vagtchefens disponering og indgår i politikredsens daglige beredskabsnormativ, hvor den i det daglige – som en del af grundberedskabet – løser opgaver på lige fod med beredskabets øvrige patruljer.

Vagtchefen træffer i alle tilfælde beslutning om aktivering af reaktionspatruljens særlige kompetencer, hvor patruljen formelt overgår fra at være en almindelig beredskabspatrulje til en reaktionspatrulje, hvor patruljens særlige uddannelse, udstyr og bevæbning skal anvendes, herunder i forhold til iklædning af særligt udstyr og fremdragelse af særlige våben. I helt særlige tilfælde kan reaktionspatruljen være tvunget til at reagere uden forudgående tilladelse fra vagtchefen i medfør af handlepligten og straffelovens nødværge- og nødretsbestemmelser. I disse tilfælde skal vagtchefen snarest underrettes om handlingen og iværksættelsen.

Københavns Politi har i sin egenskab af hovedstadspoliti nogle særlige forhold i relation til etablering af reaktionspatruljer, således at der normalt mindst er 18 medarbejdere på tjeneste, som har uddannelse til at køre reaktionspatrulje. Reaktionspatruljer har eksisteret i København siden 2011.

Reaktionspatruljerne i København fungerer endvidere ikke kun som ”almindelige patruljevogne” i beredskabet, men har særlige opgaver, der relaterer sig til tilsyn med særligt truede objekter, ligesom de varetager forpligtigelsen i forhold til at kunne etablere et indtrængningshold. Reaktionspatruljerne kan endvidere anvendes som første udrykningsberedskab i forbindelse med ”spontane uroligheder”.

Københavns Politi har indgået en formaliseret samarbejdsaftale ”Reaktionspatruljer – Regionalt samarbejde” med Nordsjællands Politi og Københavns Vestegns Politi. Side 36

6.2.5. Øvrige politimæssige tiltag

I umiddelbar forlængelse af terrorangrebene i Frankrig den 7. – 9. januar 2015 iværksatte Rigspolitiet en gennemgang af, hvilken organisationsmæssig læring der kunne uddrages af begivenhederne i Frankrig med hensyn til den beredskabsmæssige og efterforskningsmæssige kapacitet til at håndtere en tilsvarende hændelse i Danmark.

På baggrund af denne gennemgang blev det som en midlertidig foranstaltning besluttet at etablere en beredskabsmæssig døgnbemanding i Rigspolitiet, som skulle være til rådighed 24/7/365. Døgnbemandingen skulle gøre Rigspolitiet i stand til så hurtigt som muligt at etablere de nationale stabe, jf. nedenfor afsnit 7.1., som koordinerer politiets og de øvrige myndigheders indsats ved en terrorhændelse, uanset hvornår hændelsen måtte opstå. Ved aktstykke 108 af 21. april 2015 om styrket indsats mod terror er der tilført politiet midler til at gøre denne døgnbemanding permanent.

En række andre læringspunkter fra begivenhederne i Frankrig indgik desuden i et oplæg fra Rigspolitiet til Justitsministeriet til brug for de politiske drøftelser om styrkelse af det samlede beredskab mod terror og er nu udmøntet i regeringens oplæg ”Et stærkt værn mod terror”.

6.3. Udviklingen i det konkrete politimæssige beredskab op til hændelserne i København, herunder iværksættelse af specifikke beredskabsmæssige foranstaltninger

PET’s Center for Terroranalyse udsender løbende såvel generelle vurderinger af terrortruslen mod Danmark (VTD) som specifikke vurderinger i forbindelse med mere konkrete emner/hændelser. Disse vurderinger anvendes i PET’s arbejde, herunder i forhold til konkrete sikkerhedstiltag og rådgivning samt i PET’s dialog om sikkerhedstiltag med det øvrige politi.

Rigspolitiets Nationale Beredskabscenter (NBC) foretager i forbindelse hermed som udgangspunkt en skriftlig vurdering af, hvorvidt de generelle trusselvurderinger fra PET giver anledning til ændringer i det politimæssige beredskabsniveau og/eller iværksættelse af beredskabsmæssige enkeltforanstaltninger. Herudover har NBC uafhængigt af vurderingerne fra PET i enkelte tilfælde iværksat ændringer i forhold til det politimæssige beredskab.

På baggrund af PET's vurderinger er beredskabsniveauet i Danmark løbende blevet opjusteret siden efteråret 2014.

Side 37

Den **23. september 2014** udsendte CTA en vurdering af opfordringen til terror, herunder imod Danmark, fremsat af IS. CTA henviste i den forbindelse særligt til en tale udsendt den 21. september 2014 samt en IS-video udsendt den 22. september 2014.

CTA vurderede i den forbindelse samlet set, at IS-opfordringen skærper terrortruslen mod Danmark, som fortsat blev vurderet til alvorlig.

På den baggrund opfordrede PET politikredsene til at udvise øget opmærksomhed i forhold til personer:

- Der har været rejst til Syrien.
- Der på anden vis sympatiserer med IS, herunder personer der måtte udvise intention om at udrejse til konflikten.

På baggrund af vurderingen fra PET iværksatte Rigspolitiet ved skrivelse af **24. september 2014** følgende foranstaltninger i politikredsene:

- Relevante medarbejdere informeredes i fornødent omfang regelmæssigt om status og baggrund for det nationale trusselbillede.
- Opmærksomheden skærpedes over for ukendte personers mistænkelige adfærd, herunder særligt i forhold til personkredsen omfattet af ovenstående opfordringer fra PET. Opmærksomheden skulle i særlig grad rettes mod uidentificerede køretøjer, tasker, kasser, mapper eller lignede.
- Ajourføring og kontrol af kommunikationsplaner, herunder nødplaner, telefonlister mv. iværksættes.
- Udpegning og forøget opmærksomhed i forhold til konkrete objekter, der skønnedes at være relevante i forhold til den foreliggende trusselvurdering.

Ved skrivelse af **25. oktober 2014** til samtlige politikredse og Rigspolitiets afdelinger henlede Rigspolitiet opmærksomheden på hændelser i Canada og USA, hvor uniformerede polititjenestemænd og soldater blev udsat for angreb fra civilpersoner. På den baggrund anmodede Rigspolitiet politikredsene om at orientere om hændelserne på de daglige briefinger, således at den enkelte polititjenestemand kunne være opmærksom herpå. Det blev samtidig præciseret, at der ikke forelå konkrete trusler mod danske politifolk.

Den **12. december 2014** udsendte CTA en opdateret vurdering af terrortruslen mod Danmark (VTD). Medens vurderingen af terrortruslen fortsat var ”alvorlig”, betød udvik-

lingen i trusselsbilledet, at CTA nu vurderede, at risikoen for at blive offer for et terrorangreb i Danmark nu var ”begrænset” frem for som tidligere vurderet ”meget begrænset”.

På baggrund af terrorangrebet mod satiremagasinet Charlie Hebdo og det efterfølgende terrorangreb mod et jødisk supermarked i Paris den 7.-9. januar 2015 anmodede Rigspolitiet ved skrivelse af **7. januar 2015** samt skrivelse af **9. januar 2015** samtlige politikredse og Rigspolitiets afdelinger om at iværksætte en række beredskabsforanstaltninger, herunder særligt følgende:

- Opmærksomheden skærpes over for ukendte personers mistænkelige adfærd.
- Opmærksomheden skal i særlig grad rettes mod uidentificerede køretøjer mv.
- Gennemgang af politikredsens objektliste med henblik på en vurdering af behovet for – ud over hvad der måtte være aftalt med PET – at foretage ændringer i eventuelle tilsyn mv., jf. Politiets Beredskabsplan. I denne forbindelse anmodes politikredsene om at være særligt opmærksomme på, om lokaliteter for nyhedsredaktioner, aviser og andre medier bør omfattes af listen.
- Politikredsene skal vurdere, hvorvidt der er behov for at justere på politikredsens beredskab og bemanning, således kredsen har dimensioneret beredskabet i forhold til et dynamisk trusselsbillede.

PET udsendte den **13. januar 2015** en skrivelse om status og opmærksomhedspunkter i relation til terrortruslen mod Danmark på baggrund af en analyse fra CTA om angrebene i Frankrig i perioden fra den 7. til den 9. januar 2015.

I skrivelsen henledte PET opmærksomheden på, at hændelserne i Frankrig kunne skabe fornyet opmærksomhed på personer, som kan opfattes som krænker af islam, herunder islamkritiske politikere, debattører og kunstnere.

Samtidig vurderede PET, at angrebet mod Charlie Hebdo og de efterfølgende hændelser kunne medføre, at personer i Danmark ville vælge at følge opfordringer i den militant islamistiske propaganda til at gennemføre angreb mod andre symbolmål som f.eks. soldater, politi og andre sikkerhedsmyndigheder, jødiske mål samt mod ubeskyttede civile mål.

Ved skrivelse af **16. januar 2015** orienterede Rigspolitiet om, at der var truffet beslutning om at hæve det politimæssige beredskabsniveau til ”**let forhøjet beredskab**”, jf. Politiets Beredskabsplan. Ændringen af beredskabsniveauet til let forhøjet beredskab indebærer blandt andet, der skete en gennemgang og justering af relevante planer, ligesom der skete en afprøvning af informations- og kommunikationsformidling. Ændringen i beredskabsniveauet trådte i kraft **lørdag den 17. januar 2015**.

6.4. Organiseringen af beredskabet i Københavns Politi

Side 39

Det daglige beredskab i København varierer i sammensætning og størrelse hen over ugens dage, baseret på analyser af opgaverne, herunder karakteren og omfanget af disse. Beredskabet er dimensioneret i forhold til de opgaver, der er indeholdt i ”normalbilledet”, herunder også i forhold til at kunne håndtere opstarten af en uvarslet opstået, større hændelse.

Derudover vil beredskabskapaciteten og –kapabiliteten være forøget i visse tidsrum hen over døgnet, ugen og året henset til de mange sikkerhedskrævende arrangementer, demonstrationer og lignende, der løbende er i København.

Københavns Politis reaktionspatruljer, der eksempelvis benyttes i forbindelse med ”anholdelse af farlig gerningsmand” og i det ”Mobile Indsatskoncept (MIK)”, har siden indførelsen af den nye politiuddannelse i 2011 været integreret i det daglige beredskab, således at enhederne med kort varsel kan overføres fra andre opgaver til en indsats, som forudsætter tilstedeværelsen af en større kapacitet og kapabilitet i relation til opgavens udførelse.

6.5. Sammenfatning - det politimæssige beredskab umiddelbart inden terrorangrebet den 14. februar 2015

Der var i perioden op til hændelserne den 14. februar 2015 successivt gennemført en række foranstaltninger med henblik på håndteringen af et eventuelt terrorangreb. Situationen på terrorområdet den 14. februar 2015 umiddelbart inden terrorangrebet kan sammenfattes således:

- PET vurderede terrortruslen mod Danmark som alvorlig og truslen mod jødiske og israelske interesser i Danmark som generel.
- PET havde henledt opmærksomheden på, at angrebene i Frankrig kunne medføre, at personer i Danmark ville vælge at gennemføre angreb mod symbolmål, som opfattede kränkere af islam, soldater, politi og andre sikkerhedsmyndigheder, jødiske mål samt ubeskyttede civile mål.
- Det politimæssige beredskab var forhøjet et niveau i forhold til det daglige beredskab til ”let forhøjet beredskab”, som er det niveau, der anvendes ved varsel om en sikkerheds- eller beredskabsmæssig trussel, der ikke nødvendiggør iværksættelse af aktive beredskabsforanstaltninger. På dette niveau skal der ske en gennemgang og justering af relevante planer, ligesom der skal ske en afprøvning af informations- og kommunikationsformidling.

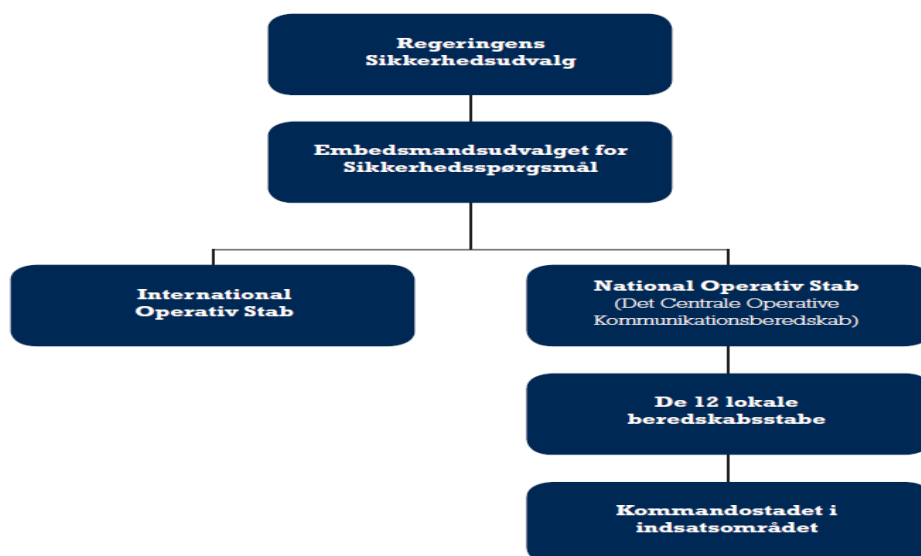
- Rigspolitiet havde midlertidigt etableret en national operativ døgnvagt 24/7/365 med henblik på at kunne monitorere beredskabsmæssige hændelser og om fornødent øjeblikkeligt kunne etablere de nationale stabe og assistere politikredsene i forhold til bistandsanmodninger.
- Rigspolitiet havde iværksat en indberetningsordning fra politikredsene med henblik på løbende at være i besiddelse af et overblik over til rådighed værende ressourcer og hændelser af betydning for den aktuelle trusselvurdering.
- Politikredsene var instrueret om at udvise øget opmærksomhed i forhold til personer, som er omfattede af PET's trusselvurderinger.
- Der var iværksat gennemgang af politikredsenes objektlistor i forhold til at etablere eller ændre i tilsyn af objekter, som kunne være terrormål, jf. den gældende trusselvurdering.
- Der var foreskrevet øget fokus på politiets egen sikkerhed – såvel i forhold til personale som bygninger.
- Der var, som nævnt ovenfor under afsnit 6.2.4., etableret reaktionspatruljer med særlige kompetencer og udstyr på vagt i de berørte politikredse.

7. Organisering af krisestyring og sikkerhed ved arrangementer og objekter

7.1. Krisestyringssystemet

7.1.1. Den tværsektorielle krisestyringsorganisation

Der er i Danmark etableret et nationalt krisestyringssystem, som udgør rammen for myndighedernes tværgående koordination, hvis større kriser, ulykker og katastrofer rammer Danmark eller danske statsborgere og danske interesser i udlandet, jf. nedenfor.

Krisestyringssystemet er derfor tilrettelagt med henblik på:

- At skabe og fastholde et overblik over den aktuelle situation (det fælles situationsbillede), så involverede myndigheder på alle niveauer hurtigt og effektivt kan træffe beslutninger.
- At sikre et aktivt samarbejde og en effektiv koordination af handlinger og ressourceanvendelse på tværs af myndigheder og niveauer.
- At kunne informere om situationen og give handlingsanvisninger, så befolkningen får grundlag for at tage vare på deres egen sikkerhed og sundhed.

Inden for det nationale krisestyringssystem kan den tværgående koordination foregå på fire niveauer:

- Regeringens krisestyringsorganisation.
- Den Nationale Operative stab (NOST), herunder Det Centrale Operative Kommunikationsberedskab (DCOK), eller den Internationale Operative Stab (IOS).
- De 12 lokale beredskabsstabe.
- Kommandostadet (KST) i indsatsområdet.

Regeringens krisestyringsorganisation omfatter to udvalg: Regeringens Sikkerhedsudvalg (Sikkerhedsudvalget) og Embedsmandsudvalget for Sikkerhedsspørgsmål.

NOST varetager en koordinerende funktion og skal bl.a. sikre, at regeringens krisestyringsorganisation og de respektive sektorer løbende er i besiddelse af relevante, koordinerede og præcise oplysninger om den konkrete indsats.

NOST's funktion er koordinerende og skal bl.a. sikre, at de respektive sektorer løbende er i besiddelse af relevante, koordinerede og præcise oplysninger om den konkrete indsats. NOST aktiveres ved større hændelser og katastrofer, herunder terrorhandlinger, i Danmark, der ikke kan løses alene inden for rammerne af de enkelte beredskabsstabe samt ved opgaver, der omfatter flere samtidige hændelser i forskellige politikredse, og hvor der opstår et behov for koordinering på nationalt plan.

DCOK er en delstab til NOST, som skal sikre, at der hurtigt bliver videregivet relevante, præcise, korrekte og koordinerede informationer til offentligheden og medierne om situationen og eventuelle særlige forholdsregler. Formålet er bl.a. at undgå unødigt ængstelse samt at skabe grundlag for en effektiv beredskabsindsats.

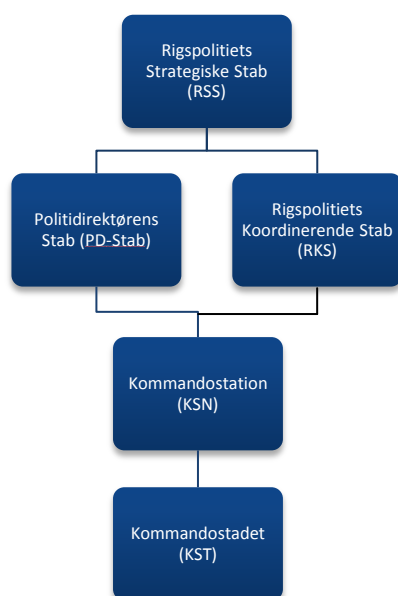

I hver af landets 12 politikredse er der etableret en lokal beredskabsstab (LBS), som varetager den tværgående koordination og samarbejde ved ekstraordinære hændelser inden for politikredsens område.

7.1.2. Politiets krisestyringssystem

Politiets krisestyringsorganisation varetages på såvel nationalt som lokalt niveau.

Krisestyringsorganisationen fremgår nedenfor, ligesom den er nærmere beskrevet i afsnit 7.1.2.1.

7.1.2.1. Politiets nationale krisestyringsorganisation

Det strategiske ledelsesniveau for Rigspolitiet varetages af Rigspolitiets Strategiske Stab (RSS), som består af rigspolitechefen og øvrige af ham udpegede ressourcepersoner. RSS er blandt andet ansvarlig for at orientere det strategiske niveau i politiet og Justitsministeriet samt for at fastlægge de overordnede retningslinjer for den interne operative kommunikation. RSS er endvidere ansvarlig for at aktivere relevante stabe i forhold til den politimæssige indsats samt i relation til at træffe beslutninger på overordnet niveau i forhold til emner fremlagt af stabene.

Det operationelle ledelsesniveau for Rigspolitiet varetages af Rigspolitiets koordinerende stab (RKS), hvis opgave er at koordinere og være støttfunktion til politikredsene ved

større politimæssige indsatser af beredskabsmæssig karakter. Staben sammensættes i forhold til den aktuelle situation. RKS aktiveres i informations-, stabs- eller operationsberedskab i tilfælde af, at den enkelte politikreds ikke selv har de fornødne ressourcer til at løse en opgave, og hvor det bliver nødvendigt at koordinere materiel-, udrustning og personaleressourcer på tværs af politikredsene.

Lokalt i politikredsene har politidirektørens stab (PD-stab) det strategiske ansvar for hele operationens forløb og eventuel overdragelse til anden politikreds efter rigspolitechefens beslutning herom. Politidirektørens strategiske stab udarbejder strategien, som er en overordnet og langsigtet plan for den konkrete operation, der indeholder beslutninger om anvendelse af politioperationer ud fra de givne ressourcer og omstændigheder for at opnå de fastlagte politimæssige mål.

Politiets kommandostation (KSN) har ansvaret for at omsætte den fastlagte strategi ved operationel føring til taktisk udførelse, herunder at sikre kommunikationsformidling, koordination af indsatsområder og dokumentation.

Kommandostedet (KST) er den fælles facilitet i indsatsområdet, hvorfra den taktiske indsats ledes og koordineres, og hvorfra der koordineres i forhold til øvrige indsatte beredskaber. Kommandostedet oprettes af indsatsledelsen og er indsatsledelsens samlingssted.

Strukturen anvendes ved både varslede og uvarslede indsatser.

7.1.2.2. Krisestyringsorganisationen i Københavns Politi

Med udgangspunkt i den nationale styringsmodel skal Københavns Politi 24/7/365 kunne opstille et passende grundberedskab til håndtering af en større, uvarslet hændelse. Beredskabets størrelse og sammensætning er fastlagt i form af en hovedberedskabsplan, hvori blandt andet indgår følgende funktioner/enheder:

- Vagtchefen.
- Den vagthavende i vagtcentralen.
- Personalet i vagtcentralen.
- Delingsføreren/indsatsleder.
- Romeo-patroljer (Reaktionspatroljer).
- Servicecenteret.
- Den centrale efterforskningsleder.
- Et antal efterforskere på vagt.
- Vagthavende og sagslederfunktion på stationsenhedens 3 lokationer og i Københavns Lufthavn.

- Stationsenhedens beredskabspersonale, Færdselsafdelingens andel af dette og hundebereidskabet.

Der er etableret bagvagtsfunktioner, der indgår som en del af stabsberedskabet. Disse bagvagsordninger omfatter:

- Chef-bagvagt (CH-bagvagt).
- Operativ-bagvagt (O-bagvagt).
- Efterforsknings-bagvagt (E-bagvagt).
- Presse-bagvagt (P-bagvagt).

Det er formålet med bagvagsordningen at sikre, at politikredsens operationelle ledelse til enhver tid er tilgængelig og kan træffe beslutning på chefniveau vedrørende politioperative forhold – herunder om aktivering af KSN niveau 1-3 (hvor niveau 3 er det højeste) og af den lokale beredskabsstab (LBS) i Københavns politikreds.

7.2. Arrangements- og objektsikkerhed

7.2.1. Generelt om håndteringen af sikkerhed omkring arrangementer og objekter

På baggrund af CTA's trusselsvurderinger og det aktuelle efterretningsbillede foretager PET vurderinger af, hvilke konkrete foranstaltninger, som skønnes nødvendige i forhold til det givne trusselbillede vedrørende relevante objekter (lokaliteter) og konkrete arrangementer.

Disse foranstaltninger kan omfatte politimæssigt tilsyn, som kategoriseres fra niveau 1-5, hvoraf niveau 5 er det højeste. Tilsyn består primært af kørende patruljering, men kan – alt efter niveau – tillige omfatte andre former for tilsyn. Niveau 5 tilsyn kan eventuelt indebære fast bevogtning. De enkelte niveauer udgør i øvrigt en ramme, inden for hvilken der kan være variationer i den praktiske udførelse af tilsynet. Politikredsene er ansvarlige for den praktiske udførelse af tilsyn.

Sikkerhedsvurderingen i forhold til et konkret arrangement indgår i en formel skrivelse fra PET til den relevante politikreds forud for gennemførelse af arrangementet. Skrivelsen indeholder en beskrivelse af situationen, trusselsbillede, programmet, tilknyttede sikkerhedsfolk, herunder f.eks. PET-livvagter og eventuelt udenlandske livvagter, såfremt der er tale om et besøg med truede personer fra udlandet, mv. Derudover kan skrivelsen indeholde anbefalinger om andre konkrete politimæssige foranstaltninger, herunder konkrete anbefalinger til politikredsen vedrørende f.eks. behovet for politimæssig tilstedeværelse.

Lokaliteten (objektet), hvor et arrangement finder sted, kan i øvrigt være omfattet af en anbefaling om tilsyn, jf. ovenfor.

Side 45

PET's anbefalinger er dynamiske, og de kan derfor helt frem til tidspunktet for afholdelse af arrangementet ændres i lyset af ændringer i trusselsbilledet og lignende. I disse tilfælde kommunikerer eventuelle ændringer af PET's anbefalinger til den relevante politikreds.

Københavns Politi har som hovedstadspolitikreds et stort antal arrangementer hen over året, som – på baggrund af PET's anbefalinger – skal kategoriseres og visiteres med henblik på en vurdering af, hvilken politimæssig indsats det enkelte arrangement giver anledning til i relation til orden og sikkerhed mv.

Der er i København en række institutioner, objekter og personer, hvortil der på samme måde knytter sig sikkerhedsmæssige opgaveløsninger af politimæssig karakter, og hvor der ligeledes er et tæt samarbejde med PET.

Dette betyder, at Københavns Politi håndterer et større antal opgaver i forhold til at få vurderet og kategoriseret de enkelte arrangementer. Til brug herfor er der i Københavns Politi etableret en struktur for løsningen af denne type opgaver.

Der er blandt andet udarbejdet en ramme for vurdering og kategorisering af den konkrete indsats for det enkelte arrangement. Dette betyder, at hvert enkelt arrangement vurderes og kategoriseres ud fra en skala 0-4 set i et ressourcemæssigt perspektiv.

Kategori 0: Arrangementer og opgaver, som er til orientering for lokalpolitiet og/eller beredskabet. Disse opgaver er ikke ressourcetrækkende.

Kategori 1: Arrangementer og opgaver, som er af kort varighed, og som kan løses med få ressourcer. Disse sager håndteres af vagtchefen med personale fra det daglige beredskab (det primære beredskab).

Kategori 2: Arrangementer og opgaver, som kræver flere ressourcer og/eller er af længere varighed. Disse arrangementer og opgaver visiteres til stationsenhedens planlægningssektion, hvorefter stationsenheden, overtager ansvaret for opgavens planlægning og udførelse.

Kategori 3: Arrangementer og opgaver, som er ressourcetrækkende og kræver tværgående koordinering. Disse arrangementer og opgaver håndteres i regi af operativ stab. Disse opgaver løses med særligt tildelt personale og planlægningen af disse foregår under overordnet ledelse af den ledende politiinspektør i

Beredskabsenheden og under ledelse af den udpegede operationsansvarlige politi- eller vicepolitiinspektør i regi af Planlægnings- og sikkerhedssektionen. Den logistiske planlægning foregår i Sektionen for operativ logistik.

Side 46

Kategori 4: Arrangementer og sager, der er ressourcekrævende, og som kræver tværgående koordinering og en længere planlægningsperiode. Disse sager håndteres i regi af en særlig nedsat stab og løses med særligt tildelt personale. Planlægningen foregår under overordnet ledelse af den ledende politiinspektør i Beredskabsenheden og under ledelse af den udpegede operationsansvarlige politi- eller vicepolitiinspektør i regi af Planlægnings- og sikkerhedssektionen. Den logistiske planlægning foregår i Sektionen for operativ logistik.

Lederen af Planlægnings- og sikkerhedssektionen foretager den umiddelbare visitering af indsatserne i samråd med politiinspektøren eller den ledende politiinspektør i Beredskabsenheden, inden der sker forelæggelse for den Operative stab.

I 2014 havde Københavns Politi ca. 2.000 arrangementer, som blev kategoriseret som ”kategori 0 opgaver” hvilket som udgangspunkt betyder, at de er til orientering for det kørende beredskab og for vagtcentralen samt lokalpolitiet i det aktuelle område.

I 2014 var der endvidere ca. 600 arrangementer, der blev kategoriseret som ”kategori 1 opgaver” hvilket betyder, at der konkret benyttes ressourcer fra det primære beredskab til f.eks. bevogtning, tilstedeværelse, regulering og lignende.

I 2014 blev der visiteret ca. 200² sager til Stationsenheden som kategori 2-arrangementer/opgaver, hvilket betyder at opgaven udføres efter særlig plan.

Der var i 2014 ca. 50 kategori 3-arrangementer og 2 kategori 4-arrangementer (Bilderberg Konferencen og Eurovision Song Contest), der håndteres af særligt nedsatte stabe på tværs af politikredsens enheder.

Københavns Politi deltager i et fast ugentligt mødeforum med PET, Rigspolitiet, Københavns Vestegns Politi og Nordsjællands Politi omkring sikkerheden for beskyttede og truede personer og kommende arrangementer, hvor det kan være nødvendigt at iværksætte sikkerhedsforanstaltninger, herunder i forbindelse med besøg fra udlandet af muligt truede personer, politimæssige tilsyn med muligt truede lokaliteter mv.

² I perioden fra den 1. maj 2014 til 31. december 2014 – kan kun opgøres i denne periode pga. af organisationsændring i Københavns Politi.

Det faste samarbejde med de omkringliggende politikredse skal ses i lyset af, at der i dette geografisk, afgrænsede område er mange sikkerhedskrævende arrangementer. På samme måde er der i relevant omfang etableret et samarbejde og koordination med øvrige politikredse.

I Københavns Politi håndteres tilsynsopgaverne blandt andet af politikredsens reaktionspatruljer, som er nærmere beskrevet i pkt. 6.2.4. De krav, som i den konkrete situation er fastsat i forhold til gennemførelse af tilsyn, kan kun fraviges i opadgående retning.

I tilfælde af, at reaktionspatruljernes kompetencer skal benyttes til andre opgaver, skal vagtchefen udsætte andre patruljer til at varetage de aktuelle tilsyn.

Da trusselvurderingen på de enkelte objekter kan variere og ændre sig over tid, men også med kort varsel, sker der en løbende vurdering og justering af niveauerne på følgende måder³:

- På det ugentlige sikkerhedsmøde mellem PET, Københavns Politi, Københavns Vestegns Politi og Nordsjællands Politi kan tilsynsniveauet justeres.
- Der kan telefonisk fra PET's side rettes henvendelse til Vagtchefen med en anbefaling vedrørende akutte ændringer til niveauet. En sådan henvendelse følges op med en skriftlig anbefaling fra PET til Københavns Politi.
- Der kan fra PET fremsendes en skriftlig anbefaling om ændring af tilsynsniveauet i et særligt tidsrum eller frem til næste ugentlige møde.
- Den eksekutive ledelse i Københavns Politi kan af egen drift – på baggrund af politikredsens egne efterretninger - beslutte at ændre niveauet på tilsyn eller tilføje objekter. Dette kan dog aldrig føre til planlægning og indsats på et lavere niveau end anbefalet af PET.
- Vagtchefen kan med reference til den operative bagvagt i Københavns Politi – på baggrund af en akut opstået hændelse – eller omtale i medierne – beslutte at ændre niveauet på tilsyn eller tilføje objekter, men dog aldrig til et lavere niveau end anbefalet af PET.

7.2.2. Sikkerhedsvurderinger vedrørende det jødiske samfund fra foråret 2014 til den 14. februar 2015

For så vidt angår sikkerhedsvurderinger vedrørende israelske og jødiske interesser var anbefalingen fra PET i foråret 2014 (pr. 3. marts) at operere med tilsyn på niveau 5 for den israelske ambassade og residens, niveau 3 for synagogen i Krystalgade og henholdsvis niveau 3 og 2 for yderligere to lokaliteter med tilknytning til det jødiske samfund.

³ Beskrivelse af praksis i Københavns Politi.

Efter optrapningen af de militære konfrontationer bl.a. i Gazastriben i sommeren 2014 var anbefalingen fra PET (pr. 23. juli) tilsyn på niveau 5 for både den israelske ambassade og residens, synagogen i Krystalgade og yderligere tre lokaliteter med tilknytning til det jødiske samfund.

I vinteren 2014/2015 var PET's anbefaling (pr. 23. december) tilsyn på niveau 5 for både den israelske ambassade og residens, synagogen i Krystalgade og yderligere fire lokaliteter med tilknytning til det jødiske samfund.

Efter terrorangrebet i Paris fastholdt PET anbefalingen om tilsyn på niveau 5 i forhold til de pågældende israelske og jødiske interesser.

Situationen blev vedvarende fulgt, herunder i dialog med Mosaisk Trossamfund samt den israelske ambassade. Behovet for iværksættelse af yderligere sikkerhedsmæssige foranstaltninger blev løbende vurderet af PET's Koordinatorkontor i forhold til alle af PET kendte jødiske og israelske interesser i Danmark.

Koordinatorkontoret modtager løbende oversigter og underretning om bl.a. jødiske arrangementer fra Mosaisk Trossamfund, herunder arrangementer i synagogen i Krystalgade.

Disse arrangementer sikkerhedsvurderes i forhold til omfang, indhold, formål, offentligt kendt eller af privat karakter mv. I lyset af den vurdering træffer PET beslutning om, hvorvidt der skal anbefales konkrete sikkerhedsmæssige tiltag i tilknytning til de enkelte arrangementer, herunder f.eks. kortere- eller længerevarende fast bevogtning, og om de skal nævnes på det ovenfor beskrevne ugentlige sikkerhedsmøde mellem PET, Rigspolitiet og hovedstadspolitikredsene.

7.2.3. PET's øvrige anbefalinger om sikkerhedsforanstaltninger efter terrorangrebene i Paris

I tillæg til sikkerhedsforanstaltningerne vedrørende jødiske og israelske interesser iværksættes på baggrund af CTA's vurderinger dateret 7. og 16. januar 2015 endvidere en række andre sikkerhedsforanstaltninger vedrørende andre mål/muligt truede personer:

PET udsendte den 13. januar 2015 en skrivelse til politikredsene om status efter terrorangrebene i Frankrig samt med mulige opmærksomhedspunkter i lyset af hændelserne i Frankrig. PET havde efterfølgende en opfølgende dialog med en række kredse med henblik på at drøfte den konkrete opfølgning i lyset af opmærksomhedspunkterne. Det var allerede umiddelbart efter hændelserne i Paris den 7. januar 2015 efter drøftelse mellem

PET og Københavns Politi besluttet, at det kørende tilsyn med niveau 5 objekterne i politikredsen, herunder de jødiske objekter, skulle intensiveres yderligere. Dette var iværksat umiddelbart.

De politimæssige tilsyn i forhold til den franske ambassade, det franske konsulat og det franske kulturinstitut blev hævet fra niveau 3 til niveau 5. Det blev endvidere anbefalet at iværksætte tilsyn på visse lokaliteter i Danmark, som vurderedes at kunne sættes i forbindelse med tegningesagen og/eller Charlie Hebdo.

Der blev den 15. og 16. januar 2015 på baggrund af efterretningsbilledet endvidere iværksat livvagtsbeskyttelse af personer, som vurderedes at kunne være truet i den aktuelle situation.

I tillæg til ovennævnte rettede PET henvendelse med opfordring til skærpet opmærksomhed til en lang række andre relevante personer, offentlige myndigheder, private virksomheder mv., herunder mediehus, medier, bladtegnere, gallerier, chefredaktører og redaktører, som kan sættes i forbindelse med tegningesagen.

De politimæssige tilsyn i forhold til lokaliteterne med forbindelse til tegningesagen og/eller Charlie Hebdo blev den 27. januar 2015 anbefalet nedjusteret. Dette skete i lyset af, at der nu var en vis tidsmæssig afstand til begivenhederne i Frankrig, og at der i den mellemliggende periode ikke var fremkommet efterretninger, der kunne indikere et behov for tilsyn de pågældende steder. Der blev ikke anbefalet nedjustering af det politimæssige tilsyn i forhold til jødiske og israelske interesser, visse mediehus og franske interesser.

Del 2 - Fokusområde 2: Den politimæssige indsats strategisk, operationelt og taktisk ”før”, ”under” og ”efter” terrorhændelserne i København

Side 50

8. Københavns Politis beredskab den 14. februar 2015

8.1. Beredskabets dimensionering

Københavns Politis grundberedskab den 14. februar 2015 kl. 15.00 var normeret således:

Vagtchef	1 politikommissær	
Vagtcentralen:	1 politikommissær	+ 8 operatører
Indsatsleder:	1 politikommissær	
Indsatslederassistent:	1 politiassistent	
Kommandostade-leder:	1 politikommissær	+ 1 Kommandostade hjælper
Central Efterforskning:	1 politikommissær	+ 8 efterforskere
Servicecenter:	1 supervisor	+ 7 operatører
Station Amager:	1 politikommissær	+ 12 politibetjente/politiassistenter
Station Bellahøj:	1 politikommissær	+ 14 politibetjente /politiassistenter
Station City:	1 politikommissær	+ 16 politibetjente /politiassistenter
Udrykningssektionen:	x	+ 19 politibetjente /politiassistenter
Hundesektionen:	x	+ 4 politibetjente /politiassistenter
Færdselspolitiet:	x	+ 4 motorcykler

Der var fra kl. 15.00 ca. 34 patruljer til rådighed i det primære beredskab, hvor bemanningen typisk er højere på en aftenvagt lørdag, men hvor der omvendt var tale om en lørdag eftermiddag præget af få events, herunder en træningskamp med FCK og Gøteborg i Parken, som imidlertid blev spillet uden tilskuere og derfor ikke havde særskilt udsat personale. Kampen var slut kl. 15.00

Derudover var der igangværende efterforskningsopgaver i Efterforskningsenheden, som betød, at der – ud over grundberedskabet – var yderligere 5 efterforskere på tjeneste, da hændelsen ved Krudttønden indtraf.

Dette blev på normal vis suppleret af bagvagtsordningen, som er beskrevet i afsnit 7.1.2.2.

Ved modtagelse af anmeldelsen kl. 15.33 havde Københavns Politi 20 ledige patruljer, som der umiddelbart kunne disponeres over. I forhold til de patruljer, som var optaget, kunne der tillige ske en prioriteret anvendelse af disse.

8.2. Tilsynspatroljeringen i forhold til objekter

Side 51

Op til skudepisoden ved ”Krudttønden” den 14. februar 2015 var der i Københavns Politikreds etableret et antal forskellige tilsynsruter, der i alt omfattede et tocifret antal sikkerhedsvurderede objekter. På nogle af ruterne var der sammenfald mellem objekterne med henblik på at sikre en højere intensitet i tilsynene.

Der blev ført tilsyn på følgende niveauer, jf. herom ovenfor i afsnit 7.2.1.:

- Knap 30 procent af objekterne på niveau 1.
- Omkring 10 procent af objekterne på niveau 2.
- Godt 30 procent af objekterne på niveau 3.
- Knap 30 procent af objekterne på niveau 5.

Ud af det samlede antal objekter i Københavns Politikreds havde 6 objekter tilknytning til jødiske og israelske interesser. Hertil kommer et objekt beliggende i Nordsjællands politikreds. På tidspunktet for skudepisoden ved krudttønden den 14. februar 2015 ca. kl. 15.30 blev der ført niveau 5 tilsyn med alle disse objekter, herunder ved Synagogen og Menighedshuset i Krystalgade. Tilsynet var intensiveret yderligere efter hændelserne i Paris.

8.3. Sikkerheden ved arrangementet i Krudttønden

PET modtog den 26. januar 2015 en mail fra Lars Vilks Komitéen om, at Lars Vilks den 14. februar 2015 i tidsrummet kl. 14.00 – 17.00 ville deltage i et arrangement i Kulturhuset ”Krudttønden”, Serridslevvej 2, 2100 København Ø. PET modtog endvidere den 27. januar 2015 et brev fra svensk politi om arrangementet, herunder oplysning om navnene på to svenske livvagter, som ville ledsage Vilks under opholdet i Danmark, og oplysninger om deres bevæbning.

Københavns Politi modtog den 27. januar 2015 kl. 10.00 på det ugentlige sikkerhedsmøde med PET en mundtlig orientering om arrangementet.

Den mundtlige orientering blev fulgt op af en skrivelse fra PET, som blev afsendt senere samme dag. Af skrivelseren fremgik blandt andet følgende trusselvurdering:

”Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler mod Lars Vilks eller arrangementet i øvrigt.

Opmærksomheden henledes dog på, at Lars Vilks efter udgivelsen af en Mohammedtegning har modtaget dødstrusler fra al-Qaeda. I Sverige har Lars Vilks været udsat for overfald og drabsforsøg, ligesom der har været forøvet brandattentat mod hans private bolig. Lars Vilks er under permanent personbeskyttelse i Sverige.”

Det fremgår endvidere af skrivelsen, at PET på den baggrund anbefalede følgende konkrete sikkerhedsmæssige tiltag iværksat:

- ”Personbeskyttelse under hele opholdet (PET).
- Fysisk adgangskontrol af alle gæster ved hjælp af håndscannere. (Udføres af P11/Københavns Politi i samarbejde med sikkerhedskoordinatoren fra PET.
- Uniformeret politimæssig tilstedeværelse under hele arrangementet i Krudttøndens Kulturcafe (P11/Københavns Politi).”

På ovennævnte baggrund blev der af PET’s Koordinator kontor den 27. januar 2015 truffet beslutning om en tomands-livvagtsopsætning, bestående af en livvagtsleder og en livvagt samt en sikkerhedskoordinator.

Det blev på et stabsmøde i Københavns Politi den 27. januar 2015 besluttet, at arrangementet blev kategoriseret som en ”kategori 2 opgave” og dermed skulle løses af Københavns Politis Stationsenhed.

Den 30. januar 2015 blev der i Stationsenheden i Københavns Politi udarbejdet en taktisk befaling for Københavns Politis bistand til arrangementet.

Ved udarbejdelsen af den taktiske befaling blev der vurderet på og taget udgangspunkt i følgende forhold:

Lars Vilks havde i 2013 og 2014 aflagt besøg i København i alt 13 gange, jf. nedenfor. Lars Vilks var under alle besøg ledsaget af svenske livvagter.

CTA havde i den forbindelse tilbage i juni 2013 vurderet terrortruslen mod Lars Vilks som alvorlig og primært hidrørende fra militante islamister som følge af Vilks karikaturtegninger af profeten Muhammed som hund. Lars Vilks har flere gange været genstand for angreb og angrebsplanlægning og lever under politibeskyttelse i Sverige.

Arrangementerne var følgende:

- 14. februar 2013: Foredrag i Krudttøndens Kulturcafe.
- 16. maj 2013: Foredrag på Østerbro bibliotek.

- 17. maj 2013: Transitophold i Københavns Lufthavn.
- 21. maj 2013: Transitophold i Københavns Lufthavn.
- 25. maj 2013: Leder for svenske kunstinteresserede på en tur i Københavnsområdet.
- 4. juni 2013: Foredrag i Krudttøndens Kulturcafe.
- 26. september 2013: Interview i Radio 24-7 og paneldebat i Krudttøndens Kulturcafe.
- 14. februar 2014: Foredrag i Krudttøndens Kulturcafe.
- 24. marts 2014: Transitophold 2 gange i Københavns Lufthavn.
- 13. maj 2014: Paneldebat i Forfatterforeningen.
- 6. september 2014: Paneldebat/dagskonference på Dagbladet Information.
- 9. oktober 2014: Arrangement i Forfatterforeningen.

Alle disse arrangementer var vurderet som kategori 2, jf. punkt 7.2.1.

Herudover var et enkelt arrangement vurderet som kategori 3:

- 2. november 2014: Arrangement på Christiansborg arrangeret af Trykkefrihedsselskabet.

Ved dette arrangement var trusselsvurderingen anderledes, idet der ud over Lars Vilks deltog andre personer, hvoraf flere tidligere havde været angrebet og/eller været genstand for angrebsplanlægning fra personer, der vurderedes at være militante islamister.

Vurderingerne, planlægningsgrundlaget og den etablerede politiindsats i forbindelse med det aktuelle arrangement på "Krudttønden" den 14. februar 2015 tog – med udgangspunkt i sikkerhedsvurderingen og anbefalingerne fra PET – udgangspunkt i et politimæssigt setup svarende til de seneste arrangementer.

Ved udarbejdelsen af den taktiske befaling blev der endvidere taget udgangspunkt i følgende:

- Den beskrevne trusselsvurdering omtalte tidligere trusler og angreb mod Lars Vilks, men angav ikke konkrete trusler mod selve arrangementet.
- Lars Vilks havde personbeskyttelse af 4 livvagter – 2 fra PET og 2 fra Sverige.
- PET havde en sikkerhedskoordinator på stedet.
- Der anbefaledes adgangskontrol og indvendig tilstedeværelse af uniformeret politipersonale under arrangementet.
- Der blev udsat 2 uniformerede polititjenestemænd – én af hvert køn af hensyn til adgangskontrollen.

Den taktiske befaling blev anvendt som en ”skriftlig briefing” af personalet, idet der i forbindelse med den politimæssige indsats ikke var tilknyttet en taktisk leder af indsatsen. Patruljen refererede ledelsesmæssigt til Vagtchefen på politiets Vagtcentral og for sikkerhedsopgavens konkrete udførelse til PETs sikkerhedskordinator på stedet.

Af den taktiske befaling fremgik blandt andet følgende:

”Opgave

”Fysisk adgangskontrol ved hjælp af håndscannere af alle gæster. Dette udføres af personalet i samarbejde med sikkerhedskordinatoren fra PET.

Uniforneret politimæssig tilstedeværelse under hele arrangementet i Krudttøndens Kulturcafé.”

Udførelse

”Patruljen skal huske at medbringe håndscanneren, som er lånt af Operativ Logistik og ligger i egen afdeling.

Patruljen kører til adressen og skal være fremme kl. 13.00.

Der skal tages kontakt til personalet på stedet med henblik på:

Oplyse om politiets tilstedeværelse på stedet

Få oplyst et sluttidspunkt for arrangementet

Aftales hvorledes der hurtigt kan skabes kommunikation med patruljen, hvis der under arrangementet opstår hændelser, som kræver politiets indgriben

I samarbejde med sikkerhedskordinatoren fra PET skal der laves fysisk adgangskontrol af alle gæsterne til arrangementet.

Patruljen skal være særlig opmærksom på personer, der udviser truende, voldelig eller mistænkelig adfærd, samt mistænkelige genstande eller køretøjer på adressen eller i området.

Ved kontakt til ovennævnte personer, mistænkelige genstande eller ved behov for assistance skal dette straks meldes til Vagtcentralen.

Det skal meldes til Vagtcentralen når:

Patruljen er fremme på adressen

Oplyse et sluttidspunkt på arrangementet

Ved hændelser på adressen eller i området

Ved afslutning på opgaven og returnering til egen station

Hvis patruljen bliver opholdt af anden politimæssig opgave, skal dette straks meldes til Vagtcentralen.

Assistance til at fortsætte tilstedeværelsen på adressen skal rekvireres via Vagtcentralen.

Magtanvendelse

Der henvises til Kundgørelse II, nr. 38 omkring skydevåben

*Der henvises til Kundgørelse ll, nr. 37 omkring stavens brug
Der henvises til Kundgørelse ll, nr. 57 omkring peberspray*

Side 55

Forhold over for pressen

Alle henvendelser fra pressen, henvises til Vagtchefen.

Logistik/faglig tjeneste

Påklædning: Uniformeret personale skal være påklædt i ensartet patruljeuniform, skjorte/jakke med cap anlagt, medbringende pistol, peberspray, stav og håndjern.

Transport: Uniformeret patruljevogn. Der er ikke reserveret køretøj fra Planlægningssektionens side

Risikovurdering

Indsatsen kan medføre risiko for personalet. Sandsynligheden for angreb mod personalet er lav. Såfremt det skulle ske - benyt evt. selvforsvar og den fornødne magtanvendelse, samt tilkald assistance.

Terror

Af mulige risici kan nævnes:

Væbnet angreb:

Mod VIP'er / bevogtning.

Forebyggelse

Søg dækning bag mur eller lignende dækningstype, som yder beskyttelse og alamér Vagtcentralen, der sørger for assistance. Sikring bag eget eller kollegas våben.

Kontakt med g-mand

Fastfrys situationen, søg dækning, foretag afspærring, tilkald assistance og afvent forholdsordre. Anråb g-mand på behørig afstand og udgør selv så lille et mål som muligt.

Placerede bomber

På/ved objektet.

Forebyggelse

Opmærksomhed på alle afvigelser fra normalbilledet. Ved fund af mistænkelige genstande, køretøjer og lignende, etableres afspærring i sikker afstand fra det konstaterede. Evakuering og placering af personer, så de er tilstrækkeligt beskyttet mod eksplosioner, trykbølgeskader, glasstykker og andre flyvende fragmenter. Udpeg fareområde, varsle og evakuere.”

PET fremsendte den 9. februar 2015 en skrivelse til Københavns Politi. Af skrivelsen fremgik en beskrivelse af arrangementet, herunder program, navnene på forventede pannedeltagere (Lars Vilks, kunstkurator Agnieszka Kolek og lederen af gruppen FEMEN, Inna Shevchenko). Endvidere blev den trusselsvurdering og de anbefalinger om sikkerhedsforanstaltninger, som fremgik af PET's ovennævnte skrivelse af 27. januar 2015, gentaget.

Det fremgik endvidere af skrivelsen, at der forventedes ca. 80 deltagere⁴ i arrangementet, herunder den franske ambassadør i Danmark. Det skal i den forbindelse bemærkes, at PET ikke på forhånd var bekendt med, at den svenske kunstner Dan Park ville deltage i arrangementet.

Skrivelsen indeholdt oplysninger om de to til Lars Vilks tilknyttede PET-livvagter og to svenske livvagter, som fulgte Lars Vilks under opholdet, herunder oplysninger om de svenske livvagters bevæbning.

PET's livvagsleder gennemførte en for-rekognoscering den 13. februar 2015 på Krudttønden bl.a. for at gøre sig bekendt med lokaliteten, planlægge foranstaltninger i tilfælde af behov for evakuering af den beskyttede person mv.

PET's livvagsleder havde forud for opgaven telefonisk kontakt til den svenske livvagsleder, der oplyste, at man ville medbringe et svensk indregistreret køretøj, hvori Lars Vilks ville blive transporteret. I overensstemmelse med normal praksis ved sådanne opgaver var den danske livvagsleder leder af den samlede livvagsbeskyttelsesindsats under Lars Vilks' ophold i Danmark.

8.4. Sikkerheden ved Bat Mitzvah-arrangementet i menighedshuset ved synagogen i Krystalgade

Som det fremgår af afsnit 7.2.2., modtager PET's Koordinator kontor løbende oversigter og underretning om bl.a. jødiske arrangementer fra Mosaisk Trossamfund, herunder arrangementer i synagogen i Krystalgade.

Disse arrangementer sikkerhedsvurderes i forhold til omfang, indhold, formål, og om det er offentligt kendt eller af privat karakter mv. I lyset af den vurdering træffer PET beslutning om, hvorvidt der skal anbefales konkrete sikkerhedsmæssige tiltag i tilknytning til de enkelte arrangementer, og om de skal nævnes på det ugentlige sikkerhedsmøde mellem PET, Rigspolitiet og hovedstadspolitikredsene, som er omtalt i afsnit 7.2.1.

PET modtog den 21. januar 2015 en arrangementsoversigt fra Mosaisk Trossamfund, hvoraf det fremgik, at der den 14. februar 2015 fra kl. 19.00 til kl. 02.00 skulle være Bat Mitzvah i festsalen (i menighedshuset i synagogen i Krystalgade) med 50 deltagere.

Arrangementet blev af PET's Koordinator kontor visiteret og vurderet til at være dækket ind af det tilsyn på niveau 5, som allerede var iværksat for synagogen. Arrangementet

⁴ Aktuelt skønnes 30-50 at have deltaget.

blev således ikke særskilt nævnt i forbindelse med de ugentlige sikkerhedsmøder eller tilføjet tilsynslisterne til Københavns Politi.

Side 57

9. Beskrivelse af de konkrete hændelser

Ovenfor i afsnit 7 og 8 er givet en beskrivelse af det beredskabsmæssige setup i København og den nationale krisestyringsorganisation.

I dette afsnit redegøres der nærmere for forløbet umiddelbart før, under og efter de 3 skudepisoder, baseret på den beredskabs- og efterforskningsmæssige gennemgang og resultatet af politiets foreløbige efterforskning, herunder gennemgang af videoovervågningsmateriale. Det bemærkes, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed efterforsker de nærmere omstændigheder vedrørende politiets skudafgivelser på Svanevej. Politiklagemyndigheden har endnu ikke afsluttet sine undersøgelser, og der foreligger ikke fra Politiklagemyndigheden en vurdering af berettigelsen af politiets skudafgivelser. Politiklagemyndighedens materiale indgår ikke i nærværende redegørelse, og det er derfor ikke inden for rammerne af denne redegørelse muligt at redegøre nærmere for hændelsen på Svanevej.

9.1. Gerningsmandens færden inden angrebet på Krudttønden

Gerningsmanden Omar El-Hussein blev løsladt 30. januar 2015. Af hensyn til den videre efterforskning gives der ikke her en beskrivelse af Omar El-Husseins færden i tiden frem til angrebet på Krudttønden. Det skyldes hensynet til den igangværende efterforskning. F.eks. efterforskes det, hvordan han kom i besiddelse af de våben, han anvendte den 14.-15. februar 2015, ligesom en række internetsøgninger mv., der kaster lys over gerningsmanden færden og handlinger, efterforskes.

9.2. Krudttønden

Krudttønden er et kulturhus, der er beliggende i to ældre ammunitions- og depotbygninger, der er opført i forbindelse med den tidligere Østerbro Kaserne. Bygningerne er opført i én etage i røde mursten og er sammenbygget med en nyere entré- og foyerbygning. Bygningen indeholder en foredragssal kaldet ”Stalden” til den ene side og en teatersal med tilhørende backstagefaciliteter til den anden side. Bygningen har facade mod Serridslevvej og er beliggende med Fælledparken på den modsatte side af gaden.

Der er adgang til stedet via foyerbygningen fra Serridslevvej. Indgangspartiet består af panoramavinduer med en dobbeltfløjet glasdør i midten. Foyeren er indrettet med 10-12

cafeborde og med plads til 40-50 mennesker. Der er en udsalgs- og udskænkingsbar bagest i lokalet i det højre hjørne. Fra foyeren er der adgang til foredragssalen og via en mellemgang til teatersalen.

Det danske livvagtshold mødtes kl. 13.10 på et forud aftalt sted med det svenske livvagtshold. Herfra kørte man umiddelbart efter samlet til Krudttønden, hvortil Lars Vilks og livvagterne ankom ca. 13.30.

Ca. kl. 13.40 ankom PET's sikkerhedskordinator. Der blev afholdt møde med arrangøren og personalet i Krudttønden, og lokaliteten blev gennemgået sikkerhedsmæssigt.

Sikkerhedskordinatoren briefede de danske livvagter, de danske politifolk og de svenske livvagter. Her blev der bl.a. spurgt til, om alle døre var sikret og låst. Mødelokalet blev ligeledes visuelt gennemgået for sprængstoffer. Københavns Politi blev briefet om procedure i forbindelse med gæsters ankomst og visitering.

Ca. kl. 14.53 gennemførte Lars Vilks et kort interview udenfor Krudttønden med personbeskyttelse.

Arrangementet fandt sted i foredragssalen. Ved arrangementet i Krudttønden bestod den samlede polititilstedeværelse af 2 PET-livvagter, 2 svenske livvagter, en sikkerhedskordinator fra PET samt 2 uniformerede polititjenestemænd fra Københavns Politi. Gæsterne blev scannet og visiteret ved indgangspartiet. I arrangementet deltog ifølge vidneforklaringer skønsmæssigt 30-50 personer.

Debatmødet startede ca. kl. 15.10. PET's livvagtsleder opholdt sig hos Lars Vilks i foredragssalen. Livvagtslederen sad lige foran Lars Vilks, der sad i panelet. De øvrige danske polititjenestemænd samt svenske livvagter opholdt sig alle i cafeområdet ud for foredragssalen ved glasruden ud til gaden.

På baggrund af videoovervågning kan det fastslås, at gerningsmanden kl. 15.28 passerede Østre Fælled Torv 27 på vej mod Krudttønden.

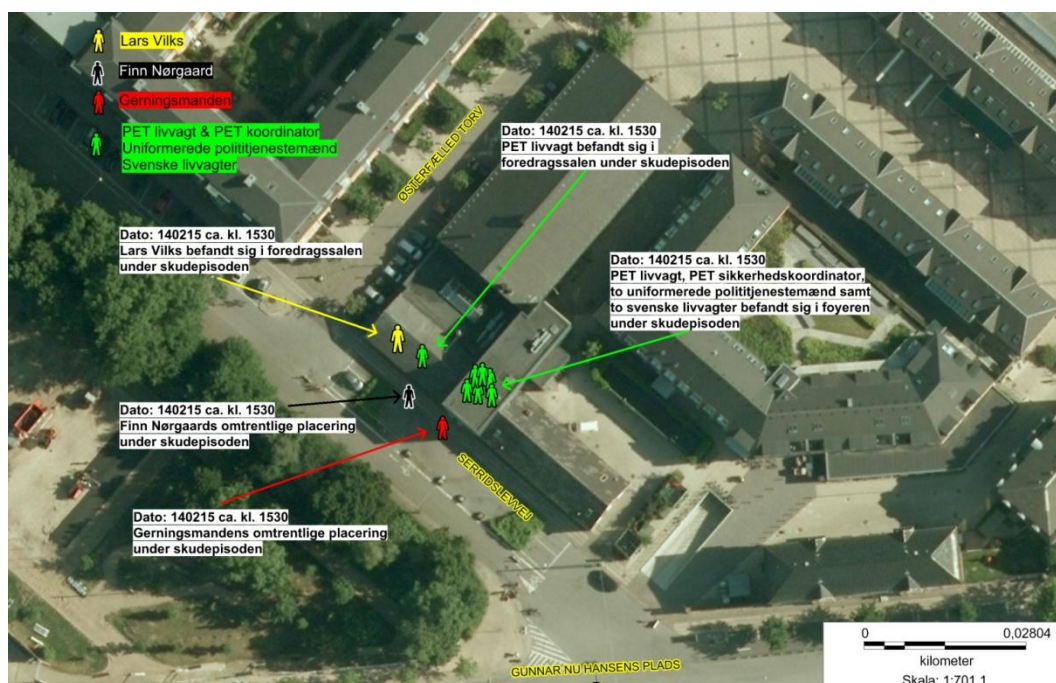
Politiet er ikke i besiddelse af videoovervågning, der viser selve skudepisoden.

Det fremgår af efterforskningen, at gerningsmanden på vej mod Krudttønden tog geværet frem af en taske, der blev smidt på strækningen Serridslevvej 4-8. Han forsøgte at komme ind til arrangementet via en nordvendt bagdør til det lokale, hvor selve arrangementet fandt sted. Døren var dog lukket og låst.

Dernæst gik han ca. kl. 15.30 til facaden, og da han befandt sig 1-2 meter foran indgangspartiet, skød han gennem glaspartiet ind i foyeren mod personerne inde i forhallen, hvor 2 svenske livvagter, 2 danske uniformerede betjente, den ene PET-livvagt, sikkerhedskoordinatoren og 2 bartendere var til stede. Den anden PET-livvagt befandt sig i foredragssalen, hvor Lars Vilks var til stede. 2 betjente bliver ramt af skud i henholdsvis lår og overarm. Derudover fik 2 betjente skader som følge af glasskår.

Af nedenstående skitse fremgår politi- og sikkerhedspersonalets placeringer på tidspunktet for skudafgivelsen.

Kl. 15.33 blev der afgivet nødopkald fra politiets SINE-terminal ved Krudttønden til Københavns Politis vagtcentral. Det blev oplyst, at en mand i sort jakke havde afgivet skud mod Krudttønden.

I forbindelse med skudafgivelsen flygtede mange af gæsterne fra mødet via den nordvendte dør og løb væk fra gerningsmanden. Finn Nørgaard, der deltog i arrangementet, blev skudt af gerningsmanden med 1 skud i højre side af ryggen, hvilket senere medførte, at han afgik ved døden. Få sekunder før eller efter åbnede andre gæster en branddør ud mod Serridslevvej umiddelbart til venstre for indgangspartiet. Gerningsmanden var på dette tidspunkt få meter væk og vendte sig mod dem med geværet. Gæsterne nåede dog at smække døren i igen.

Et vidne, der befandt sig foran indgangspartiet til Idrætshuset, har forklaret, at han på ca. 50 meters afstand så gerningsmanden afgive de sidste 5-10 skud. Vidnet havde ikke bemærket andre personer end gerningsmanden ved indgangspartiet til Krudttønden. Han havde således ikke bemærket skudafgivelsen mod Finn Nørgaard og havde ikke set nogen blive ramt af skud.

Gerningsmanden afgav minimum 28 skud kaliber 5.56 med et M/95 gevær. Der blev fundet 15 stk. 9 mm hylstre svarende til dem, der anvendes af svensk politi, og 6 stk. 9 mm action-3 hylstre svarende til dem, der anvendes af dansk politi. Der er ikke noget, der tyder på, at gerningsmanden blev ramt af nogle af skuddene, som blev affyret mod ham inde fra forhallen af henholdsvis en svensk og en dansk livvagt. Det kan på det foreliggende grundlag ikke helt afvises, at enkelte af gerningsmandens skud er afgivet i indgangspartiet, og at gerningsmanden under en del af skudafgivelsen kan have nået at åbne indgangsdøren. Der er således fundet hylstre fra gerningsmandens våben indenfor til højre for indgangsdøren.

Gerningsmanden flygtede ad Serridslevvej mod nord (mod Jagtvej) og kom via baggårde til Borgmester Jensens Allé ud for nr. 15, hvor han ca. kl. 15.33 tvang en kvinde ud af en personbil. Kvinden ventede på sin kæreste og havde sat nøglen i tændingen. Hun sad på passagersædet.

I forbindelse med skudafgivelsen fik livvagten, der befandt sig i mødelokalet, trukket Lars Vilks i sikkerhed i et lagerrum. Efter skønsmæssigt 3-4 minutter fik han kontakt med den anden livvagt, der var blevet ramt af glassplinter i benet.

Sikkerhedskoordinatoren kontaktede telefonisk PET's vagt kl. 15.41. Sikkerhedskoordinatoren oplyste til vagten, at der var sket en terrorhandling, og at der var afgivet skud. Sikkerhedskoordinatoren underrettede den vagthavende i PET's Livvagtsafdeling og anmodede om iværksættelse af evakueringstiltag for Lars Vilks, hvilket skete.

9.3. Forløbet mellem Krudttønden og synagogen

I forløbet indgår en række oplysninger om personer, som er varetægtsfængslet. Sagerne behandles for lukkede døre, og oplysningerne er derfor udeholdt.

Her kan derfor alene oplyses, at Omar El-Hussein kort efter skudepisoden ved Krudttønden ankom til Mjølnerparken, og at han senere cyklede rundt i Indre By.

9.4. Synagogen i Krystalgade

Side 61

Den jødiske synagoge i København er beliggende Krystalgade 12, 1172 København K. Grunden, som synagogen er beliggende på, er ca. 50 m lang og vender ud mod Krystalgade. Langs hele grunden ud mod Krystalgade er der et ca. 3 m højt gitterhegn. Porten til synagogen fra Krystalgade er placeret i grundens østlige ende ud til Krystalgades nordlige fortov. Porten er en gitterport og er udformet som en sluse med 2 porte, som man skal passere for at komme ind på grunden. Portene i slusen skal passeres enkeltvis, således at den ene skal lukke, førend den anden åbner.

En privat organisation forestod vagtvirksomhed på stedet i forbindelse med den private fest den pågældende aften.

Der blev kl. 19.22 etableret fast politibevogtning ved synagogen, jf. nedenfor. Omkring gerningstidspunktet kl. 00.41 var de tryghedsskabende patruljers placering og opgaver i området således:

Patrulje T6 (2 polititjenestemænd) udførte fast bevogtning på fortovet umiddelbart til venstre for gangslusen til synagogen. Opgaven var synlig tryghedsskabende tilstedeværelse samt at sikre, at uvedkommende ikke trængte ind i synagogen. De havde afløst en anden patrulje (T 12, ligeledes bestående af 2 polititjenestemænd) umiddelbart før gerningsmandens ankomst.

Patrulje T12 (2 polititjenestemænd) havde til opgave at udføre synlig tryghedsskabende sektorpatrulje (uniformeret patruljebil) i området rundt om synagogen (Krystalgade, Peder Hvitfeldts Stræde, Rosengården og Nørregade). Patruljen havde omkring kl. 00.35 byttet opgave med patrulje T6. Der er tale om den patruljevogn, som flere videooptagelser viser blev bemærket af gerningsmanden i Krystalgade umiddelbart før skudattentatet. Patruljen kørte på tidspunktet for skudafgivelserne i Krystalgade i retning mod Fiolstræde og befandt sig umiddelbart før Fiolstræde.

Patrulje T2 (2 polititjenestemænd) havde til opgave at udføre gående sektorpatrulje i området Krystalgade, Peder Hvitfeldts Stræde, Rosengården, Nørreport Station, Fiolstræde og Nørregade. På tidspunktet for skyderiet befandt de sig på hjørnet af Nørregade og Nørre Voldgade.

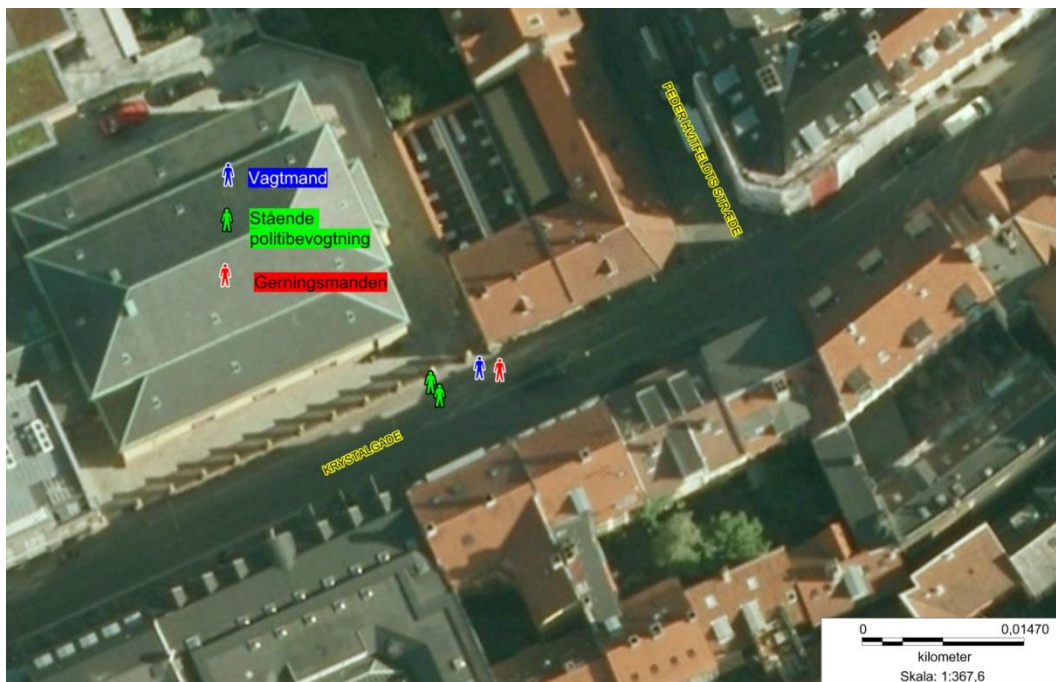
Der var yderligere to tryghedsskabende patruljer i området på gerningstidspunktet. Den ene (T1) udførte tryghedsskabende metropatrulje og befandt sig ved Nørreport Station. Den anden (T5) udførte tryghedsskabende patruljering på Strøget og befandt sig ved Rådhuspladsen ved Frederiksberggade. Der var herudover flere andre politikøretøjer i

området fra Central Disponering samt køretøjer på vej til/fra afløsning. Herudover blev der kørt niveau 5 tilsyn ved synagogen, jf. nedenfor i afsnit 11.1.3.

Side 62

På baggrund af de foreliggende oplysninger er de involverede personers placering vist nedenfor.

På grundlag af videoovervågning, vidneafhøringer og gerningsstedsundersøgelser er forløbet umiddelbart før skudattentatet fastlagt således:

- Kl. 00.38.00 En patruljebil holder parkeret ud for Cafe Halvejen, Krystalgade 11 (overfor porten til synagogen). To politifolk og en civil vagt (ikke identisk med Dan Uzan) står på fortovet foran porten og slusen.
- Kl. 00.40.54 En person (gerningsmanden) kommer til syne fra Peder Hvitfeldts Stræde og går til højre ad Krystalgade i retning mod synagogen. Han går ud og stiller sig på vejen.
- Kl. 00.41.00 En patruljebil kommer til syne i Krystalgade. Den kører mod vest. Patruljebilen er bag gerningsmanden, der står ude på vejen.
- Kl. 00.41.04 Gerningsmanden trækker ind på fortovet og går helt ind til facaden af bygningen på nordlige side af Krystalgade. Patruljen observerede gerningsmanden, som de vurderede som beruset, idet han gik usikkert og

let slingrende. Han tog fat i et vejskilt på hjørnet af Krystalgade og Peder Hvitfeldts Stræde og bøjede sig forover med ansigtet i retning mod Peder Hvitfeldts Stræde. Patruljen talte om, at han nok skulle kaste op. Det var patruljens opfattelse, at personen bemærkede patruljen.

- Kl. 00.41.16 Patruljebilen har passeret personen, der nu træder ud fra facaden og ud på fortovet.
- Kl. 00.41.28 Personen står stadig på fortovet. To andre personer går ad Krystalgade mod vest og passerer personen.
- Kl. 00.41.32 Personen går efter de to personer, der netop har passeret ham, i retning mod synagogen. Patruljebilen forsvinder ud af videoovervågningen. Dan Uzan ses midt i slusen og går mod den yderste låge mod Krystalgade.
- Kl. 00.41.40 Den civile vagt, som har stået på fortovet foran slusen, går ind gennem porten, samtidig med at Dan Uzan går ud. Personen står lidt væk yderst på fortovet eller lidt ude på vejen.
- Kl. 00.41.43 De to gående personer har nu passeret de 2 politibetjente, der står på fortovet umiddelbart vest for slusen ud for en betonpille. De to betjente stod ved siden af hinanden og observerede mod øst den retning gerningsmanden kommer fra). Begge betjente har deres maskinpistoler foran sig - hængende løst i bæreremmen. Den ene betjent har hænderne i jakkelommerne. Ingen af betjentene bærer handsker.
- Kl. 00.41.44 To andre personer går på det sydlige fortov ad Krystalgade mod øst. Den civile vagt, der netop er blevet afløst af Dan Uzan, står i slusen ved den inderste port. Dan Uzan står på fortovet foran den yderste port ud for portens østlige betonpille. Den yderste port, der lukker automatisk, er endnu ikke lukket.
- Kl. 00.41.45 Gerningsmanden går direkte over mod Dan Uzan. Han er iført en hætte-trøje med hættens oppe og muligvis en kasket. Han bærer en lille taske, som hænger skråt over venstre skulder og ned i højre side. Da han er omkring 1 m fra Dan Uzan, løfter han armen, og der ses lysglimt på videoovervågningen, som formodes at stamme fra pistolskud. Dan Uzan falder om på jorden.

- Kl. 00.41.46 Gerningsmanden peger nu med armen mod de to betjente, som står nogle meter fra ham. Der ses lysglimt, og de to betjente falder begge bagover og lander på fortovet op af gitteret. Der ses endnu et lysglimt. Begge betjente bliver ramt – den ene i armen og den anden i foden. Gerningsmanden sigter umiddelbart stadig mod betjentene.
- Kl. 00.41.47 Der ses yderligere to lysglimt fra gerningsmanden, der stadig peger på betjentene. Gerningsmanden afgiver i alt 6 skud med 2 forskellige pistoler, henholdsvis kaliber 7.65 og 9 mm. Gerningsmanden har en pistol i hver hånd.
- Det fremgår af en videooptagelse, at de to politimænd i forbindelse med gerningsmandens skudafgivelse begge træder/løber nogle skridt tilbage og begge falder på fortovet, hvorunder magasinet bliver slået ud af den ene politimands maskinpistol, da han rammer fortovet. Den ene politimand afgiver ét skud, der dog ikke rammer gerningsmanden. Den anden politimand afgiver ingen skud.
- Kl. 00.41.49 Gerningsmanden vender sig om og løber mod øst ad Krystalgade. Samtidig rejser den ene betjent sig. Han holder sin maskinpistol (MP) foran sig og tager tilsyneladende ud efter sin radio, der sidder i bæltet.
- Kl. 00.41.50 Gerningsmanden drejer mod nord ned ad Peder Hvitfeldts Stræde og forsvinder.
- Kl. 00.41.52 Betjenten, der har rejst sig, løber nogle få skridt mod Fiolstræde, vender sig, tager fatning om sit våben og løber efter gerningsmanden mod Peder Hvitfeldts Stræde.
- Kl. 00.41.52 Den anden betjent kommer op at stå og løber mod Peder Hvitfeldts Stræde, men bukker sig ned nogle gange, inden han fortsætter, idet han samler magasinet til maskinpistolen op fra gaden.
- Kl. 00.42.00 Den civile vagt, der befandt sig inde i slusen, ligger på jorden, men bevæger sig.
- Kl. 00.42.11 Den første betjent løber ind ad Peder Hvitfeldts Stræde.
- Kl. 00.42.18 Den anden betjent løber ind ad Peder Hvitfeldts Stræde.

- Kl. 00.42.29 Den civile vagt i slusen finder sin mobiltelefon eller radio frem og ringer op. Han ligger stadig på jorden.
- Kl. 00.42.29 Den første betjent kommer tilbage til Krystalgade fra Peder Hvitfeldts Stræde, går mod synagogen.
- Kl. 00.42.49 Den anden betjent kommer tilbage til Krystalgade fra Peder Hvitfeldts Stræde, går haltende mod synagogen (han er ramt af skud i foden). Begge går over til Dan Uzan, som ligger på jorden.

Den civile vagt rejser sig efterfølgende op og åbner porten til slusen, hvorefter han trækker Dan Uzan, der ligger på ryggen med hovedet ind mod slusen, væk fra fortovet og delvis ind i slusen.

Den kørende patrulje (T12), der umiddelbart forinden havde passeret gerningsmanden, befandt sig på gerningstidspunktet fortsat i Krystalgade umiddelbart før Fiolstræde. Patruljen hørte skudafgivelsen og standsede patruljebilen umiddelbart efter at have passeret Fiolstræde. De bevægede sig herefter med trukne våben til fods mod gerningsstedet. Da de ankom til gerningsstedet, var de to polititjenestemænd, der var blevet ramt af skud, og som indledningsvis havde eftersat gerningsmanden, vendt tilbage til gerningsstedet.

De to betjentes maskinpistoler er efterfølgende undersøgt og begge fundet fuldt funktionsdygtige.

9.5. Forløbet mellem synagogen og Svanevej

Af hensyn til efterforskningen kan Omar El-Husseins færden efter angrebet ved synagogen ikke beskrives på alle punkter. Det kan dog oplyses, at han efter skudepisoden flygtede med retning mod Nørreport, hvorefter han forsvandt. Det kan endvidere oplyses, at en observatør fra PET og videoefterskere fra Københavns Politi befandt sig i boligforeningens kontor/videoovervågningslokale i Mjølnerparken. Her bemærkede de, at en person, der svarede til signalementet af gerningsmanden, som han så ud, da han kl. 16.38 forlod Mjølnerparken, nu befandt sig foran en opgang samme sted. Han gik ikke ind. Gerningsmanden blev skygget af observatører, der underrettede AKS, der tog kontakt til ham, da han skjulte sig ved en opgangsdør på Svanevej. Under en efterfølgende skudveksling blev han dræbt.

9.6. Efterfølgende anholdelser

Den 15. februar 2015 blev to personer anholdt, og de blev varetægtsfængslet dagen efter. En tredje person blev anholdt 27. februar 2015 og varetægtsfængslet samme dag. En fjerde person blev anholdt 19. marts 2015 og varetægtsfængslet samme dag. Endelig blev en femte person anholdt og varetægtsfængslet den 20. marts 2015.

Sagerne mod de fem personer behandles for lukkede døre, og det er derfor ikke muligt at oplyse yderligere om disse. Personerne er pr. 3. maj 2015 fortsat varetægtsfængslet.

10. Etablering af krisestyringsorganisationen den 14. februar 2015

10.1. National krisestyringsorganisation

Ved hændelsen ved Krudttønden den 14. februar 2015 blev såvel den nationale krisestyringsorganisation som politiets krisestyringsorganisation aktiveret.

Rigspolitiets koordinerende stab (RKS) var forud for hændelsen etableret i trin 2 – stabsberedskab, døgnet rundt som følge af forøgelsen af det politimæssige beredskabsniveau til ”Let forhøjet beredskab”. Stabsberedskab iværksættes i situationer, hvor det skønnes, at staben skal kunne mødes inden for ca. 2 timer for at kunne koordinere opgaver.

RKS orienterede kl. 15.56 Rigspolitiets ledelse og stabspersonel om skudepisoden i København.

RKS alarmerede kl. 16.43 personale til RKS, trin 3 – operationsberedskab, hvilket var etableret kl. 17.15. Trin 3 er det højeste niveau og indebærer, at funktioner i staben er iværksat, stabsmedlemmerne er til stede og klar til opgaveløsning.

RKS udsendte kl. 17.15 en situationsmelding til politikredsene på POLDOK.

Rigspolitiet iværksatte kl. 17.45 alarmering af myndighedernes kontaktpersoner til NOST, vedrørende etablering af trin 3 – operationsberedskab.

NOST var bemandet kl. 18.40 og godkendte en kommunikationsstrategi, udfærdiget af DCOK. Kommunikationsstrategien blev i forlængelse heraf sendt til Statsministeriet.

NOST udarbejdede kl. 18.40 det 1. nationale situationsbillede, og kl. 18.53 blev dette udsendt til relevante aktører.

NOST afholdt i tiden fra kl. 19.10 i alt 9 stabsmøder, indtil NOST den 15. februar 2015 kl. 12.05 overgik til trin 2 – stabsberedskab. De eksterne stabsmedlemmer blev underret-

tet herom, og om at de skulle være i stand til at give møde i NOST inden for 1 time i tilfælde af, at NOST igen skulle overgå til trin 3 – operationsberedskab.

Rigspolitichefen besluttede kl. 22.29 – efter drøftelse med PET – med øjeblikkelig virkning at hæve det politimæssige beredskabsniveau fra ”let forhøjet beredskab” til ”forhøjet beredskab” i samtlige politikredse.

I forlængelse heraf besluttede Rigspolitiet, at politikredsene Københavns Politi, Nordsjællands Politi, Københavns Vestegns Politi og Midt- og Vestsjællands Politi de følgende 24 timer skulle etablere trin 3 – operationsberedskab. Politikredsene Sydsjællands og Lolland Falsters Politi, Fyns Politi, Syd- og Sønderjyllands Politi, Sydøstjyllands Politi, Østjyllands Politi, Midt- og Vestjyllands Politi og Nordjyllands Politi skulle etablere trin 2 – stabsberedskab.

Samtidig blev det besluttet, at politikredsene straks skulle iværksætte en række yderligere foranstaltninger. Rigspolitiet henlede i samme forbindelse politikredsenes opmærksomhed på sikkerheden for de enkelte polititjenestemænd og anmodede om, at dette blev understreget på de daglige briefinger.

Rigspolitiet udsendte meddelelse herom den 14. februar 2015 kl. 22.32.

Det 1. stabsmøde i Rigspolitiets Strategiske Stab (RSS) blev afholdt den 15. februar kl. 07.00. Forud herfor foregik der løbende telefoniske drøftelser i den strategiske ledelse.

Rigspolitiet udsendte 15. februar 2015 kl. 17.02 en skrivelse om fastholdelse af politimæssigt beredskabsniveau ”forhøjet beredskab” samt ændringer og tilføjelser i forhold til allerede iværksatte enkeltforanstaltninger.

10.2. Lokal krisestyringsorganisation

Københavns Politi etablerede den 14. februar 2015 kl. 15.35 efter modtagelsen af anmeldelsen om skudepisoden ved ”Krudttønden” politiets kommandostation (KSN) på niveau 1- laveste niveau.

KSN-niveauet blev successivt hævet til niveau 2 (kl. 16.06) og derefter 3 (kl. 17.28). Det strategiske og operationelle ledelsesniveau blev underrettet, tilkaldt og tilgik successivt. Den strategiske ledelse var i den indledende fase med på en telefonforbindelse, indtil stabene var bemandet.

KSN meddelte den 14. februar 2015 kl. 15.47 til patruljerne, at sagen blev betragtet som terror, og at alt indsats personale skulle iføre sig skudsikker vest.

Side 68

De eksterne samarbejdspartnere blev i tidsrummet fra kl. 16.01 til kl. 16.09 tilkaldt som forbindelsesofficerer i KSN, men overgik senere som medlemmer af den Lokale Beredskabsstab, der formelt var etableret og bemanded kl. 18.30 på operationelt niveau. Det blev ikke vurderet aktuelt at indkalde den lokale beredskabsstab (LBS) på det strategiske niveau. DSB blev tilkaldt til LBS kl. 17.45. Movia blev tilkaldt til LBS den 15. februar 2015 kl. 01.40.

Der var i forbindelse med håndteringen af den aktuelle hændelse etableret en række bagvedliggende stabs- og støttfunktioner, herunder på det efterforskningsmæssige område og i forhold til håndtering af den operative logistik, med reference til KSN.

I tilknytning til politidirektørens strategiske stab blev den lokale kommunikationsenhed etableret, således at den kunne forberede og håndtere den interne og eksterne kommunikationsopgave til understøttelse af den samlede politiindsats i København, jf. beskrivelsen i afsnit 14.4.

11. Den beredskabsmæssige reaktion på skudepisoden ved ”Krudttønden”

11.1. Intensivering af tilsynspatruljeringen

11.1.1. Den generelle intensivering

Københavns Politis tilsyn forud for terrorangrebet blev kørt som beskrevet ovenfor i afsnit 8.2. Som følge af skudepisoden ved Krudttønden blev der – efter anbefaling fra PET – foretaget følgende tilføjelser til tilsynslisterne i Københavns politikreds:

- Den 14. februar 2015 kl. 17.50 orienterede PET Københavns Politi om Bat Mitzvah-arrangementet i Menighedshuset ved synagogen kl. 19.00. PET bad vagtcentralen om at videregive oplysningerne til KSN, hvilket vagtcentralen bekræftede at de ville gøre.
- Den 14. februar 2015 kl. ca. 18.42 modtog Københavns Politi en telefonisk anbefaling fra PET om at etablere fast bevogtning ved synagogen i Krystalgade i forbindelse med afvikling af nævnte Bat Mitzvah.

- Den 14. februar 2015 kl. 18.53 anmodede KSN i København, Vagtcentralen om fra det daglige beredskab at sende en patrulje til at etablere fast bevogtning. Det blev anført, at patruljen skulle være iført skudsikker vest.
- Den 14. februar 2015 kl. 19.22 blev der etableret *fast bevogtning* ved synagogen i Krystalgade med 2 politifolk.
- Den 14. februar 2015 kl. 19.29 blev bevogtningen ved synagogen overtaget af den særligt etablerede bevogtnings- og tryghedsskabende indsats. Der var herefter placeret 6 politifolk ved synagogen fordelt med 2 fast posteret ved indgangen, 2 i en patruljevogn, der runderede omkring synagogen og 2 som til fods runderede om synagogen. Hertil kommer tilsyn, jf. afsnit 9.4. og 11.1.3.

Den 14. februar 2015 kl. 21.07 anbefalede PET telefonisk, at tilsynet med en offentlig myndighed hæves fra niveau 1 til niveau 2, og at tilsynet med et tidsskrift hæves fra niveau 1 til niveau 3.

PET fulgte kl. 21.11 op med en skriftlig anbefaling om samme. Ud over de 7 jødiske/israelske objekter, hvor der allerede blev ført niveau 5-tilsyn, etableredes desuden niveau 3-tilsyn på 4 nye objekter med tilknytning til det jødiske samfund i Danmark.

Den 15. februar 2015 kl. 01.42 blev der i Københavns Politi modtaget en skriftlig anbefaling fra PET om iværksættelse af fast bevogtning ved Israels ambassade, Israels ambassadørs residens og 5 lokaliteter med tilknytning til det jødiske samfund i Danmark udover synagogen i Krystalgade.

Den 15. februar 2015 kl. 02.40 meddelte PET telefonisk til Københavns Politi, at den faste bevogtning ved to af de ovennævnte lokaliteter med tilknytning til det jødiske samfund i Danmark kunne ophæves, da der ikke var aktuelt behov.

Den 15. februar 2015 kl. 15.57 modtog Københavns Politi en skrivelse fra PET, der anbefalede fortsat fast bevogtning ved de tidligere nævnte 6 objekter samt tilføjelse af yderligere 5 lokaliteter med tilknytning til det jødiske samfund i Danmark, således at der i alt var fast bevogtning ved 11 lokaliteter.

11.1.2. Briefingen af personalet

Personalet i den bevogtnings- og tryghedsskabende indsats blev af KSN kl. 18.53 og frem instrueret om, at de hele tiden skulle være iført sikkerhedsvest med isatte plader. Alle

poster skulle være bevæbnet med egen pistol og maskinpistoler - MP5. Hundeførere skulle dog ikke medbringe maskinpistoler.

Side 70

Alt personale skulle have en radio/terminal. Det blev gennemgået med personalet, hvilke kanaler, de skulle anvende, og hvilke "speeddialnumre" der kunne tastes. Radioordnan- sen gav en briefing om procedurerne for kommunikation på radioen. På whiteboardtavle blev der skrevet talegrupper og telefonnumre til KST. Radioen ville blive fast bemandet under hele aktionen. Den taktiske leder ville lytte med og føre tilsyn ved poster og køre frem, hvis større hændelser måtte indtræffe.

Personalet blev briefet om, at gerningsmanden fra Krudttønden ikke var anholdt, samt at der kunne være flere medgerningsmænd, og at hændelsen ikke umiddelbart kunne ude- lukkes at ville inspirere andre til samme handling. Der skulle tænkes på egen sikkerhed. Indsatsen havde også til formål at virke tryghedsskabende og meget synlig.

I Kommandostadet (KST) kom der fra ca. kl. 22.30 billeder (på papir) af den formodede gerningsmand, således at alt personale kunne se det, inden de tog på post. Der var mulig- hed for at tage et billede med på posten. Ved kontakt til mistænkelig personer skulle de tænke på egen og hinandens sikkerhed, herunder skudvinkler.

11.1.3. Særligt om tilsynet med synagogen

Københavns Politi havde over en længere periode ført tilsyn med synagogen på niveau 5 (højeste niveau) efter tidligere fremsendt anbefaling herom fra PET.

Den 14. februar 2015 i tidsrummet fra ca. kl. 19.00 og frem til hændelsen ved synagogen ca. kl. 00.40 blev der, ud over den faste bevogtning, udført et tæt tilsyn ved synagogen. Konkret blev der udført 44 tilsyn, heraf blev 4 tilsyn udført med 2 patruljer samtidig i gennemsnit svarende til 7 tilsyn i timen.

Da hændelsen indtraf ca. kl. 00.40 var der, som beskrevet i afsnit 9.4, 6 medarbejdere dedikeret til den faste bevogtning ved synagogen. 2 betjente stod fast ved indgangen til synagogen, 2 betjente runderede til fods omkring synagogen og 2 betjente patruljerede i en uniformeret patruljevogn rundt om synagogen. Herudover blev der kørt niveau 5-tilsyn ved synagogen.

11.2. Disponeringen af patruljer

Af politiets flådestyringssystem fremgår, at der i tidsrummet fra kl. 14.00 til kl. 15.30 var 6 patruljer i området omkring Krudttønden (registreret i en radius af 300 meter) fordelt på

gaderne: Østerbrogade, Gunnar Nu Hansens Plads, P.H. Lings Allé, Marskensgade og Serridslevej.

Side 71

I forbindelse med hændelsen på Krudttønden kom der i alt 19 patruljer frem til stedet.

Da hændelsen skete ved Krudttønden, var 3 af reaktionspatruljerne på kørende tilsyn, mens de øvrige var i Udrykningssektionen, hvor de var ved at klargøre materiel, kontrollere bilerne samt udstyr efter briefing.

Udrustningen i reaktionspatruljerne var, udover personligt udstyr, M/10-rifler, maskinpistol – MP5 samt skudsikre veste.

Umiddelbart før hændelsen ved Krudttønden var 2 af reaktionspatruljerne sendt til en overfaldsalarm hos en guldsmed på Strøget og var ved at klargøre for en taktisk fremrykning. Vagtcentralen sendte umiddelbart den 3. reaktionspatrulje mod Krudttønden og alarmerede de øvrige fra Udrykningssektionen.

På vej mod Krudttønden koordinerede reaktionspatruljerne selv deres fremkørsel, således at der blev foretaget indramning af Fælledparken, ligesom 2 reaktionspatruljer kørte frem for at assistere ved Krudttønden.

Ved ankomsten til Krudttønden kunne det ikke udelukkes, at gerningsmanden havde søgt tilflugt i P-kælderen, som ligger umiddelbart bag Krudttønden, hvorfor 2 reaktionspatruljer foretog undersøgelse af denne.

Reaktionspatruljerne foretog herefter kørende rundering i flugtreningen for at søge at udfinde gerningsmanden.

For at sikre, at der på trods af hændelsen blev ført tilsyn med de udvalgte objekter på de anbefalede niveauer, blev reaktionspatruljerne successivt ført tilbage til deres tilsynsforpligtigelser. KSN modtog kl. 18.13 en bekræftelse på, at der blev kørt tilsyn på normalt niveau.

Kl. 16.39 blev der tilkaldt 25 betjente til Udrykningssektionen for at opgradere med ekstra reaktionspatruljer. Heraf var 3 uddannede indsatsledere og 2 uddannede som gruppeførere.

Kl. 16.39 sendte Nordsjællands Politi og Københavns Vestegns Politi 6 reaktionspatruljer til Københavns Politi. Disse patruljer ydede assistance til Københavns Politi frem til midnat, hvorefter de blev udskiftet med 2 reaktionspatruljer fra Københavns Vestegns Politi.

Kl. 18.15 blev der tilført yderligere 2 reaktionspatruljer til tilsynsruterne, således at tilsynsintervallerne blev intensiveret.

Reaktionspatruljerne løste herefter følgende opgaver frem til hændelsen ved synagogen:

- Søgning efter gerningsmand i nærområdet omkring fund af flugtkøretøjet ved Borgervænget.
- Indramning af området omkring Kildevældsskolen – udsætning af poster som assistance for AKS.
- Indramning af relevante områder, som blev afdækket af efterforskningen og som taktisk støtte for AKS.
- Sektorpatrulje i relevante områder, som blev afdækket i forbindelse med efterforskningen.
- Bidrag til den tryghedsskabende patruljering.

Ca. kl. 22.31 var det sandsynliggjort, at gerningsmanden formentlig havde opholdt sig i Mjølnerparken. Der blev herefter foretaget en koordineret taktisk planlægning sammen med AKS, således at reaktionspatruljerne kunne foretage indramning og postudsætning til assistance for AKS. Der blev i denne planlægning anvendt 9 reaktionspatruljer.

Såfremt den videre efterforskning afdækkede flere adresser, end AKS ville kunne håndtere, blev der planlagt for, at reaktionspatruljer skulle kunne benyttes til denne opgave.

Da skyderiet ved synagogen skete, var der 16 reaktionspatruljer á 2 betjente og 4 reaktionspatruljer á 3 betjente til rådighed, heraf 2 fra Københavns Vestegns Politi.

Reaktionspatruljerne løste herefter følgende opgaver:

- Sikring mod objektet.
- Undersøgelse af nærområdet omkring synagogen.
- Undersøgelse i synagogen.
- Undersøgelse af Peder Hvidtfeldts Stræde med tilhørende baggårde.
- Undersøgelse af P-kælder i Nørregade.
- Bevogtning og tryghedsskabende indsats på Nørreport station.
- Relevant sektorpatrulje.
- Undersøgelse af Nørreport station med tilhørende Metro station.
- Undersøgelse af området omkring Torvehallerne.
- Undersøgelse af H.C. Ørstedsparken.

Den 15. februar 2015 kl. 01.13 afsendte Nordsjællands Politi 3 reaktionspatruljer til København.

Side 73

Reaktionspatruljerne bidrog efterfølgende med indramning og postudsætning i forbindelse med, at AKS efterfølgende foretog indtrængning på flere adresser i Mjølnerparken.

12. Københavns Politis efterforskningsmæssige indsats under og efter angrebet

I dette afsnit beskrives Københavns Politis efterforskningsmæssige indsats opdelt i en "under-" og "efter-fase".

"Under-fasen" er tidsrummet fra det første gerningstidspunkt og frem til mandag den 16. februar 2015. "Efter-fasen" er den videregående efterforskning, der stadig pågår. Det kan på nuværende tidspunkt ikke oplyses, hvornår efterforskningen vil være afsluttet.

12.1. "Under-fasen"

Mens gerningsmanden var på fri fod, var efterforskningens primære mål at få klarlagt hændelsesforløbet samt at få lokaliseret, identificeret og pågrebet gerningsmanden.

Umiddelbart efter modtagelsen af alarmmeldingen fra Krudttønden blev den centrale efterforskningsleder sendt til gerningsstedet, hvor han foretog de første hastende efterforskningsmæssige dispositioner, herunder tilkaldelse af det vagtbærende efterforskningspersonale, til sikring af vidner samt med henblik på gennemførelse af forhøringer. Derudover blev der tilkaldt personale fra National Kriminalteknisk Center (NKC) til at foretage gerningsstedsundersøgelse.

I samarbejde med politiets indsatsleder blev der foretaget afspærring af gerningsstedet, der samtidigt blev inddelt i sektorer med henblik på gerningsstedsundersøgelse og sikring af spor.

Umiddelbart efter orienteringen om, at der var skudt ved Krudttønden, blev der tilkaldt efterforskningsledelse til KSN, der havde den operationelle ledelse af efterforskningsopgaven.

Den taktiske efterforskningsledelse blev centralt etableret hos Efterforskningsenheden med reference til KSN og havde til opgave at håndtere både den bagudrettede og fremadrettede efterforskning.

Der var på anmeldelsestidspunktet andre efterforskningsmæssige indsatser i gang, hvortil der var knyttet 5 efterforskere. Disse blev allokeret til denne opgave. Derudover blev der tilkaldt yderligere efterforskningspersonale internt og eksternt fra andre politikredse.

Der var således en større efterforskningsstyrke, som dels kunne håndtere indsatsen på gerningsstedet ved Krudttønden, dels kunne indgå i den bagvedliggende efterforskningsorganisation.

Der blev foretaget forhøringer i området omkring gerningsstedet samt identificeret og afhørt vidner. Det blev ligeledes undersøgt, om der var videoovervågning i området med henblik på at tilvejebringe oplysninger om gerningsmandens færden før, under og efter hændelsen ved Krudttønden. Der blev ikke fundet brugbart videomateriale i området.

Det blev i den forbindelse klarlagt, at gerningsmanden/-mændene under flugten fra gerningsstedet havde frastjålet en person en bil. Der blev iværksat en række initiativer med henblik på at få fundet dette køretøj. Der blev indhentet oplysninger om en telefon, som lå i den stjalne bil, da gerningsmanden satte sig i besiddelse af køretøjet. Der var ikke forbindelse til telefonen, så det var ikke muligt ad denne vej at finde frem til den stjalne bil.

Der blev sendt personale til Rigshospitalet for at foretage afhøring af de danske og svenske polititjenestemænd, der var blevet ramt af skud, og som var indbragt til hospitalet. Det blev aftalt med Den Uafhængige Politiklagemyndighed, at polititjenestemændene kunne afhøres om de faktiske forhold, herunder i relation til oplysninger om gerningsmanden.

Det stjalne køretøj blev senere fundet ved Borgervænget. Findestedet blev behandlet som et gerningssted, hvorfor der blev sendt yderligere personale til stedet med henblik på afspærring og sikring af spor mv. med henblik på identificering af den eller de aktuelle gerningsmand/-mænd.

Det kunne ved Borgervænget konstateres, at køretøjet var blevet flyttet ca. 25 meter fra det sted, hvor den borger, der havde ringet ind om køretøjet, først havde set det. Køretøjets fronthjelm stod på klem, hvorfor der var mistanke om, at der kunne være anbragt en bombe eller lignende i køretøjet. Derfor blev politiets sprængstofhunde og personel fra forsvarrets bomberydningstjeneste (EOD) tilkaldt.

Der blev på dette gerningssted fundet videoovervågning flere steder. Ud fra denne dokumentation blev det klarlagt, at den formodede gerningsmand var kørt fra Borgervænget i en taxa. Det lykkedes endvidere at identificere taxaselskabet og den taxi, som havde opsamlet den formodede gerningsmand.

På baggrund af de billeder, som var sikret fra videoovervågningen, var det muligt for politiet at printe et billede samt udsende fotos på papir til det indsatte politipersonale og presse. Ud fra fotomaterialet var det muligt at udbygge det signalement på den formodede gerningsmand, som på dette tidspunkt var skabt via vidneafhøringer.

Der blev rettet henvendelse til det aktuelle taxaselskab. Via denne kontakt lykkedes det at identificere et telefonnummer på den telefon, som var benyttet i forbindelse med rekvireringen af den aktuelle vogn. Det blev endvidere klarlagt, at den formodede gerningsmand var blevet kørt til Mjølnerparken.

Der blev på baggrund af disse oplysninger iværksat yderligere efterforskningsmæssige tiltag med henblik på at få den formodede gerningsmand – og eventuelle medgerningsmænd – identificeret.

På baggrund af den fortsatte efterforskningsmæssige indsats havde politiet en formodning om, at den formodede gerningsmand – og eventuelle medgerningsmænd – fortsat kunne befinde sig i Mjølnerparken.

Der blev sendt efterforskningspersonale til taxaselskabet med henblik på sikring af spor og beviser i sagen. Videomaterialet, som blev sikret i den benyttede vogn, var ikke brugbart til at identificere gerningsmanden.

Derudover blev der sendt yderligere efterforskningspersonale til Mjølnerparken med henblik på at finde videoovervågning i området. Der blev i den forbindelse lokaliseret 15 kameraer, der var monteret udendørs, og ca. 235 kameraer, der var monteret indendørs. Der blev fra disse overvågningskameraer sikret videodokumentation for nærmere analyse til brug for fastlæggelse af den formodede gerningsmand – og eventuelle medgerningsmænds – færden.

Som ovenfor nævnt var der på stedet et stort antal videokameraer, men der var ingen central oversigt over, hvilke områder de enkelte kameraer dækkede. Dette betød, at det for efterforskningspersonalet tog tid at klarlægge den formodede gerningsmands – og eventuelle medgerningsmænds – færden i Mjølnerparken.

I forbindelse med den iværksatte efterforskning ved Krudttønden, Borgervænget og Mjølnerparken blev det meddelt, at der var afgivet skud ved synagogen i Krystalgade, og at en vagt på stedet var afgået ved døden efter at være ramt af skud. Det blev endvidere oplyst, at 2 polititjenestemænd var blevet ramt af skud samme sted.

Der blev sendt en efterforskningsleder til det nye gerningssted ved synagogen i Krystalgade. Derudover blev der sendt efterforskningskapacitet til stedet.

Det indsatte efterforskningspersonale ved synagogen indgik i den øvrige politistyrke på stedet under ledelse af politiets indsatsleder. Der blev foretaget afspærring af gerningsstedet og iværksat gerningsstedsundersøgelse, herunder indsamling af videoovervågning mv., samt gennemført forhøringer i området. Derudover blev der søgt efter vidner med henblik på afhøring af disse med det formål at få klarlagt det samlede hændelsesforløb.

Der var en formodning om, at der kunne være tale om samme gerningsmand, hvorfor AKS og PET's observatører blev indsat i og omkring Mjølnerparken, med henblik på at få den formodede gerningsmand lokaliseret og anholdt.

Der blev løbende under efterforskningen indhentet telemaste-oplysninger fra relevante lokaliteter med henblik på sikring af eventuelle brugbare oplysninger om gerningsmanden og dennes færden.

Kl. 04.45 lykkedes det via den permanente videoovervågning i Mjølnerparken at lokalisere en person med et signalement svarende til den formodede gerningsmand til skudattentatet ved Krudttønden. Der var et observationshold i området, og herudover blev AKS indsat med henblik på at få den formodede gerningsmand – og eventuelle medgerningsmænd – pågrebet.

PET's forbindelsesofficer i KSN modtog kort herefter besked om, at AKS havde skudt den på det tidspunkt formodede gerningsmand på Svanevej.

Der blev sendt efterforskningspersonale til Svanevej, der blev betragtet som et nyt gerningssted, og som var afspærret med henblik på at klarlægge hændelsesforløbet samt sikre spor og beviser i sagen.

Der blev foretaget en besigtigelse af den afdøde gerningsmand med henblik på at få vedkommende identificeret samt med henblik på at få identificeret eventuelle medgerningsmænd.

Den afdøde blev fundet i besiddelse af 2 telefoner, hvor den ene var den telefon, der var anvendt til at tilkalde taxaen til Borgervænget umiddelbart efter attentatet mod Krudttønden. Derudover blev han fundet i besiddelse af 2 pistoler, en 9 mm. og en 7.65 mm.

Pistolerne blev i forbindelse med de kriminaltekniske undersøgelser fastlagt til at være benyttet ved skudeepisoden i Krystalgade. Det var dog ikke umiddelbart muligt at finde frem til, hvorfra våbnene stammede, idet serienumrene var fjernet.

Den afdøde var ikke i besiddelse af papirer, der kunne anvendes til identifikation, hvorfor der blev taget fingeraftryk af liget. Ved hjælp af disse blev liget identificeret.

12.2. ”Efter-fasen”

Mandag den 16. februar 2015 blev der etableret en projektorganisation i Efterforskningsenheden, som skulle forestå den videregående efterforskning.

Projektorganisationen har omfattet op til ca. 200 efterforskere, og der indgår fortsat store ressourcer i efterforskningsstyrken.

Der er i forbindelse med efterforskningen nedsat en styregruppe bestående af Rigsadvokaten, Københavns Politi, Statsadvokaten i København og PET

12.2.1. Gerningsstedsundersøgelser

En gerningsstedsundersøgelse går ud på at finde spor, der kan belyse det samlede hændelsesforløb, herunder i forhold til gerningsmandens fremgangsmåde og adfærd på et gerningssted. Gerningsstedsundersøgelsen skal også finde spor, der kan bidrage til identificering og lokalisering af gerningsmanden.

Terrorhændelserne i København førte på dagen og de efterfølgende dage til en lang række traditionelle gerningsstedsundersøgelser, der har været med til at danne grundlag for, at det har været muligt at lave en detaljeret beskrivelse af gerningsmandens og de varetægtsfængslede personers handlinger før, under og efter terrorhandlingen.

Der blev i det konkrete tilfælde tilkaldt og indsat specialkompetencer til støtte for den efterforskningsmæssige indsats, herunder på det kriminaltekniske område, og i forhold til gennemførelse af gerningsstedsundersøgelser.

Der blev i forbindelse med hændelserne ved Krudttønden, synagogen og på Svanevej foretaget omfattende tekniske undersøgelser. Der foreligger på nuværende tidspunkt en del undersøgelseserklæringer, medens andre endnu ikke er endelig udfærdiget.

12.2.2. Videoovervågning og telefon- og internetoplysninger

Et centralt led i efterforskninger er at indhente billed- og videoovervågning og at indhente oplysninger om mobiltelefoner.

I forbindelse med de konkrete hændelser har der været et betydeligt elektronisk materiale, der skulle analyseres. Der har endvidere i betydeligt omfang indgået indhentning af teleoplysninger til brug for identifikation af gerningsmanden, herunder i forbindelse med identifikation af gerningsmandens kørsel med taxa.

Efterforskningen har vist, at gerningsmanden havde taget en ny telefon i brug med et nyt, uregistreret taletidskort den 14. februar 2015 om eftermiddagen ca. 2 timer før skudattentatet mod Krudttønden.

I forbindelse med efterforskningen af sagen blev der indhentet udvidede teleoplysninger for gerningsstederne og fra de områder, hvor efterforskningen viste, at gerningsmanden havde opholdt sig. Udvidede teleoplysninger er oplysninger om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater indenfor et nærmere angivet område, der sættes i forbindelse med andre telefoner eller kommunikationsapparater.

Formålet med indhentning af disse oplysninger var at forsøge at udfinde eventuelle telefonnumre, som gerningsmanden havde gjort brug af med henblik på at iværksætte aflytning og lokalisering af disse.

Den mobiltelefon, som gerningsmanden havde anvendt til at rekvirere en taxa, blev der etableret aflytning på samt indhentet historiske oplysninger om. Aflytningen gav imidlertid intet resultat, idet nummeret ikke blev anvendt efter aflytningens iværksættelse, ligesom de historiske oplysninger ikke gav resultat, da der var tale om en helt ny telefon.

Det samme gjorde sig gældende for den mobiltelefon, der lå i bagagerummet på den personbil, som gerningsmanden stjal og kørte fra gerningsstedet i. Såfremt der havde været strøm på den pågældende mobiltelefon, ville det have været muligt at opsætte en teleobservation eller lignende vedrørende denne, hvilket muligt kunne have ført til lokalisering af den formodede gerningsmand eller viden om en del af hans færden.

Derudover har efterforskningen vist, at gerningsmanden medbragte yderligere en mobiltelefon, som var isat et data SIM-kort. Telefonen kunne således udelukkende anvendes til internettrafik. Det er desuden konstateret, at der på gerningsmandens Facebook-profil ca. fem minutter inden skyderiet ved Krudttønden var foretaget en opdatering på Facebook fra denne telefon.

Der blev forsøgt indhentet historiske oplysninger om internettrafikken fra den pågældende mobiltelefon og oplysninger om, hvilke mobilmaster telefonen havde været registreret på i forbindelse med denne trafik. Det lykkes ikke at indhente oplysninger herom, fordi teleudbyderen ikke havde logget disse oplysninger, hvilket for så vidt angår historiske oplysninger om internettrafik heller ikke er påkrævet efter reglerne på området.

I forbindelse med efterforskningen er der endvidere blevet indhentet en såkaldt IP-log for hjemmesiden www.krudttonden.dk. En IP-log er en besøgslog, der indeholder oplysninger om, hvilke IP-adresser der har tilgået hjemmesiden. Indhentning af loggen var et led i politiets forsøg på at identificere gerningsmanden.

13. PET's indsats under terrorhændelserne

13.1. PET's ansvars- og opgaveområde

PET har til opgave at forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser efter straffelovens kapitel 12 og 13.

Der er på den baggrund en rolle- og ansvarsfordeling mellem PET, Rigspolitiet og landets politikredse, der overordnet går på, at indsatsen ledes af PET indtil det tidspunkt, hvor der er belæg for at rejse sigtelse for overtrædelse af terrorbestemmelserne, hvorefter sagen forankres i en politikreds, jf. bestemmelserne om værneting. I den konkrete sag blev terrorangrebene begået og gerningsmanden dræbt, inden der formelt kunne rejses en sigtelse, og også i et sådant tilfælde forankres sagen i den pågældende politikreds.

I forbindelse med en terrorhændelse i Danmark påbegynder PET 3 aktiviteter, der løber parallelt:

- Direkte understøttelse af førsteindsatsen i den ansvarlige politikreds.
- Intensiveret efterretningsindsats for at imødegå potentielt yderligere terroranslag.
- Tilvejebringelse af bevismateriale med henblik på strafforfølgning af gerningsmænd.

13.2. Overordnet styringskæde i PET's operationelle dispositioner

Side 80

Når større, uvarslede hændelser som f.eks. terrorangreb indtræffer, iværksættes en række initiativer som led i en sikkerheds- og efterretningsmæssig indsats, der gennem en række operative dispositioner, indhentning og analyse af information, skal bidrage til sagens opklaring, herunder afdække gerningsmandens identitet, opholdssted og eventuelle yderligere trusler, samt føre til anbefalinger og iværksættelse af relevante sikkerhedsmæssige foranstaltninger. Resultaterne indgår også i den givne politikreds' strafferetlige efterforskning af sagen, ligesom de er styrende for iværksættelse af relevante sikkerhedsforanstaltninger for at beskytte mod yderligere angreb.

Disse initiativer iværksættes og tilpasses løbende i henhold til hændelsernes aktuelle udvikling i tæt koordination med Rigspolitiet og politikredsene for at samordne den nationale indsats.

Ved en uvarslet terrorhændelse vil der være et behov for at igangsætte konkrete indsatser afledt direkte af selve hændelsen. Der vil ligeledes være behov for at vurdere allerede igangværende efterretningsoperationer for at sikre overblik og afdække eventuelle forbindelser mellem verserende operationer og den opståede hændelse. Herudover vil der være behov for at vurdere hændelsen i lyset af det aktuelle trusselsbillede, herunder vurdere truslen om yderligere angreb fra den aktuelle gerningsmand såvel som fra andre mulige gerningsmænd, samt vurdere andre mulige sikkerhedsrelaterede hændelser, der kan følge af angrebet. Endelig vil der være et behov for at koordinere den samlede indsats.

Hvis det ikke lykkes at pågribe gerningsmanden/gerningsmændene i umiddelbar forlængelse af en terrorhændelse, er der behov for at vurdere, hvordan ressourcekapaciteten hos henholdsvis den berørte politikreds og PET udnyttes mest effektivt i forhold til at finde gerningsmanden.

PET sender som udgangspunkt forbindelsesofficerer til KSN i den berørte politikreds med henblik på koordination af støtte fra PET's kapaciteter, f.eks. AKS og Observationsstyrken, samt til koordination mellem den berørte politikreds' efterforskningsindsats og PET's efterretningsindsats.

Dette gælder tilsvarende for PET's deltagelse i den NOST i Rigspolitiet.

Når hændelsen omfatter angreb på besøgende udenlandske personer, som har livvagtsbeskyttelse, medfører det intensiveret koordination og samarbejde med udenlandske politi-, sikkerheds- og efterretningstjenester i forhold til f.eks. livvagtsindsatsen.

Dette gælder også for selve efterretningsoperationen, hvor det kan være afgørende vigtigt at udveksle informationer med udenlandske efterretningstjenester i situationer, hvor hændelsen kan have koblinger til udenlandske terrorgrupperinger.

Side 81

Det er vigtigt for PET's beredskab, operationsstyring og operationssikkerhed, at der er et samlet overblik over PET's delindsatser og anvendelse af ressourcer.

PET aktiverer derfor en intern stab med løbende stabsmøder for at sikre den fornødne operationsstyring, herunder den tværgående koordination af sikkerheds- og efterretningsindsatsen. Afhængig af situationens udvikling afholdes der operative statusbriefinger typisk én gang i timen.

Typiske operative opgaver og dispositioner, som PET kan iværksætte er:

- Indsatser for at identificere gerningsmanden og eventuelle medgerningsmænd med henblik på at kunne levere informationer, der kan føre til identifikation og anholdelse af gerningsmanden, identifikation af med-gerningsmænd mv., herunder aktivering af kilder, observationsstyrke, open source-søgninger og andre relevante indhentningsdiscipliner med henblik på at indhente yderligere viden fra relevante miljøer.
- Afdækning af, om anslaget er det første i et serieangreb, og i så fald hvilke intentioner gerningsmand eller -mænd eventuelt har, og dermed afdække hvilke nye mål, der potentielt er truede.
- Vurdering af sikkerhedsmæssige tiltag og anbefalinger generelt og specifikt i forhold til Rigspolitiet og politikredsene som f.eks. bevogtning og politimæssige tiltag ved relevante sikkerhedstruede objekter og arrangementer.
- Vurdering af behov for yderligere personbeskyttelse til relevante og aktuelt sikkerhedstruede personer.
- Vurdering af behovet for at yde assistance til politikredsene.
- Løbende fastholdelse af fokus på koordination og udveksling af informationer mellem efterforsknings- og efterretningsoperationerne.
- Udnyttelse af kapaciteter hos eksterne partnere med henblik på en offensiv indhentning af alle oplysninger, der kan understøtte den strategiske hensigt med at pågribe gerningsmanden og afdække eventuelle flere angreb.

- Etablering af forbindelsesofficer-funktion til de operationsansvarlige i politikredse.

13.3. PET's konkrete dispositioner

Efter angrebet på Krudttønden iværksattes en række operative dispositioner i PET med det centrale formål at identificere gerningsmanden og/eller eventuelle medgerningsmænd med henblik på at kunne levere informationer, der kunne føre til lokalisering og anholdelse.

Der var endvidere fokus på at afdække, om anslaget var det første i et serieangreb, og i så fald hvilke intentioner gerningsmand/-mænd eventuelt havde og dermed hvilke nye mål, der potentielt var truet.

Der blev opstillet en række hypoteser, herunder i forhold til mål for angrebet (bl.a. om Lars Vilks specifikt var målet eller snarere arrangementet som helhed) med henblik på at identificere eventuelle yderligere mål.

I den forbindelse blev alle aktuelle PET-operationer gennemgået med henblik på at identificere mulige forbindelser til angrebet, der blev iværksat aflytninger og fulgt op på eksisterende aflytninger af muligt relevante målpersoner, der blev etableret monitoring af internettet med henblik på identifikation af gerningsmanden samt for at konstatere eventuelle reaktioner på angrebet og opfordringer til terror.

En række af PET's nationale og internationale samarbejdspartnere blev endvidere underrettet samt anmodet om offensiv indhentning af alle oplysninger, der kunne understøtte den strategiske hensigt med at identificere gerningsmand og afdække eventuelle andre truede mål.

PET's observationskapacitet blev herefter sendt på gaden med henblik på afdækning af anormal adfærd og færden i relevante miljøer i og omkring København.

I direkte forlængelse af det første angreb mod Krudttønden om eftermiddagen den 14. februar 2015 blev PET's kilder aktiveret med henblik på at rapportere om alle oplysninger, der kunne have relation til episoden.

PET's Open Source-enhed (OSINT) fokuserede efter det første angreb på at monitorere kendte profiler og fora på de sociale medier, i særdeleshed Facebook. Da gerningsmandens identitet endnu ikke var kendt, blev der søgt efter oplysninger, der kunne afdække

dennes identitet, samt efter personer og grupper, der hyldede gerningen og opfordrede til lignende gerninger. Der blev sikret data og informationer, som blev videregivet til Efterretningsafdelingen med henblik på senere strafferetlig og efterretningsmæssig visitation.

Da gerningsmandens identitet blev kendt den 15. februar om morgenen, påbegyndte PET målrettede søgninger efter denne og dennes adfærd på internettet. Efter identifikation af gerningsmandens email-adresse førte det til, at PET via open source kunne identificere hans facebook-profil.

Facebook-profilen var, som det forholdsvis ofte ses i sådanne sammenhænge, under et alias, som det ville have været særdeles vanskeligt at finde på anden måde. Af Facebook-profilen fremgik oplysninger af interesse for efterforskningen.

Relevante tilvejebragte informationer blev efter validering og bearbejdning løbende videregivet til dels den bagudrettede efterforskning i Københavns Politi, dels anvendt til understøttelse af den samlede eftersøgningsopgave mhp. at finde gerningsmanden.

Nedenfor gengives en tidslinje for så vidt angår andre centrale PET-dispositioner og hændelser dækkende tidsrummet fra angrebet på Krudttønden den 14. februar 2015 til gerningsmanden afgik ved døden om morgenen den 15. februar 2015. Det bemærkes, at de angivne tidspunkter reflekterer konkrete dispositioner som for eksempel kontakt til andre myndigheder med henblik på konkret iværksættelse af tiltag. Sådanne dispositioner er i en efterretningstjeneste, jf. ovenfor, typisk resultat af en forudgående kortere eller længere beslutningskæde, hvor der på baggrund af et løbende udbygget efterretningsbillede træffes beslutninger om konkrete dispositioner.

Det bemærkes i øvrigt, at PET's beredskabsplan blev iværksat og en operationsstab etableret umiddelbart efter angrebet på Krudttønden med henblik på styring af operationen. Der blev afholdt 10 stabsmøder inden for det første døgn. Ved stabsmøderne blev der løbende defineret en række opgaver ud fra det dynamiske situations-, trussels- og efterretningsbillede. Opgaver blev successivt iværksat og løbende afrapporteret.

Tid	Hændelser og dispositioner
-----	----------------------------

14.2.2015	
------------------	--

Ca. 15.30 – 16.00	Gerningsmanden afgav skud mod Krudttøndens glasfacade og de politifolk, der opholdt i forhallen. Skud afgivet mod gerningsmanden.
-------------------	---

	PET's sikkerhedskordinator råbte til de tilstedeværende politifolk fra Københavns Politi, at de skulle kontakte Københavns Politis vagt-
--	--

central.

Side 84

Sikkerhedskoordinatoren kontaktede herefter telefonisk PET's vagt kl. 15.41. Sikkerhedskoordinatoren oplyste til vagten, at der var sket en terrorhandling, og at der var afgivet skud.

Livvagtslederen underrettede den vagthavende i PET's Livvagtsafdeling og anmodede om iværksættelse af evakueringstiltag for Lars Vilks.

PET blev informeret om anslaget mod Krudttønden ad de aftalte informationskanaler fra vagtcentralen i København og til den døgnbemandede vagt i PET.

Vagten underrettede herefter ledelsen i PET, dels operativt til ledervagten, dels strategisk til chefen for Sikkerhedsafdelingen. Ledelsen i Center for Sikkerhedskoordination iværksatte straks alarmering af medarbejderne med henblik på at kunne gennemføre sikkerhedskoordination på baggrund af den aktuelle situation.

PET-chefen og afdelingschef for Efterretningsafdelingen/chefpolitinspektøren blev alarmeret. PET-chefen orienterede Justitsministeriet.

Strategisk beslutning truffet i PET om at gå fra hverdagsberedskab til operationsberedskab.

PET's beredskabsplan for krisestyring iværksat, herunder intern stabsbeslutningsstruktur nedsat.

Alarmering og indkaldelse af operativt personel. Herefter blev det successivt iværksat en række operative, herunder sikkerhedsmæssige dispositioner.

Chefpolitiinspektørerne i PET og Københavns politi var umiddelbart efter alarmeringen i telefonisk kontakt for en indledende drøftelse af strategi og samarbejde mellem PET og politikredsen.

Repræsentanter fra PET afgivet til nationale stabe samt Københavns Politi.

15.48 AKS-beredskab rekvireret af Københavns Politi i forbindelse med terroranslaget mod Krudttønden. Side 85

AKS-beredskab forskød efterfølgende til indsats i København. Beredskabet støttede efter anmodning med sektorpatruljer i København.

16.04 AKS totalmobiliseret (samtlige operatører tilkaldt).

16.45 og succes- Første statusmøde i PET's operationsstab gennemføres. Arrangementet i "Krudttønden" havde deltagelse af flere personer, der hver især kunne være målet for angrebet, ligesom arrangementet i sig selv havde en symbolværdi som terrormål.

På den baggrund blev der opstillet meget brede efterretningshypoteser, som indledningsvis havde en vægtning i retning af Sverige på grund af tilstedeværelsen af Lars Vilks.

Der blev samlet op på allerede trufne dispositioner og det blev på grund af den meget uklare situation bl.a. besluttet:

- At de personer, som PET yder personbeskyttelse, skulle underrettes.
- At muligt truede personer skulle tildeles livvagtsbeskyttelse.
- At alle objekter, arrangementer og tænkelige mål for et attentat skulle gennemgås.
- At alle jødiske arrangementer skulle gennemgås særskilt.

16.46 Vilks meldt i sikkerhed på en sikker lokalitet.

17.24 En af PET's kontaktpersoner til Mosaisk Trossamfund blev telefonisk kontaktet på sin bopæl af en repræsentant fra trossamfundet. Han henledte opmærksomheden på, at det eneste kendte arrangement de havde denne aften var et konfirmationsarrangement i menighedshuset i Krystalgade kl. 19.00. PET-medarbejderen kontaktede herefter sin arbejdsplads og gjorde opmærksom på dette. PET havde allerede kendskab til arrangementet, da det indgik i den arrangementsoversigt, som PET havde modtaget fra Mosaisk Trossamfund den 21. januar 2015.

17.47 Der blev ved kontakt til vaghavende officer ved Flyvertaktisk Kommando planlagt for helikoptertransport, såfremt det skulle vise sig

nødvendigt at indsætte AKS pga. trusler eller angreb i det vestlige Danmark. Side 86

- 17.50 PET underrettede til orientering Københavns Politis Vagtcentral om arrangementet i menighedshuset i Krystalgade. Vagtcentralen ville orientere relevante interessenter i Københavns Politi.
- 18.00 Der blev afholdt stabsmøde, hvor følgende blev bekræftet:
- At de operative livvagtshold var blevet underrettet om den alvorlige situation og fået bekræftelse på, hvor deres VIP opholdt sig med henblik på beskyttelsesinitiativer.
 - At den israelske og den amerikanske ambassadør var blevet orienteret om situationen. Begge tilpassede deres program i lyset af dette.
 - At alle personer, som vurderedes at kunne sættes i forbindelse med tegningesagen, var blevet kontaktet eller forsøgt kontaktet, inkl. relevante personer med tilknytning til bogudgivelser.
- Ca. 18.42 PET anbefaler telefonisk Københavns Politi at supplere tilsynet på niveau 5 med fast bevogtning ved synagogen i Krystalgade.
- 21.11 PET anbefaler pr. mail en række politikredse at iværksætte/hæve tilsyn på en række objekter, herunder lokaliteter, som kan sættes i forbindelse med tegningesagen.

15.2.2015

DØGNSKIFTE

- 00.44 Københavns Politi oplyser overfor PET, at der har været skyderi ved synagogen i Krystalgade. To politifolk skudramt og en vagt dræbt.
- AKS forskyder til området med patruljer samt læge og paramediciner for behandling af tilskadekomne.
- 01.42 Mail afsendt til Københavns Politi med anbefaling om fast politimæssig bevogtning på en række lokaliteter med forbindelse til det jødiske samfund/israelske diplomatiske repræsentation.
- 04.44 En observatør fra PET og videoefterskere fra Københavns Politi befandt sig i boligforeningens kontor/videoovervågningslokale i Mjølnerparken, hvor de konstaterede, at en mulig gerningsmand ud-

passerede. Der blev oprettet observation og etableret tæt samarbejde med et anholdelseshold fra AKS. Den formodede gerningsmand gik over Mimergade i retning Svanevej.

Side 87

Ca. 04.50 - ca. 05.03 PET's Observationsstyrke hører/ser skudveksling på Svanevej ud for nr. 1, og umiddelbart efter ses gerningsmanden liggende foran opgangen.

14. Øvrige forhold

14.1. Operativ logistik – Personale, udrustning og materiel samt den administrative og IT-mæssige understøttelse heraf

Operativ logistik er et centralt element i politiets operative parathed og evne til at kunne håndtere større, uvarslede hændelser. Den logistiske indsats skal understøtte den samlede politiindsats, således at der sikres den nødvendige bæredygtighed, udholdenhed og robusthed i opgaveløsningen. Dette gælder både i forhold til håndtering af personale såvel som i forhold til tilvejebringelse og anvendelse af udrustning og materiel.

Nationalt håndteres opgaven med operativ logistik af RKS i henhold til nationale plansæt. RKS har således til opgave at oppebære et nationalt overblik og koordinere bistand til den rekvirerende politikreds.

Lokalt håndteres opgaven i henhold til lokale plansæt. Funktionen vedrørende operativ logistik indgår i bemanningen i KSN. Til støtte for den logistiske ressourceperson, som er udpeget til KSN, oprettes der en logistisk stab, som bidrager til at sikre et lokalt overblik samt i forhold til udfærdigelse af rekvisitioner vedrørende personale, materiel, udrustning og køretøjer mv.

I forhold til hændelserne i København var der som følge af etableringen af det politimæssige beredskabsniveau "Let forhøjet beredskab", i RKS fra den 17. januar 2015 indført en indberetningsordning, der havde til formål løbende at sikre et nationalt overblik over, hvilke personaleresourcer der dagligt var til rådighed, og hvilke personalekrævende aktiviteter der var planlagt for i de enkelte politikredse.

Dette forberedende tiltag bidrog til at understøtte den operative logistik i forbindelse med hændelserne den 14.-15. februar 2015.

Kort efter hændelsen ved Krudttønden iværksatte Københavns Politi de første rekvisitioner af personale. Der blev i forlængelse heraf fremsendt en række rekvisitioner til RKS

med anmodning om rekvisition af personale, materiel og udrustning til brug for den fortsatte indsats i København.

Side 88

RKS koordinerede bistanden til Københavns Politi og udsendte rekvisitionerne til de afgivende politikredse. Det tilgående personale fra de afgivende politikredse ankom succesivt til København.

Koordinering af bistanden blev udfordret af, at der ikke var et fuldstændigt nationalt overblik over den samlede logistiske portefølje for så vidt angår personale, udrustning og materiel. Det betød blandt andet, at RKS ikke kunne skabe sig et hurtigt overblik over, hvilke kredse der kunne afgive personalemæssige ressourcer til de forskellige funktioner. Som konsekvens heraf var sagsbehandlingstiden fra rekvisition blev afgivet af Københavns Politi, til assistancen blev modtaget, lang. Dette havde bl.a. den konsekvens, at der blev foretaget rekvisitioner direkte fra Københavns Politi til andre politikredse uden om RKS.

Derudover var RKS udfordret i forhold til at skabe sig et hurtigt overblik over materiel og udrustning, herunder i forhold til, hvorledes dette var fordelt. Denne problemstilling var særlig aktuell i forhold til at sikre, at der til alt indsat personale kunne udleveres veste i de rigtige størrelser i første omgang.

Politiets samlede beholdning af veste udgør ca. 3.650 veste, der overvejende er puljeveste (ikke personligt udleverede) undtaget en beholdning bl.a. i Københavns Politi, hvor 824 af 1.100 veste er personligt udleveret til medarbejdere i det primære beredskab. Personligt udleverede veste, som ikke anvendes på dagen, kan ikke uden videre omfordeles til andet personale, da de ofte opbevares i aflåste skabe tilhørende de pågældende polititjenestemænd, der ikke var på tjeneste.

Det manglende overblik kom også til udtryk ved, at der opstod usikkerhed omkring, hvorvidt der fortsat var tilstrækkeligt materiel tilbage til at kunne varetage hverdagens beredskab i de politikredse, der afgav personale til Københavns Politi. Dette gjorde sig blandt andet gældende i forhold til:

- Antallet af skudsikre veste, idet også personalet i en række af landets øvrige politikredse blev anbefalet at bære skudsikre veste i forbindelse med tjenesten.
- Antallet af MP5 (maskinpistoler).
- Antallet af SINE-terminaler (bærbare radioer).
- Antallet af letsikrede køretøjer.

Tilgangen af personale fra andre politikredse indebar en stor opgave med at håndtere indkvartering, forplejning og velfærd til de indkaldte personaleressourcer. Håndteringen af opgaven blev besværliggjort af, at logistikmedarbejdere i de enkelte politikredse ikke er uddannet efter samme koncepter.

Endelig afdækkede hændelserne i København en problemstilling i forhold til den ammunition, som politiet anvender til maskinpistoler – MP5 og ammunitionens gennemslagskraft.

14.2. Telefoni

Antallet af opkald til 112 Alarmcentralen i tidsrummet fra lørdag den 14. februar 2015 kl. 15.00 til søndag den 15. februar 2015 kl. 07.00 var 680, hvor der i samme tidsrum på sammenlignelige perioder en måned før og efter blev registreret gennemsnitlig 580 opkald.

Der var således tale om 17 % flere opkald end normalt. Alle opkald blev håndteret af Københavns Brandvæsen uden overløb til alarmcentralerne i Slagelse eller Århus.

I samme periode var der 703 opkald på 114 til Københavns Politis Servicecenter, hvilket er næsten en fordobling i antallet af kald sammenlignet med en tilsvarende weekend forud for hændelserne i København.

Københavns Politis service-level – svarende til procentandelen af opkald til Servicecentret, som blev besvaret indenfor 1 minut – var på 98,4 % i tiden mellem kl. 15:00 og 23:00, mens den i tidsrummet mellem kl. 23.00 og 07.00 var på 97,7 %.

14.3. Radiokommunikation – SINE-system

Antallet af aktive SINE-radioer i weekenden den 14.-15. februar 2015 var 1.820 enheder på det tidspunkt, hvor der var flest radioterminaler i anvendelse. Af de 1.820 SINE-radioer blev flest anvendt af politiet med 1.327, Københavns Brandvæsen (brand og redning) med 196 og Movia med 109 SINE-radioer.

På en sammenlignelig weekend var antallet af aktive SINE-radioer 818, og antallet af aktive radioer var således 123 % højere end normalt.

Målinger på 9 sendemaster i København viste, at der på tidspunktet med den største belastning var tale om en belastning på henholdsvis ca. 70 % og 65 % på de 2 mest brugte sendemaster mod ca. 12,5 % i en sammenlignelig weekend.

Antallet af opkald på SINE-systemet fra lørdag den 14. februar 2015 kl. 09.00 til søndag den 15. februar 2015 kl. 00.00 var på 53.800 mod 18.778 på en sammenlignelig weekend.

14.4. Ekstern kommunikation og borgerinddragelse

14.4.1. Strategisk tilgang

Efter hændelserne ved Krudttønden blev det besluttet på strategisk niveau at prioritere kommunikationen med offentligheden højt, og der blev fastlagt en ambition om i den indledende fase så vidt muligt at udsende mindst en presseorientering i timen samt at anvende Twitter hyppigt og proaktivt i kommunikationen med medier og befolkning.

Kommunikationsindsatsen skulle understøtte de tre operative hovedspor:

- Det fremadrettede efterforsknings- og operationsspor – indkreds og pågrib gerningsmanden/-mændene.
- Det tryghedsskabende operationsspor – beskyt borgerne og udsatte mål.
- Det bagudrettede efterforskningsspor – klarlæg hændelserne og sikre beviser.

I overensstemmelse med Københavns Politis generelle pressepolitik skulle kommunikationsindsatsen gennem åbenhed, hurtighed, ligebehandling og løbende, varslede pressebriefinger på rette niveau desuden lette mediepresset på operationen og sikre arbejdsro for ledere og nøglepersoner. Åbenhedsprincippet blev fulgt fra starten, selv om der i operationens indledende faser i sagens natur var efterforskningsmæssig uklarhed, og der som følge heraf efterfølgende måtte korrigeres offentligt omkring bl.a. antallet af gerningsmænd.

Det fremadrettede efterforsknings- og operationsspor var fra begyndelsen meget afhængigt af befolkningens hjælp til at indkredse gerningsmandens færden i København. Politiet fandt således ret hurtigt frem til flugtbilen og i forlængelse heraf kunne efterforskningen fremfinde overvågningsbilleder af gerningsmanden, hvilket var centralt for det videre arbejde med indkredsning af ham. Via de kommunikationskanaler, Københavns Politie brugte, blev befolkningen opfordret til at henvende sig, hvis de havde observeret noget mistænkeligt eller kendte til gerningsmanden og/eller flugtbilen.

Indsatsen medførte et meget stort antal borgerhenvendelser, hvoraf mere end 300 skønnes at have haft værdi for efterforskningen og medvirket til indkredsningen og uskadeliggørelsen af gerningsmanden. I overensstemmelse med de operative plansæt var den eksterne kommunikation suppleret af et forstærket Call Center i politikredsens Servicecenter

til håndtering og visitation af de mange borgerhenvendelser, der indkom via navnlig telefon 114 og efterfølgende blev håndteret i henholdsvis KSN og Efterforskningsstaben under de tre operationsspor.

I det tryghedsskabende operationsspor var behovet for målrettet kommunikation til befolkningen i det indre København særlig markant om natten og i de tidlige morgentimer søndag, hvilket blandt andet blev håndteret via en pressebriefing på Politigården kl. 04.00 søndag morgen med særlig fokus på et budskab om, at, at man godt kunne færdes i Indre By, men at man skulle følge politiets instrukser.

I det bagudrettede efterforskningsspor har det store antal borgerhenvendelser og udfundne videooptagelser mv. bl.a. medvirket til at fastlægge gerningsmandens færden, og til at der indtil videre er sket anholdelse og varetægtsfængsling af i alt 5 personer, der sigtes for i varierende grad at have bistået gerningsmanden.

14.4.2. Udførelse og kommunikationskanaler

Politiet benyttede tre primære kommunikationskanaler, som hver især har særlige egenskaber, der lå til grund for valget og fordelingen af kommunikationen imellem dem.

- Twitter
- Pressemeddelelser – myNEWSdesk
- Pressebriefinger

Den taktiske fordel ved at bruge *Twitter* er hastigheden og begrænsningen på 140 skrifttegn. Tweets blev således primært brugt til at forvarsle kommende pressebriefinger og kommende pressemeddelelser samt til at gentage hovedbudskaberne i pressemeddelelserne – herunder eftersøgningsbilleder, mens de i mindre grad blev anvendt til større nyheder fra efterforskningen. Tweets kan desuden i et vist omfang anvendes uden en tæt forudgående clearing hos den operative ledelse, hvilket øger kommunikationshastigheden.

Københavns Politi udsendte lørdag den 14. februar og søndag den 15. februar i alt 24 tweets om skudattentaterne. Disse blev re-tweetet mere end 5.000 gange og er nået op på mere end 2.000.000 eksponeringer. Københavns Politi (@Københavns Politi) blev i perioden under og umiddelbart efter hændelserne omtalt mere end 1.200 gange på Twitter, og omtalerne nåede ud til mere end 20 millioner brugere. Lørdag den 14. februar havde Københavns Politi cirka 70.000 følgere på Twitter, hvilket siden er steget til ca. 90.000.

Pressemeddelelser er som kommunikationskanal knap så hurtig. Til gengæld er pressemeddelelser mere officielle og bedre egnede til mere uddybende og fyldestgørende in-

formation. Pressemeddelelserne blev clearet i forhold til både beredskabs- og efterforskningsindsatsen og/eller af den strategiske ledelse. Den til enhver tid seneste pressemeddelelse var derfor en væsentlig del af rammen for kommunikationen via andre kanaler – Twitter og telefonisk. Den første pressemeddelelse blev udsendt lørdag den 14. februar kl. ca. 17 og i perioden frem til søndag den 15. februar kl. ca. 18 blev der – ud over indkaldelser til pressebriefinger – udsendt i alt 16 pressemeddelelser fra Københavns Politi. Hertil kommer pressemeddelelser på engelsk og fransk.

PET udsendte den 14. februar 2015 en pressemeddelelse på baggrund af terrorangrebet mod Krudttønden og den 17. februar 2015 en pressemeddelelse om PET's kendskab til gerningsmanden.

Pressebriefinger tjente flere forskellige formål som kommunikationskanal og i alt 6 pressebriefinger blev afholdt i perioden fra lørdag den 14. til mandag den 16. februar:

- *Lørdag kl. 18* ved en pressebagvagt foran Krudttønden med bl.a. det formål at tage mediepres fra politifolkene på stedet og give den foreløbige (sparsomme) information til befolkningen.
- *Lørdag kl. 19* ved efterforskningslederen på Politigården med bl.a. det formål at orientere om efterforskningens foreløbige resultater, herunder at hændelsen efterforskes som terror, og få input og hjælp fra befolkningen.
- *Søndag kl. 04* ved en pressebagvagt på Politigården, med bl.a. det formål at skabe tryghed i befolkningen og forklare, at de mange bevæbnede betjente i indre by ikke betød evakuering.
- *Søndag kl. 08* ved politidirektøren, chefpolitiinspektøren og efterforskningslederen på Politigården med bl.a. det formål at skabe overblik og tryghed samt informere om politioperationens samlede status og fremadrettede aktiviteter.
- *Søndag kl. 13* ved politidirektøren, efterforskningslederen og chefen for PET i Politigården med bl.a. det formål at orientere om gerningsmandens person og færden.
- *Mandag kl. 14* ved politidirektøren og efterforskningslederen på Politigården med bl.a. det formål at orientere om de sårede betjentes tilstand og de foretagne anholdelser i sagen.

Del 3 – Fokusområde: Myndighedernes forebyggende og modvirkende indsats mod radikaliserings og ekstremisme, gerningsmandens profil og baggrund samt omstændighederne omkring hans løsladelse samt kommunikationen og samarbejdet mellem myndighederne forud for hændelserne

Side 93

15. Indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme

Gerningsmanden Omar Abdel Hamid El-Hussein havde forud for hændelserne den 14.-15. februar 2015 været i kontakt med myndighederne – senest kriminalforsorgen i forbindelse med en varetægtsfængsling, hvorfra han blev løsladt den 30. januar 2015.

Omar Abdel Hamid El-Hussein havde i perioden fra 2010 til 2015 flere gange været indsat i kriminalforsorgens institutioner. De institutioner, som Omar Abdel Hamid El-Hussein afsonede i, har 3 gange indberettet tegn på radikaliserings hos ham til Direktoratet for Kriminalforsorgen. I ét tilfælde blev en sådan bekymring videreformidlet til Politiets Efterretningstjeneste.

I dette afsnit beskrives først den samlede forebyggende og modvirkende indsats mod radikaliserings og ekstremisme, der varetages af en række forskellige myndigheder og ikke mindst i et samspil mellem disse.

Herefter beskrives henholdsvis kriminalforsorgens, PET's, Rigspolitiets, Københavns Politis og andre aktørers indsats i forhold til forebyggelse og antiradikaliserings.

I forlængelse heraf beskrives udvekslingen af oplysninger mellem myndighederne, og sidst beskrives anklagemyndighedens, kriminalforsorgens, politiets og PET's kontakt med Omar Abdel Hamid El-Hussein forud for hændelserne den 14.-15. februar 2015.

15.1. Gerningsmandens baggrund

Gerningsmandens baggrund beskrives på grundlag af den sammenfatning af oplysninger i Rigsadvokatens, Direktoratet for Kriminalforsorgens, Domstolsstyrelsens og Københavns Kommunes faktuelle beskrivelser af sager vedrørende Omar Abdel Hamid El-Hussein frem til angrebene i København den 14. og 15. februar 2015, som tidligere er oversendt til Folketingets Retsudvalg, suppleret med oplysninger fra Københavns Politi.

Omar Abdel Hamid El-Hussein blev født i Danmark i 1992. Han erhvervede ved fødslen dansk indfødsret efter sin far.

I perioden fra 1994 til 2005 boede Omar Abdel Hamid El-Hussein i København, hvorefter han udrejste til Jordan sammen med sin familie. I 2009 flyttede han tilbage til København sammen med sin familie.

Københavns Kommune har løbende været i kontakt med Omar Abdel Hamid El-Hussein og dennes familie omkring bl.a. hans skolegang, uddannelse og beskæftigelse.

Herudover kan det oplyses, at Københavns Politi flere gange har haft kontakt til Omar Abdel Hamid El-Hussein og dennes familie i perioden fra 2004 til 2010 i anledning af kriminel og utilpasset adfærd.

I perioden fra 2011 til 2014 modtog Omar Abdel Hamid El-Hussein fire domme med fængselsstraf. Dommene vedrørte bl.a. berigelseskriminalitet, personfarlig kriminalitet og overtrædelse af våbenlovgivningen. Flere af de straffbare forhold blev begået under prøveløsladelse fra en tidligere idømt fængselsstraf.

Den seneste dom blev afsagt den 19. december 2014 ved Retten på Frederiksberg. Ved dommen blev Omar Abdel Hamid El-Hussein idømt 2 års fængsel for personfarlig kriminalitet og overtrædelse af våbenlovgivningen. Straffen blev fastsat som en fællesstraf, hvori indgik en reststraf på 62 dage fra en prøveløsladelse.

I forbindelse med sagen blev der udarbejdet en personundersøgelse af Omar Abdel Hamid El-Hussein i medfør af retsplejelovens § 808, men der blev ikke foretaget en mentalundersøgelse.

Omar Abdel Hamid El-Hussein var varetægtsfængslet i forbindelse med sagen fra januar 2014.

Den 2. januar 2015 ankede anklagemyndigheden den omtalte dom med påstand om skærpeelse. Østre Landsret berammede ankesagen til behandling i august 2015 efter drøftelse med forsvareren og aftale med anklagemyndigheden.

Efter anmodning fra Omar Abdel Hamid El-Husseins forsvarer besluttede Østre Landsret den 30. januar 2015 at løslade Omar Abdel Hamid El-Hussein fra varetægtsfængsling under henvisning til, at fortsat varetægtsfængsling frem til ankesagens behandling ville stå i misforhold til den retsfølge, der kunne forventes idømt (proportionalitet).

I perioden fra 2010 til januar 2015 var Omar Abdel Hamid El-Hussein flere gange indsat i kriminalforsorgens institutioner som varetægtsarrestant eller afsoner af en fængselsstraf.

De institutioner, som Omar Abdel Hamid El-Hussein har afsonet i, indberettede tre gange tegn på radikaliserings hos ham til Direktoratet for Kriminalforsorgen. I ét tilfælde blev en sådan bekymring desuden videreformidlet til Politiets Efterretningstjeneste. 15.2. Generelt om myndighedssamarbejdet i forhold til forebyggelse og antiradikalisering

Som nævnt ovenfor varetages den samlede forebyggende og modvirkende indsats mod radikaliserings og ekstremisme af en række forskellige myndigheder og i et samspil mellem disse. Der er behov for et tæt samarbejde mellem disse myndigheder, som ikke alene omfatter myndigheder inden for retssystemet, men også f.eks. kommuner og andre offentlige institutioner samt private, idet forebyggelse af radikaliserings forudsætter en bred indsats.

I forhold til det politimæssige område er indsatsen primært forankret i PET, som også varetager koordineringen i forhold til politikredsene på dette område. Der har på det seneste været flere tilfælde af ”cross-over” mellem bandemiljøer og ekstremistiske miljøer, hvilket har aktualiseret behovet for en tættere koordinering mellem den overordnede indsats, der foregår i PET i forhold til radikaliserings, og den indsats der foregår i Rigspolitiet i forhold til bandemiljøet.

Nedenfor redegøres nærmere for dette samarbejde, herunder om udveksling af oplysninger, jf. afsnit 15.8.

Som nævnt er der i dag et tæt samarbejde mellem myndigheder i arbejdet med at forebygge og modvirke radikaliserings og ekstremisme. Nedenfor nævnes en række konkrete eksempler på dette samarbejde.

15.3. Kriminalforsorgens indsats i forhold til forebyggelse og antiradikalisering

Kriminalforsorgen løser en række opgaver i relation til forebyggelse mv. og har i den forbindelse fokus på blandt andet uddannelse af personalet, mentorordninger og samarbejde med andre myndigheder i forbindelse med løsladelse, jf. herom nedenfor.

15.3.1. Personaleuddannelse

På personaleuddannelsesområdet har PET og kriminalforsorgen et særligt samarbejde. Som en del af den tidligere handlingsplan ”En Fælles og Tryk Fremtid” udviklede og gennemførte kriminalforsorgen i 2012 således i samarbejde med PET kurser om forebyggelse af radikaliserings og voldelig ekstremisme for ressourcepersoner fra alle tjenestesteder. Kurserne har fokus på såvel venstre- som højreekstremistisk radikaliserings samt islamistisk radikaliserings. Efterfølgende har kriminalforsorgen i samarbejde med PET lø-

bende afholdt kurserne i en justeret udgave for alt nyansat personale. Kurserne afholdes som en del af fængselsbetjentenes grunduddannelse samt på introduktionsforløbet for civilt personale.

15.3.2. Indsættelse i kriminalforsorgens institutioner

Ved indsættelse af personer i kriminalforsorgens institutioner er der et naturligt grundlag for et samarbejde mellem kriminalforsorgen og myndigheder, som forud for indsættelsen har haft kontakt med den pågældende. I forbindelse med indsættelse både som varetægtsarrestant og afsoner i kriminalforsorgens institutioner har politiet således mulighed for at videregive relevante oplysninger vedrørende den pågældendes radikaliserings og ekstremisme, således at kriminalforsorgen kan have fokus herpå.

15.3.3. Mentorer

Ligeledes gælder det, at når en person bliver indsat i kriminalforsorgens institutioner, vil der ske en afdækning af pågældendes sociale og personlige forhold, herunder om vedkommende har en mentor tilknyttet i kommunalt regi. Hvis dette er tilfældet, og den indsatte samtykker, vil kommunen blive kontaktet om, hvorvidt mentorforløbet skal fortsætte under indsættelsen.

15.3.4. Indberetningsordninger

Under indsattes ophold i kriminalforsorgen kan der ligeledes være behov for samarbejde mellem kriminalforsorgen og eksterne myndigheder. I tilknytning til opgavevaretagelse vedrørende sikkerhedsforholdene i fængsler og arresthuse mv. er der etableret en indberetningsordning omhandlende personalets observationer om radikaliserings eller ekstremisme. Denne indberetningsordning indebærer, at personalet i kriminalforsorgens institutioner indberetter observationer til Direktoratet for Kriminalforsorgen vedrørende indsatte, som viser tegn på radikaliserings eller ekstremisme. Det primære sigte med sådanne observationer er at indgå som en del af grundlaget for direktoratets sikkerhedsenheds arbejde vedrørende den fængselsmæssige håndtering af den pågældende indsatte, men indberetningerne vedrørende personalets observationer kan tillige videresendes af Sikkerhedsenheden til PET. Det bemærkes, at indberetningsproceduren umiddelbart efter terror-episoden i København er blevet ændret bl.a. således, at det efter aftale med PET er bestemt, at alle indberetninger fra institutionerne skal videresendes af direktoratet til PET.

15.3.5. Kvalificeringer af indberetninger

Indberetninger fra institutionerne gennemgås herefter af en særlig gruppe af medarbejdere med juridisk, sikkerhedsmæssig og socialfaglig baggrund fra direktoratets sikkerhedsenhed med henblik på at kvalificere indberetningerne yderligere for at vurdere den videre forebyggende og sikkerhedsmæssige indsats.

Hvis gruppen vurderer, at en indberetning giver anledning til et øget fokus på den pågældende fra kriminalforsorgens side, knyttes et notat til den indsatte sag i kriminalforsorgens klientsystem. På denne måde sikres det, at oplysningen om tegn på radikaliserings og ekstremisme følger den indsatte ved en overførsel til en ny institution. Fremgangsmåden bidrager ligeledes til, at der i højere grad kan være fokus på at imødegå etablering af ekstremistiske netværk i de enkelte institutioner, idet oplysningen om tegn på radikaliserings og ekstremisme kan indgå i institutionens overvejelser om celle- og sektionsplacering.

Sikkerhedsenheden overvejer endvidere, om den indsatte er egnet til at indgå i et mentorforløb, eller om der bør iværksættes øvrige socialfaglige eller tvangsmæssige tiltag. Sikkerhedsenheden har endvidere mulighed for at iværksætte exitforløb for relevante indsatte som nævnt nedenfor. Dette sker, hvis relevant, i samarbejde med Rigspolitiet, PET, politikredsene og kommunerne.

15.3.6. Kriminalforsorgens samarbejde med private organisationer (NGO) om exitindsatsen

Kriminalforsorgen samarbejder med en række danske og udenlandske foreninger og organisationer. Det gælder blandt andet Fryshuset Danmark og dennes svenske søsterorganisation, Fryshuset Sverige.

Fryshuset Danmark tilbyder en række aktiviteter, herunder mentorprogram, forældrenetværk, erhvervsmentorprojekt, bandeseminar, ekstremisme- og radikaliseringsseminar, ungegenererede aktiviteter samt studieture. Aktiviteterne har særligt fokus på forebyggende arbejde og arbejde med unge, som færdes i kriminelle eller ekstremistiske miljøer eller bevæger sig i periferien heraf. Derudover er der et særligt fokus på at hjælpe unge, som er flygtet fra krig til Danmark.

Fryshuset Sverige tilbyder et exitprogram, som har til formål at hjælpe personer ud af det højreekstremistiske miljø. Deltagelsen i exitprogrammet skal være frivillig og indebærer, at den pågældende tilknyttes en coach. Flere af de fungerende coaches i programmet har en fortid i højreekstremistiske miljøer eller har været en del af kriminelle grupperinger. Coachen bidrager bl.a. til at udfordre personernes verdenssyn ved at introducere dem for andre tilgange til og vinkler på samfundet og tilværelsen. Derudover får personerne anden

socialfaglig hjælp fra professionelt personale, f.eks. misbrugsbehandling, støtte til at finde en ny bolig og hjælp til at etablere nye sociale kontakter.

Side 98

Kriminalforsorgens samarbejde med Fryshuset Sverige indebærer bl.a., at mentorer fra Fryshuset Sverige har videregivet deres erfaringer fra arbejdet med ekstremister på uddannelsen for mentorer i Danmark. Kriminalforsorgen har desuden deltaget i og holdt oplæg på konferencer og seminarier afholdt af Fryshuset Sverige. Der er derudover en hyppig dialog om udvikling af nye indsatser over for målgruppen.

15.3.7. Løsladelse

Når en indsat løslades, er der ligeledes et grundlag for samarbejde med eksterne myndigheder. I forbindelse med udmøntningen af regeringens handlingsplan til forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme vil der således komme øget fokus på myndighedssamarbejde i forhold til målgruppen, herunder samarbejde og underretning i forbindelse med løsladelse fra kriminalforsorgens institutioner. Kriminalforsorgen er for nærværende ved at udarbejde interne faste procedurer, som understøtter, at relevante myndigheder underrettes ved løsladelse af klienter, hvor der er bekymring for radikaliserings og ekstremisme.

15.4. PET's indsats i forhold til forebyggelse og antiradikalisering

På forebyggelsesområdet bidrager PET til at aktivere, støtte og opbygge partnerskaber med nationale og internationale aktører, der besidder vilje og kapacitet til at forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Der ydes rådgivning af myndigheder og lokalsamfund, ligesom enkeltpersoner tilskyndes og søges motiveret til at forlade ekstremistiske miljøer. PET's arbejde på dette område sigter også mod at styrke tilliden til PET generelt og dermed sikre, at PET fremstår som en tillidsvækkende, troværdig og kompetent myndighed, der varetager sikkerheden for alle grupper i det danske samfund.

På politisk-strategisk plan arbejder PET inden for den overordnede ramme af ”Regeringens handlingsplan om forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme 2014”. PET's arbejde foregår på tre overordnede indsatsområder: Outreach, Kapacitetsopbygning og Exit.

15.4.1. Outreach

PET har bred kontakt til såvel professionelle som frivillige ressourcepersoner i lokalsamfundet. Gennem forskellige dialogorienterede aktiviteter har outreach-indsatsen til hensigt

at nedbryde negative myter og opbygge tillid til PET og retsvæsenet i relevante, skrøbelige miljøer samt motivere og understøtte forebyggende tiltag mod radikaliserings. PET har jævnlig bilateral kontakt med udvalgte ressourcepersoner i relevante miljøer og deltager desuden med oplæg ved arrangementer i bl.a. muslimske lokalmiljøer, kommuner, universiteter, højskoler mv., ligesom PET arrangerer debatarrangementer af forskellig karakter for at imødekomme behovet for en bred forebyggende indsats mod voldelig ekstremisme.

15.4.2. Kapacitetsopbygning

Radikalisering og voldelig ekstremisme er en bred problematik. PET råder således ikke over alle de værktøjer, der skal til for at forebygge og håndtere radikaliserings på et tidligt stadie, og det er derfor nødvendigt at involvere en række andre aktører. I dialog med bl.a. politikredsene og kommunerne og i tæt samarbejde med Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale forhold, iværksætter PET løbende kapacitetsopbygning og sagsorienteret rådgivning af lærere, opsøgende medarbejdere, polititjenestemænd, sundhedspersonale, socialrådgivere m.fl. i SSP-samarbejdet (Skole, Socialforvaltning og Polit), så tegn på radikaliserings og mistro blandt unge kan opfanges og håndteres så tidligt som muligt. PET forestår et lignende uddannelsesprogram for kriminalforsorgen i KSP-samarbejdet (Kriminalforsorg, Socialforvaltning og Polit), for psykiatrien i PSP-samarbejdet (Psykiatri, Socialforvaltning og Polit) og har desuden ansvaret for drift og udvikling af uddannelsesprogrammet Polit Mod Terror.

15.4.3. Exit

PET's exitindsats er som de øvrige af PET's forebyggende indsatser bredt funderet i et samarbejde på tværs af samfundets myndigheder og kriminalpræventive aktører.

I relation til exit fra bande- eller rockermiljø foretager Nationalt Forebyggelsescenter (NFC) hos Rigspolitiet i samarbejde med politikredsene og i nogle tilfælde Kriminalforsorgen en faglig vurdering, der skal afklare, om borgeren besidder den fornødne robusthed og motivation til at indgå i et exitforløb.

Strukturen for exitindsatsen på rocker- og bandeområdet er reguleret senest via Bandedpakke 2, hvor det blev besluttet, at der skulle oprettes et nationalt kontaktpunkt under Rigspolitiet. Kontaktpunktets formål er at understøtte, opkvalificere og koordinere eksisterende exitindsatser, samt at tilbyde ét centralt sted, hvor alle parter kan henvende sig. Kontaktpunktet består af repræsentanter fra NFC, Kriminalforsorgen og KL.

Hvad angår voldeligt ekstremistiske miljøer foretager PET's Forebyggelsescenter en vurdering af, om der i den enkelte sag er mulighed for at igangsætte et exitforløb. Vurderingen sker dels på baggrund af almene risikofaktorer, dels under hensyn til PET's øvrige funktioner, herunder varetagelse af sikkerheds-, efterretnings- og efterforskningsmæssige opgaver.

Hvis kandidater til exitforløb fra begge målgrupper er indsat i Kriminalforsorgens institutioner, er det Kriminalforsorgen, der foretager vurderingen og iværksættelsen af indsatsen. Dette sker, hvis relevant, i samarbejde med NFC, PET, politikredsene og kommunerne.

PET's Forebyggelsescenter og Rigspolitiets Nationale Forebyggelsescenter (NFC) er på baggrund af Regeringens handlingsplan om forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme ved at etablere en organisatorisk model, hvor exitindsatserne rettet mod bande- og rockermiljøet samt ekstremistiske miljøer koordineres således, at relevante kandidater til exitforløb med tilhørsforhold i både bande- rockermiljøer og ekstremistiske miljøer, kan håndteres hensigtsmæssigt. Modellen indebærer en styrket operativ koordination og en fælles uddannelsesindsats fra nationalt niveau, som kan understøtte de eksisterende lokale kriminalpræventive sekretariater, exitenheder og øvrige kriminalpræventive aktørers arbejde i politikredsene.

I forbindelse med exit-arbejdet gennemfører PET eller politikredsen samtaler med personer, der enten er straffet for ekstremistiske forbrydelser, herunder særligt strafbare forhold relateret til terrorisme, eller personer som formodes at være under radikaliserende indflydelse, med henblik på at motivere disse til at forlade det ekstremistiske miljø, de er en del af, men som de af forskellige årsager ikke er i stand til at forlade på egen hånd. Samtalerne har ligeledes fokus på at sikre, at de pågældende ikke vil radikaliseres andre, og at de ikke falder tilbage i tidligere miljøer eller bliver bestyrket i nuværende ekstremistiske overbevisninger.

Herudover er andre aktører også involveret i exitindsatsen, jf. nedenfor under pkt. 15.8.

15.4.4. Væbnede konflikter i udlandet

Konflikten i Syrien og Irak har i de seneste år været et centralt fokusområde i PET i forhold til det forebyggende område. Den potentielle trussel fra danskere, der udrejser til konfliktområderne og efterfølgende vender tilbage, kan i mange tilfælde ikke alene håndteres ved brug af traditionelle efterretningsmidler eller strafforfølgning. Problematikken er derfor indarbejdet i PET's tre ovennævnte indsatsområder. Indsatsen sigter på at forebygge og forhindre udrejse til konfliktområderne, tilvejebringe og synliggøre alternativer

til væbnet kamp, opbygge lokal modstandskraft mod de ekstremistiske miljøer i Danmark, der er omdrejningspunkt for at sende unge personer til Syrien, samt sikre tilstedeværelsen af et professionelt forankret efterværn, som kan håndtere personer, der vender hjem fra Syrien.

Det bemærkes i øvrigt, at PET samarbejder med det øvrige politi og Udlændingestyrelsen om administrationen af de nye regler i pasloven og udlændingeloven, som trådte i kraft den 1. marts 2015, og som efter omstændighederne dels giver politiet mulighed for at inddrage passet hos danske statsborgere, der har planer om at rejse til udenlandske konfliktzoner, dels giver Udlændingestyrelsen mulighed for bl.a. at træffe beslutning om bortfald af opholdsret for udlændinge, der opholder sig eller har opholdt sig i sådanne zoner.

15.4.5. PET's modtagelse af oplysninger fra andre myndigheder vedr. muligt radikaliserede personer

PET modtager indberetninger fra en række myndigheder vedrørende personer, der f.eks. vurderes at kunne være radikaliserede, udviser interesse for at deltage i væbnet kamp med terrororganisationer mv.

Dansk politi har mulighed for at indberette mistænkelige hændelser til PET via den såkaldte PET-indberetning (tidligere "Politi Mod Terror").

PET modtager desuden indberetninger fra bl.a. kriminalforsorgen, SSP-medarbejdere, medarbejdere i kommuner, borgere og ikke mindst andre sikkerheds- og efterretningstjenester. Det har imidlertid i praksis vist sig, at der kan være en vis usikkerhed om, hvilke oplysninger der kan videregives og hvordan, jf. pkt. 15.8.

Kriminalforsorgen har etableret en særlig indberetningsordning med PET. Ordningen indebærer, at kriminalforsorgen indberetter oplysninger om indsatte, som er i risiko for radikalisering, til PET med henblik på, at efterretningstjenesten sammen med andre relevante myndigheder, herunder kriminalforsorgen selv, kan iværksætte relevante forbyggende tiltag.

Når PET modtager sådanne indberetninger, bliver der foretaget en konkret vurdering af oplysningernes karakter og indhold med henblik på at overveje, hvordan oplysningerne videre håndteres i PET samt karakteren af en eventuel opfølgning.

15.4.6. Kriminalforsorgens indberetning om gerningsmanden og PET's dispositioner

Side 102

Inden for den ovenfor beskrevne ramme modtog PET under den 22-årige gerningsmands varetægtsfængsling i september 2014 en indberetning fra kriminalforsorgen.

På baggrund af indberetningen fra kriminalforsorgen havde PET ikke grund til at tro, at den nu afdøde 22-årige gerningsmand planlagde angreb, ligesom PET ikke i øvrigt forud for angrebene havde efterretninger om, at den pågældende planlagde angreb.

PET videregav på møder med Københavns Politi (da København var gerningsmandens bopælskommune) den 11. november 2014 og efterfølgende den 28. november 2014 gerningsmandens identitet til Københavns Politi. Formålet hermed var, at Københavns Politi kunne underrette PET i tilfælde, hvor Københavns Politi måtte blive bekendt med oplysninger om gerningsmanden, som kunne have betydning for PET's opgaveløsning.

15.5. Rigspolitiets indsats i forhold til forebyggelse og antiradikalisering

Den indsats, der foregår i forhold til forebyggelse og antiradikalisering i PET, suppleres af den indsats, der foregår i Rigspolitiet i forhold til monitorering af særlige kriminalitetsområder.

NEC er ansvarlig for den nationale områdemonitoring af en række kriminalitetsområder og af en række grupperinger, der opfylder kriterierne for at være omfattet af en systematisk monitorering, typisk rocker- og bande grupperinger

Den systematiske monitorering sker på baggrund af en vurdering af, hvilke kriminalitetsområder der opfattes som organiseret, og hvilke grupperinger der er deltagere heri. En række yderligere kriterier fastsætter rammerne for den monitorering, der foregår i Politiets Efterforskningsstøtte Database.

Herudover har NFC indledt et samarbejde med PET i forhold til exitprogrammer, som beskrevet ovenfor.

Forebyggelsescentret har som ovenfor nævnt i samarbejde med kriminalforsorgen og Kommunernes Landsforening pr. 1. april 2015 oprettet et nationalt exit-kontaktpunkt, der skal koordinere og styrke arbejdet med exitprogrammer.

15.6. Københavns Politis indsats i forhold til forebyggelse og antiradikalisering

Københavns Politis indsats i forhold til forebyggelse og antiradikalisering er forankret i Den Kriminalpræventive Sektion, der står for den ledende og operative koordinerende rolle i forhold til samarbejdspartnere og øvrige aktører i politiet. Sektionen samarbejder på dette område tæt sammen med bl.a. VINK, Københavns Kommune, PET, SSP lokaludvalgene og andre lokale partnere.

VINK er en videns- og rådgivningsenhed for medarbejdere med ungekontakt i Københavns Kommune. Enheden yder en indsats i forhold til tidlig forebyggelse af radikalisering og arbejder for at styrke dialogen med og inklusionen af unge, der kan være tiltrukket af ekstreme ideologiske eller religiøse fællesskaber eller idéer.

Københavns Politi har indgået et formaliseret samarbejde med VINK. I samarbejdet deltager ligeledes SSP-sekretariatet og PET, og formålet er at kunne støtte unge og deres familier, hvis den unge f.eks. ønsker at rejse til Syrien og indgå i væbnet kamp eller der i øvrigt opstår bekymring om, at en person er (ved at blive) radikaliseret.

Samarbejdet indebærer, at hvis en medarbejder i Københavns Politi erfarer, at en gruppe personer udviser bekymrende adfærd i forhold til radikalisering, skal den pågældende tage kontakt til nærmeste leder og orientere om forholdet. Nærmeste leder vurderer herefter henvendelsen og visiterer den videre til Vagtcentralen, hvis der er tale om en bekymring, der forudsætter omgående handling, og ellers til ledelsen i Den Kriminalpræventive Sektion samt politiets repræsentant i det lokale SSP-lederudvalg. Det bliver herefter vurderet, i hvilket samarbejdsfora bekymringen skal behandles, og om der skal ske underretning til PET. Bekymring om Syriensrejsende bliver indberettet til PET. Afhængig af bekymringens karakter behandles sagen herefter af VINK, i SSP-lokaludvalget eller SSP-lederudvalget, eventuelt i et samarbejde mellem flere af parterne.

Københavns Politi har arbejdet med antiradikalisering, navnlig i forbindelse med det ret omfattende radikaliseringsberedskab, som Københavns Kommune har etableret. Københavns Politi har som led i indsatsen over for radikalisering udarbejdet såkaldte actioncards, der beskriver den fremgangsmåde, den enkelte medarbejder skal iagttage, hvis pågældende får kendskab til forhold, der giver anledning til bekymring om radikalisering, for herved at sikre, at de fastsatte procedurer bliver fulgt.

15.7. Andre aktører

Udover de myndigheder, der er nævnt ovenfor under afsnit 15.2-15-5, er der også en række andre aktører, som arbejder med forebyggelse og antiradikalisering. Det drejer sig navnlig om kommunerne, og det bemærkes, at Københavns Kommune særskilt har afgi-

vet en fortrolig redegørelse om det faktuelle forløb i kommunens sager vedrørende gerningsmanden.

Side 104

Udover offentlige myndigheder, yder også private organisationer og andre civilsamfundsaktører en indsats for at forebygge radikaliseringsproblemer. Det er et led i regeringens handlingsplan om forebyggelse af radikaliseringsproblemer og ekstremisme fra september 2014, at Socialstyrelsen skal støtte lokale myndigheder i at udarbejde strategier for inddragelse af lokale civilsamfundsaktører. Endvidere er det et led i handlingsplanen at tilbyde kompetence- og kapacitetsopbygning til lokale foreninger og ressourcepersoner, så disse kan imødegå og udfordre fjendebilleder og bidrage positivt til lokalområdernes fællesskaber som led i at forebygge ekstremistiske miljøers negative indflydelse.

15.8. Udveksling af oplysninger mellem myndighederne

Som beskrevet ovenfor indgår en række forskellige myndigheder i den forebyggende og modvirkende indsats mod radikaliseringsproblemer og ekstremisme, ligesom både centrale og lokale myndigheder indgår i indsatsen.

Direktoratet for Kriminalforsorgen, Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold, Socialstyrelsen, regionerne og kommunerne er i den forbindelse de væsentligste eksterne myndigheder, og i politiet er PET, Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter (NEC) og Nationale Forebyggelsescenter (NFC) og de lokale politikredse de centrale politimyndigheder i denne sammenhæng.

Det har betydning for en vellykket indsats på radikaliseringsområdet, at samarbejdet mellem de implicerede myndigheder fungerer, såvel eksternt som internt. Heri indgår udveksling af oplysninger mellem myndighederne, hvilket også er muligt inden for de gældende retlige rammer. I praksis udveksles oplysninger om mulig radikaliseringsproblemer mv. mellem myndighederne, men reglerne, der giver mulighed for udveksling af sådanne oplysninger, kan dog give anledning til tvivl for praktikere, når konkrete oplysninger skal udveksles.

Socialstyrelsen og PET har – som led i Regeringens handleplan om forebyggelse af radikaliseringsproblemer og ekstremisme fra september 2014 – planlagt blandt andet at sætte fokus på netop myndighedernes muligheder for udveksling af oplysninger.

16. Identifikation af konkrete problemstillinger

I dette afsnit gengives hovedpunkter af de synspunkter og vurderinger, der er fremkommet fra deltagerne på 3 referencegruppemøder. Formålet med møderne var at give perso-

naleorganisationer og myndigheder mulighed for at komme med deres umiddelbare kommentarer om erfaringer fra den beredskabs- og efterforskningsmæssige indsats. Input fra de 3 referencegrupper er gengivet nedenfor.

16.1. Bidrag fra referencegrupperne

Det har været et ønske at inddrage det berørte personale og eksterne samarbejdspartnere i udarbejdelsen af evalueringen. Der har derfor været nedsat 3 referencegrupper, som på møder er kommet med synspunkter og input til arbejdet. Referencegrupperne har haft deltagelse fra nogle, men ikke alle dele af politiet, og blandt andet har PET ikke deltaget i referencegruppemøderne.

På tidspunkterne for referencegruppemøderne forelå der ikke det samlede overblik over begivenhederne, som denne evaluering indeholder.

Nedenfor gengives synspunkterne så vidt muligt, således som de faldt på møderne.

16.2. Referencegruppen bestående af Politiforbundet i Danmark og Københavns Politiforening

Udover Politiforbundet i Danmark og Københavns Politiforening deltog Københavns Politi i referencegruppemødet, herunder navnlig i forhold til de logistiske forhold i forbindelse med politiindsatsen.

Referencegruppen fremhævede følgende fokuspunkter:

Politiets generelle planlægning og strategier:

- Det var opfattelsen, at der er behov for fremadrettet at have fokus på kvaliteten af VTD'en (Vurdering af Terrortruslen mod Danmark) fra PET og i forhold til at sikre den fornødne instruktion af det indsatte personale på det taktiske niveau (det udførende niveau).
- Der bør være fokus på, hvorledes AKS fremadrettet anvendes i forhold til antiterrorvirksomhed. Der bør i den forbindelse være fokus på det tidsmæssige perspektiv i forhold til at kunne få bistand fra AKS.
- Der bør i forbindelse med implementeringen af den eksekutive strategi være mere fokus på kompetenceniveauet og i forhold til de konkrete funktioner. Det blev i den forbindelse nævnt koncepterne for dialog og Mobiltaktisk Indsatskoncept (MIK) sammenholdt med hverdagens beredskab.

- Der bør være fokus på at sikre en bedre koordination af aktiviteter på nationalt niveau mellem politikredsene.
- Der bør være fokus på, hvorvidt stabsstrukturerne er robuste nok.
- Der bør være fokus på at sikre, at politikredsene får implementeret og anvender de nationale koncepter og standarder på såvel det beredskabsmæssige som efterforskningsmæssige område.
- Der bør være øget fokus på at sikre den operative parathed, herunder den mentale parathed, hos alle der indsættes i tilfælde af, at en større, uvarslet hændelse indtræder. Derudover bør der være øget fokus på det generelle kompetenceniveau for personalet i det primære beredskab, ligesom der bør være fokus på at sikre en bedre personlig udrustningspakke til brug for samme personalegruppe. Det blev specifikt nævnt, at der bør være mere uddannelse og flere øvelser for personalet i det primære beredskab, ligesom der bør være øget fokus på føringsledelse og at sikre en mere skarp føringsstruktur til de enkelte koncepter i lighed med MIK-konceptet. Der bør ligeledes være fokus på anvendelsen af reaktionspatruljer i forhold til håndteringen af bestemte sikkerhedsmæssige opgaver.
- Der bør være en bedre styring og koordinering i forhold til at sikre, at alle kredse går i et forhøjet beredskab med det samme, herunder i forhold til assistancen fra andre kredse. SMS-varsling bør overvejes.
- Der bør være fokus på at sikre et tættere samarbejde med PET strategisk, operationelt og taktisk i såvel planlægningsfasen som indsatsfasen. Dette gælder også i forhold til at sikre det rette kompetenceniveau.
- Der bør være fokus på, hvor mange gerningssteder, der kan håndteres ad gangen af en politikreds. Selv Københavns Politi var udfordret i forhold hertil.
- Der bør være fokus på overholdelse af de gældende koncepter og aftaler for afholdelse af taktiske og psykologiske debriefinger.

Uddannelse og operativ parathed:

- Der bør være fokus på, hvorvidt beredskabsparatheden generelt er stor nok, således det sikres, at de rigtige kompetencer anvendes i forhold til løsningen af de konkrete opgaver. Dette skal også ses i lyset af sammenhængen mellem koncepter, uddannelsesniveau, ledelse samt udrustning og materiel.
- Der bør være fokus på udarbejdelsen af et nyt bevogtningskoncept, herunder i forhold til de kompetencer, som vil skulle anvendes i et fremtidigt bevogtningskoncept.
- Der bør være fokus på en højnelse af kompetencerne generelt i forhold til våbenbetjening og skydefærdigheder. Der bør ligeledes være fokus på den ledelsesmæssige opfølgning i forhold til efterlevelse af de gældende terminer for gennemførelse tjenestestykninger.

- Der bør være fokus på – set i lyset af det ændrede trusselsbillede – at personalet i det primære beredskab certificeres. Akut-briefinger via mønstringskonceptet bør overvejes.
- Det mobiltaktiske koncept fungerer godt og har et højt kompetenceniveau og en klar føringsstruktur.
- Der bør være fokus på vedligeholdelsesuddannelsen i udrykningsdisciplinerne, herunder i forhold til PLOV-konceptet. Derudover bør der være fokus på øvelsesammunition.
- Der bør være øget fokus på føringsledelse, idet der er risiko for tab af faglighed set i sammenhæng med fokuseringen på virksomhedsledelse.

Udstyr og logistik:

- Der bør – affødt af hændelserne i Frankrig, Belgien og København – være øget fokus på ammunitionstypen til politiets skydevåben henset til, at gerningsmænd bærer eller kan bære skudsikker vest. På samme måde bør der være øget fokus på politiets bevæbning i det primære beredskab.
- Der bør være fokus på at definere en ny personlig udrustningspakke for personalet i det primære beredskab. Det er vigtigt, at udrustning og materiel altid matcher den opgave, som skal løses. Der bør ligeledes sikres en bedre opfølgning på udrustning og materiel.
- Der bør være fokus på fremadrettet at indføre en mobil IT-plattform (og telefoni), der gør det muligt at sende og modtage elektronisk materiale til og fra det indsatte personale, hvad enten personalet er indsat i patruljekøretøjer eller til fods.
- Der bør være fokus på at få etableret egentlige pakkeløsninger til brug for politiets efterforskere, således ”værktøjskassen” er i orden – dette gælder også i forhold til at kunne skrive elektronisk i ”marken”.
- Der bør være fokus på at sikre de rette rekvisitionsveje. Rekvisitioner til en anden kreds bør ikke gå uden om RKS undtagen i nødstilfælde.
- Der bør være øget fokus på en kommunikation til relevant personale om relevant udrustning (ad skudsikre veste).
- Der bør være øget fokus på at sikre en bedre logistik i forhold til faciliteter ved bevogetningssteder og i forbindelse med lange tjenestetider.
- Der bør være fokus på at udarbejde et nyt koncept for Operativ logistik, således kredsen kan struktureres ens og fungere som strategisk reserve for hinanden. Dette gælder også det administrative personale.

Tjenestetidsmæssige forhold:

- Der bør være fokus på tjenestetilrettelæggelsen i forhold til arbejdstidsaftalen og arbejdsmiljøet, herunder kompensationsydelse (eventuel udbetaling heraf) og i forhold til ferieafholdelse mv. i forbindelse med massive afgivelser til større hændelser – herunder også længerevarende indsatser.

16.3. Referencegruppe bestående af Rigspolitiet og Københavns Politi

I dette møde deltog nogle af Rigspolitiets centerchefer og de ledende politiinspektører for henholdsvis Beredskabsenheden og Efterforskningsenheden i Københavns Politi.

Der blev på mødet fremhævet følgende fokusområder:

Generel planlægning:

- Der bør være fokus på at sikre, at IT-plattformen i RKS bliver mere funktionel, ligesom procedurer og håndbøger bør revideres.
- Der bør være fokus på udarbejdelse af koncepter for efterforskningsopgaven i forbindelse med større, uvarslede hændelser, således at der sikres en ensartet platform på tværs af kredsene. Sådanne koncepter bør indarbejdes i Beredskabshåndbogen og Terrorhåndbogen.
- Der bør være fokus på et endnu tættere samarbejde mellem PET og KSN på strategisk, operationelt og taktisk niveau. Der bør ligeledes være fokus på at udvikle en platform, der sikrer et fælles situationsbillede til brug for de involverede myndigheder.
- Der bør være fokus på, hvilke patruljetyper der skal anvendes til faste bevogtninger. Dette skal samtænkes i forhold til udarbejdelse af et nyt koncept for bevogtninger. Der skal i den forbindelse også være fokus på at sikre entydige instruktioner til det indsatte personale.

Uddannelse og operativ parathed:

- Der bør i videreuddannelseskonceptet være øget fokus på emnet ”første mand på gerningsstedet” med respekt for efterforskningen, herunder etablering af afspærring og sikring af spor. Det er ligeledes vigtigt, at den operative parathed er til stede, herunder også den mentale parathed.

Udstyr, herunder i relation til at forbedre kommunikationen:

- Der bør være fokus på at sikre, at KSN og PET's enheder kan anvende fælles kommunikationskanaler. Dette skal ikke mindst ses i forhold til KSN's muligheder for at bevare et samlet og koordineret situationsbillede samt i forhold til styring af den samlede indsats.
- Der bør være fokus på at sikre en tættere kommunikation mellem politikredsniveauet og PET strategisk og operationelt. Det samme gør sig gældende i forhold til det taktiske (udførende) niveau.
- Der bør være fokus på at kunne etablere positionering af indsatte funktioner og personale til fods, således KSN – og gerne KST – har mulighed for at have et løbende overblik.
- Der bør være fokus på at sikre en entydig registrering af, hvilke radioterminaler der er fordelt på funktioner og medarbejdere.
- Der bør være fokus på at sikre politiet bedre muligheder for at kunne modtage elektronisk billedmateriale fra befolkningen og i forhold til at kunne analysere og distribuere materialet til de indsatte enheder.

Efterforskningsmæssige forhold:

- Der er behov for at se på logning af internetkommunikation. Det var et problem, at der ikke var loggede oplysninger til brug for efterforskningen, da gerningsmanden brugte sin telefon til data.
- Der bør være fokus på at sikre politiet mulighed for at skabe sig overblik over videoovervågning i det offentlige rum samt i forhold til at sikre, at politiet hurtigst muligt får adgang til materialet og dermed dokumentationen.
- Der er behov for at kunne sende billeder til patruljerne.
- Der bør være fokus på at sikre et endnu tættere samarbejde mellem politikredsniveauet og PET i en konkret efterforskningssituation strategisk, operationelt og taktisk.

Vedrørende udveksling af oplysninger:

- Der bør være fokus på et tættere samarbejde mellem myndighederne i forhold til radikaliserings og i forhold til dialogen mellem myndighederne i forbindelse med løsladelser. Koncepterne bør videreudvikles og afstemmes, herunder også i forhold til PSP-indsatsen.

Flystøtte fra forsvaret:

- Der bør være fokus på spørgsmålet om flystøtte. Der bør ligeledes være fokus på at etablere faste installationer i forhold til at kunne nedtage videobilleder til brug i politiets kommandostationer.

Logistik og personalerekquisitioner:

- Der bør være fokus på at udvikle et fælles resourcesystem, herunder i forhold til at sikre, at rekquisitionerne foretages ud fra de gældende aftaler.

16.4. Referencegruppe med de eksterne samarbejdspartnere, der indgik i de nedsatte stabe i forbindelse med hændelserne

Referencegruppen bestod af de myndigheder, der indledningsvis var indkaldt som forbindelsesofficerer til KSN i Københavns Politi og som efterfølgende overgik til at være LBS samt de myndigheder, der deltog i NOST.

Samtlige de inviterede myndigheder havde modtaget og besvaret et spørgeskema om kerneopgaverne i stabsarbejdet i forbindelse med hændelserne.

Formålet med referencegruppemødet var således at give myndighederne mulighed for at uddybe deres besvarelser til spørgeskemaerne og herudover generelt at få identificeret de læringspunkter, som de enkelte myndigheder fandt relevante at fremdrage på baggrund af erfaringerne med hændelserne.

Generelt i forhold til såvel LBS som NOST blev der fremhævet følgende fokuspunkter:

- Opmærksomhed på, hvordan klassificeret materiale håndteres i stabene og informationssikkerhed i øvrigt, herunder sikkerheden i forhold til medbragte mobiltelefoner.
- POLDOK er ikke et optimalt dokumentationsværktøj. Det er ikke tilstrækkeligt brugervenligt, og der er ikke tilstrækkelig konsistens i, hvordan opdateringen i POLDOK foregår.
- Der er behov for et IT-værktøj, der kan understøtte etableringen af et fælles situationsbillede, som kan anvendes både i politiet generelt, men også i forhold til de eksterne myndigheder.
- Kommunikation mellem myndighederne men også afstemt kommunikation fra de fælles myndighedsstabe til befolkning og medier er afgørende. Herudover blev

der nævnt behovet for, at Udenrigsministeriet kan orientere udenlandske repræsentationer i Danmark.

Side 111

- Behov for at se på interne varslingsprocedurer i de enkelte myndigheder.

Særligt i forhold til LBS'en blev følgende fremhævet:

- Vigtigheden af, at LBS bliver etableret – dog var der deltagere, der havde fundet det gavnligt, at de i starten var tilknyttet selve KSN som forbindelsesofficerer.
- Vigtigheden af, at det tidligt i forløbet overvejes, om der er ressourcer i de enkelte myndigheder, der skal flyttes tættere på. Dette var bl.a. relevant i forhold til Beredskabsstyrelsens ressourcer, hvor der blev problemer med tiden, fra det tidspunkt, hvor det blev besluttet at rekvirere de pågældende ressourcer.
- Sikkerheden i forhold til de assisterende myndigheder.

Særligt i forhold til NOST blev følgende fremhævet:

- Opmærksomhed på afløsningsproblematikken ved længerevarende hændelser.
- Behovet for at have tilstrækkelige medarbejdere, der er fortrolige med arbejdet i NOST.

Bilag 1: Kronologisk beskrivelse af hændelsesforløbet.

I dette bilag beskrives det overordnede beredskabs- og efterforskningsmæssige hændelsesforløb kronologisk med udgangspunkt i politiets registreringer mv. Der vil således kunne være dispositioner, der ikke fremgår nedenfor.

Den 14. februar 2015

PET-livvagterne meddelte kl. 13.19 til Vagtcentralen i Københavns Politi, at de var ankommet til Krudttønden med Lars Vilks.

Kl. 15.00 Den franske ambassadør var til stede ved arrangementet, og var inviteret som taler i forbindelse med dette.

Kl. 15.33 tilgik der et alarmopkald til Københavns Politi fra politiets SINE-terminaler (kommunikationsnet) fra Krudttønden, hvor det blev oplyst, at "mand i sort jakke" har skudt mod Krudttønden. Kl. 15.35 tilgik der yderligere oplysninger om, at der var skudt med maskinpistol, og at der var skudt gennem ruden til Krudttønden. Der blev straks kl. 15.35 sendt en patrulje med en politileder til stedet, og der blev samtidig påbegyndt iværksættelse af KSN på niveau 1.

Kl. 15.34 sendte Københavns Brandvæsen en elektronisk underretning om, at de sendte ambulance til Krudttønden.

Kl. 15.35 tilgik der oplysninger fra patruljer på stedet om, at der var skudt med maskinpistol, og der var skudt gennem ruden til Krudttønden. **Person er ramt.**

PET blev underrettet. PET livvagterne evakuerede Lars Vilks til et sikkert lokale på stedet.

Kl. 15.38 blev der anmodet om en akut-ambulance, idet en mand var skudt. Der blev endvidere modtaget oplysning om, at en livvagt var ramt af skud i benet.

Kl. 15.40 blev der afgivet alarmering til vagtcentralerne i alle landets politikredse via BK-kanalen (et radioopkald, der går direkte til vagtcentralerne i samtlige politikredse, og som anvendes i særligt hastende tilfælde, hvor der skal iværksættes umiddelbare politimæssige foranstaltninger). Nordsjællands Politi, Københavns Vestegns Politi og Midt- og Vestsjællands Politi blev anmodet om at bistå Københavns Politi.

Kl. 15.42 Den centrale efterforskningsleder blev kørt til gerningsstedet.

Side 113

Kl. 15.46 blev Logistiksektionen i Københavns Politi alarmeret og anmodet om at tilkalde til bemanning af KSN niveau 2.

Kl. 15.47 blev der modtaget anmeldelse om, at 2 politifolk var ramt i benene.

Kl. 15.47 blev Københavns Politis pressebagvagt tilkaldt.

Kl. 15.47 blev der på BK-kanalen foretaget en opfølgning på alarmeringen kl. 15.40, hvor det yderligere blev oplyst, at der var afgivet ca. 40 skud med en AK 47. To kollegaer ramt i benene. Gerningsmanden var undløbet i retning mod Jagtvej. Han var iført grønt tøj og bevæbnet med en AK 47. Det blev endvidere oplyst, at sagen blev betragtet som en terrorhændelse, og indsatte polititjenestemænd blev instrueret om at iføre sig skudsikre veste.

Kl. 15.48 blev AKS telefonisk tilkaldt. AKS-beredskabet støttede herefter med sektorpatruljer i København.

Kl. 15.50 blev reaktionspatrulje fra Københavns Politis Vestegn aktiveret. Patruljen skulle køre til Gunnar Nu Hansens Plads.

Kl. 15.53 anmodede Københavns Politi på BK-kanalen om, at Politiets Reaktionsplan med deraf følgende postspærringer mv. blev iværksat i nabopolitikredsene.

Kl. 15.53 meldte Vagtcentralen ud til politipatroljerne, at sagen skulle håndteres som en terrorhændelse, og at alle patruljer skulle iføre sig skudsikre veste og iagttage egen sikkerhed.

Kl. 15.56 orienterede RKS Rigspolitiets ledelse og stabe om skudepisoden ved SMS-varsling.

Kl. 15.57 bestilles der en taxa til genbrugspladsen ved Borgervænget.

Kl. 16.00 forelå der oplysning om, at vidnerne på stedet indledningsvis var blevet samlet på en nærliggende restauration "Stafetten". De blev efterfølgende kørt til Station Bellahøj i tilkaldte busser med henblik på afhøring.

Kl. 16.00 Den centrale efterforskningsleder tilkaldte NKC til gerningsstedet til at forestå gerningsstedsundersøgelse. Vagtchefen kontaktede GSU-koodinatoren (gerningssteds-

undersøgelseskoordinator). Det blev besluttet at oprette KST ved Gunnar Nu Hansens Plads.

Side 114

Kl. ca. 16.00 afholdt Københavns Politi første strategiske stabsmøde. Idet politidirektøren befandt sig i Vestjylland, blev stabsmødet afholdt telefonisk ved en række telefonsamtaler med chefpolitiinspektøren og resten af stabens medlemmer under køreturen tilbage til København. Der blev tillige foretaget orientering af Justitsministeriet, rigspolitichefen og rigsadvokaten. Der blev truffet følgende strategiske beslutninger:

- At offentligheden skulle orienteres og inddrages meget tæt i et særligt kommunikationsspor via pressemøder, pressemeddelelser og sociale medier, herunder som udgangspunkt med mindst en presseorientering i timen.
- At ledende politiinspektør for efterforskningen kunne melde ud, at hændelsen ”efterforskes som terror”

Kl. 16.03 blev en helikopter fra forsvaret forsøgt rekvireret til brug for observation.

Kl. 16.04 var AKS totalmobiliseret (alle mand tilkaldt).

Kl. 16.05 der blev iværksat registrering af alle køretøjer i nærområdet omkring Krudttønden, og der blev tilkaldt ledere til henholdsvis videosikring, fremadrettet efterforskning og efterforskningsberedskab.

Kl. 16.06 var Københavns Politis KSN etableret på niveau 2.

Kl. 16.06 blev RKS aktiveret i TRIN 3 - Operationsberedskab via SMS-varsling.

I tidsrummet fra kl. 16.01 til kl. 16.09 blev der indkaldt forbindelsesofficerer fra centrale beredskabsmyndigheder til KSN. Københavns Brandvæsen tilkaldt (kl. 16.01), Frederiksberg Brandvæsen (kl. 16.02), Beredskabsstyrelsen (kl. 16.05), Region Hovedstaden (kl. 16.09) og Totalforsvarsregion Sjælland tilkaldt (kl. 16.07), og der blev tilkaldt ekstra personale til Servicecentret til besvarelse af telefonopkald til 114 (kl. 16.01).

Kl. 16.09 oplyste JOC (Joint Operation Centre i Forsvaret), at alle helikoptere var ude af drift på grund af fejl på disse.

Kl. 16.10 blev patruljehunde fra Københavns Vestegns Politi rekvireret via RKS.

Kl. 16.13 tilgik der patruljer fra Nordsjællands Politi, som ligeledes kl. 16.15 etablerede poster ved Helsingør-motorvejen, Hillerød-motorvejen og Frederikssundsvej.

Kl. 16.15 blev Regionens akut-helikopter rekvireret til assistance.

Side 115

Kl. 16.15 blev et første signalement af gerningsmændene udsendt (der var indledningsvis usikkerhed om, hvorvidt der var en eller to gerningsmænd).

Kl. 16.16 blev det oplyst til vagtcentralen, at Lars Vilks med livvagter var kørt fra Krudttønden til et sikkert sted.

Kl. 16.17 blev et signalement af gerningsmand rundkastet på BK-kanalen til samtlige landets politikredse.

Kl. 16.18 meddelte Rigshospitalet til vagtcentralen, at de havde fået indbragt en mand, der var skudt i brystet. Det blev ikke oplyst, om den pågældende var ved bevidsthed.

Kl. 16.28 blev Malmø Politi anmodet om at etablere fast bevogtning ved Øresundsbroen.

Kl. 16.29 blev signalement genrundkastet på BK-kanalen, og Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi blev anmodet om at bevogte Storebæltsbroen.

Kl. 16.29 blev RKS ved kontakt til Rigspolitiets COM-center officielt underrettet om hændelsen.

Fra kl. 16.30 blev der påbegyndt etablering af Efterforskningsstaben.

Kl. 16.33 blev Security i Københavns Lufthavn underrettet om hændelsen.

Kl. 16.39 blev Sveriges ambassade underrettet om hændelsen.

Kl. 16.39 blev der tilkaldt 60 medarbejdere fra stationerne Amager, Bellahøj og City til den tryghedsskabende indsats, der skulle iværksættes i henhold til særlig plan herfor. Der blev desuden rekvireret 6 patruljer fra Nordsjællands Politi, og Københavns Vestegns Politi skulle sende alt personale, der kunne undværes fra det daglige beredskab. Der blev endvidere tilkaldt ekstra personale fra Udrykningssektionen i Københavns Politi

Kl. 16.43 oprettede RKS POLDOK, som er et dokumentationssystem, der anvendes i forbindelse med større politimæssige indsatser.

Kl. 16.49 tilgik der politiet oplysninger om, at en gerningsmand havde stjålet et køretøj, samt at den forurettedes mobiltelefon lå i bagagerummet. Der blev iværksat tiltag med henblik på at identificere registreringsnummer på køretøjet og telefonnummer på mobilte-

lefonen med henblik på efterlysning og sporing. Der blev i den forbindelse tillige (kl. 17.20) iværksat indhentelse af oplysninger fra alle teleudbydere, der har telemaster, der dækker området omkring Krudttønden og Borgmester Jensens Alle, om hvilke telefoner, der aktuelt befandt sig i området med henblik på senere at kunne sammenligne med andre positioner, hvor gerningsmanden (via hans telefon) måtte blive observeret eller konstateret til stede.

Kl. 16.50 blev de første gerningsstedsundersøgere fra Københavns Politi sendt til KST-Krudttønden for at assistere NKC, der var tilkaldt via Efterforskningsbagvagten og den centrale efterforskningsleder (CE).

Kl. 16.53 blev Hjemmeværnet forvarslet med henblik på varetagelse af afspærringsopgaver.

Kl. 16.55 oplyste KST-Krudttønden mobiltelefonnummeret på den telefon, som lå i flugtkøretøjet. Nummeret blev videregivet til Efterforskningsstaben med henblik på sporing/aflytning.

Kl. 17.00 oplyste Efterforskningsstaben, at der ifølge pågældende teleudbyder ikke var kontakt til mobiltelefonen i bagagerummet på den stjalne bil. Der blev etableret aflytning af telefonen. Der blev ligeledes kl. 17.00 sendt efterforskere til Rigshospitalet med henblik på koordinering og afhøring af vidner.

Kl. 17.06 var Regionens akut-helikopter klar til at tage en politiobservatør op.

Kl. 17.07 meddelte Rigshospitalet, at den mand, der var indbragt med skud i brystet, var erklæret død kl. 16.45.

Kl. 17.08 blev 2 efterforskere sendt til Københavns Politis Servicecenter, hvor opkald til politiet, herunder 114, modtages. Efterforskerne skulle bistå med at oprette en TIP-central til håndtering af henvendelser fra offentligheden.

Kl. 17.10 Vidner fra Krudttønden blev kørt til Station Bellahøj, og der blev sendt personale til Station Bellahøj til at bistå med vidneafhøringer.

Kl. 17.15 var RKS fuldt etableret i operationsberedskab.

Kl. 17.15 udsendte RKS en statusmelding til politikredsene på POLDOK.

Kl. 17.19 kontaktede en borger Servicecentret med oplysninger om en bil i Ragnhildsga-

de, som muligvis var identisk med den efterlyste bil. Efter nærmere undersøgelse blev det konstateret, at der ikke var tale om den efterlyste bil.

Side 117

Kl. 17.23 blev der etableret et centralt kildekoordineringspunkt i Kildehåndteringsgruppen i Efterforskningsenheden på Teglholmen. Formålet hermed var at sikre koordinering af kildeoplysninger fra NEC, PET og politikredsene.

Kl. 17.28 var KSN-niveau 3 etableret, og der forelå en opsummering fra stabsmøde i KSN. Midt- og Vestsjællands Politi skulle sende patruljer til København for at overtage den almindelige patruljering. 15 hjemmeværnsfolk var ankommet til Krudttønden for at bistå med afspærringen af området. Organisationen for efterforskningen var nedsat i Efterforskningsenheden, og Pressecenter var etableret.

Kl. 17.35 blev det oplyst, at der til Rigshospitalet var indbragt fire tilskadekomne, heraf en død (mand ca. 40 år med - ukendt identitet), samt tre polititjenestemænd uden livstruende skader.

Kl. 17.35 kontaktede en borger politiets Servicecenter og oplyste, at han havde set det efterlyste køretøj på Borgervænget ved nr. 24. Der blev sendt patruljer til stedet, som blev indrammet. En efterforskningsleder kom efterfølgende til stedet, og videoindsamlingsgruppen blev adviseret med henblik på at undersøge, om der var videoovervågning på stedet.

Kl. 17.37 var Regionens helikopter i luften med politiobservatør.

Kl. 17.43 blev det besluttet at indhente oplysninger fra alle teleudbydere, der har telemaster, der dækker området omkring Borgervænget, om hvilke telefoner der aktuelt befandt sig i området ved flugtbilens findested med henblik på sammenligning af de tilsvarende oplysninger fra gerningsstedet (se kl. 16.49).

Kl. 17.44 blev det aftalt med Servicecentret, at alle meldeblanketter straks skulle sendes med e-mail til Efterforskningsstaben, hvor der var oprettet TIP-central og opgavekoordinering til støtte for efterforskningsleder KSN. De to efterforskere, der var sendt til Servicecentret, skulle returnere til Teglholmen og indgå sammen med det øvrige personale i forhold til registrering og fordeling af opgaver.

Kl. 17.45 henledte RKS via BK-kanalen politikredsenes opmærksomhed på, at Københavns Politi havde iværksat Politiets Reaktionsplan. Alle politikredse blev anmodet om at oprette KSN og tilkalde personale. Syd- og Sønderjyllands Politi blev anmodet om at varsle Nordtyskland. De relevante politikredse blev anmodet om at patruljere ved Store-

bælt og ved færgerne i Gedser, Rødby og Helsingør. Der blev udsendt informationer om formodet gerningsbil og gerningsmænd.

Side 118

Kl. 17.45 blev NOST aktiveret i operationsberedskab via SMS-varsling.

Kl. 17.47 blev en efterforskningsleder sendt til KST-Borgervænget.

Kl. 17.50 oplyste PET telefonisk til Vagtcentralen i Københavns Politi, at der var et arrangement i Menighedshuset bag synagogen i Krystalgade med 50-200 personer, og at oplysningen var til orientering. PET bad vagtcentralen om at videregive oplysningerne til KSN, hvilket vagtcentralen bekræftede, at de ville gøre.

Kl. 17.50 blev KTK (kriminalteknikere), ITK (IT-efterforskere) og efterforskere sendt til Borgervænget for at assistere i forhold til den fundne bil.

Kl. 17.53 var ITK-personalet fremme på Borgervænget og påbegyndte søgning efter videoovervågning i området.

Kl. 17.59 blev politiet i Københavns Lufthavn anmodet om at etablere skærpet udrejsekontrol af flyafgange til Mellemøsten.

Kl. 18.00 oplyste Vagtchefen i Københavns Politi til KSN, at de iværksatte tilkald til den tryghedsskabende indsats var sket, og at de pågældende successivt ville blive indsat i den tryghedsskabende operation. En politiinspektør tilgik KSN med ansvar for at etablere operation "tryghedsskabende indsats" jf. særlig plan (som nævnt kl. 16.39).

Kl. 18.00 ringede personale fra Københavns Lufthavn og oplyste, at Air France havde oplyst, at der ca. kl. 16.30 indfandt sig to mistænkelige personer. De optrådte nervøse og købte to billetter til Amsterdam med KLM. Betalingen skete kontant. Planmæssig ankomst til Amsterdam var kl. 18.10. Lufthavnen blev anmodet om at sikre videoovervågning og udfærdige rapportmateriale. Der blev fremsendt kopi af billetter til KSN.

Kl. 18.00 blev der holdt pressebriefing ved en pressebagvagt foran Krudttønden med blandt andet det formål at tage mediepres fra politifolkene på stedet og give den foreløbige information til befolkningen.

Kl. 18.03 blev NEC anmodet om at rette henvendelse til politiet i Schiphol Lufthavnen (Amsterdam) med henblik på udfindelse af de to nu navngivne personer fra Air France-flyet.

Kl. 18.10 oplyste NEC, at hollandsk politi var underrettet og ville forsøge at nå ud til flyet (jf. kl. 18.00 og kl. 18.03).

Side 119

Kl. 18.10 oplyste Efterforskningsstaben, at der var sendt politi til PET med henblik på afhøring af de livvagter, som ikke var på hospitalet, ligesom deres tjenestevåben skulle inddrages med henblik på undersøgelse.

Kl. 18.13 blev det oplyst i Københavns Politi, at der indtil dette tidspunkt var kørt tilsynspatroljer i normalt omfang.

Kl. 18.15 blev der sendt yderligere tilsynspatroljer på gaden i København.

Kl. 18.19 tilgik en politileder KSN med ansvar for at etablere den tryghedsskabende indsats, som skulle iværksættes i henhold til særlig plan herfor (jf. kl. 16.39 og senere ovenfor).

Kl. 18.20 blev det aftalt mellem Efterforskningslederen i KSN og Den Uafhængige Politiklagemyndighed, at Københavns Politi skulle foretage de nødvendige uopsættelige efterforskningskridt, og at Den Uafhængige Politiklagemyndighed løbende skulle holdes orienteret.

Kl. 18.20 aftalte Efterforskningsstaben med retsmedicinere på Rigshospitalet, at forholdsordren i forhold til den afdøde fra skudepisoden umiddelbart var sporsikring, derefter overførsel til Retsmedicinsk Institut med henblik på scanning efter projektiler og hasteduobduktion. Det blev oplyst, at ofret var ramt i højre skulder med skududgang gennem brystet. KSN blev underrettet.

Kl. 18.25 oplyste Efterforskningsstaben, at der pt. ikke var fundet sammenhæng mellem mobiltelefoner omkring Krudttønden og Borgervænget (ovenfor kl. 16.49 og kl. 17.43)

Kl. 18.30 var LBS (Lokal Beredskabsstab) i Københavns Politi formelt nedsat. De eksterne samarbejdspartnere havde indtil dette tidspunkt været tilknyttet KSN som forbindelsesofficerer.

Kl. 18.30 kontaktede et vidne Servicecentret og oplyste, at han tidligere på dagen var kørt over Øresundsbroen, hvor han havde bemærket en bil, hvori en passager sad med hvad der lignede et automatvåben. Vidnet boede i Midt- og Vestsjællands politikreds og skulle afhøres der. Hændelsen var formentlig sket omkring kl. 12.00.

Kl. 18.40 blev det aftalt med Rigs politiet, at ANPG skulle aktiveres (Automatisk Num-

mer Plade Genkendelse). Systemet var taget ud af drift efter gennemførelse af et forsøg og kom kun delvis til at fungere.

Side 120

Kl. 18.40 NOST godkendte kommunikationsstrategi udarbejdet af DCOK (Det Centrale Operative Kommunikationsberedskab). Strategien blev sendt til Statsministeriet. På samme tidspunkt var stort set samtlige indkaldte stabsmedlemmer til stede i NOST.

Ca. kl. 18.42 meddelte PET telefonisk til Vagtcentralen i Københavns Politi vedrørende arrangementet i Synagogen (jf. kl. 17:50), at PET anbefalede etableret fast bevogtning hurtigst muligt og frem til arrangementets afslutning kl. 02.00. Arrangementet skulle efter det oplyste finde sted i tidsrummet fra kl. 19.00 til kl. 02.00. Der forelå ikke oplysninger om, at der forud for dette tidspunkt var aktiviteter i synagogen og/eller menighedshuset.

Kl. 18.47 Der blev rekvireret sprængstofhund til Borgervænget, idet der var mistanke om, at køretøjet havde været flyttet, ligesom kølerhjelmene stod åben.

Kl. 18.49 kontaktede Efterforskningsstaben hospitaler på Sjælland og i Sydsverige med henblik på kontakt, hvis der mødte nogen op med skudskader.

Kl. 18.50 blev første tryghedsskabende patrulje (jf. særlig plan nævnt kl. 16.39) sendt til Hovedbanegården.

Kl. 18.52 blev alle SINE radioer og letveste kørt fra depotet på Artillerivej til Politigården i København, hvorfra der blev etableret "vagtstue" for Tryghedsoperationen.

Kl. 18.53 anmodede KSN Vagtcentralen om at sende en patrulje med 2 mand iklædt skudsikker vest med plader til bevogtning ved Synagogen (i henhold til melding kl. ca. 18.42 fra PET).

Kl. 18.53 udsendte NOST nationalt situationsbillede nr. 1.

Kl. 18.54 oplyste NEC, at hollandsk politi ikke nåede frem til flyet, der var landet før tid. Flyet blev tilbageholdt med henblik på eventuel sporsikring på de pladser, hvor de to mistænkte havde siddet.

Kl. 18.56 blev der sendt yderligere personale fra Efterforskningsenheden på Teglholmen til Station Bellahøj for at assistere med afhøringerne (jf. kl. 17.10).

Kl. 18.58 traf RKS beslutning om det operative ansvar for operationens ledelse. Rigspolitiet havde besluttet, at Københavns Politi skulle varetage den operationelle ledelse af

politiindsatsen vedrørende alle politioperationer med direkte tilknytning til skudepisoden på Østerbro, uanset om sådanne operationer måtte finde sted i andre politikredse.

Side 121

Kl. 19.00 blev KST-Krudttønden rykket for oplysninger om, hvilken ammunition og våbentype, der var anvendt ved angrebet.

Kl. 19.00 blev hollandsk politi anmodet om at sporsikre omkring de anvendte sæder i flyet, idet skærmeffterforskning af de to rejsende ikke havde kunnet føre til, at de kunne udelukkes som gerningsmænd.

Kl. 19.00 blev der afholdt pressebriefing ved efterforskningslederen på Politigården med henblik på at orientere om efterforskningens foreløbige resultater, herunder at hændelsen efterforskes som terror, og med henblik på at få input og hjælp fra befolkningen.

Kl. 19.00 afholdt NOST (National Operativ Stab) første stabsmøde.

Kl. 19.05 blev en patrulje med 3 polititjenestemænd sendt til fast bevogtning ved synagogen ad meldingen kl. 18.53.

Kl. 19.05 anmodede KSN DSB om at standse togdriften mellem Ryparken og Svanemøllen.

Kl. 19.11 oplyste Efterforskningsstaben til KSN, at PET livvagt og øvrige tilskadekomne polititjenestemænd skulle afhøres på Rigshospitalet.

Kl. 19.17 blev det oplyst, at der var fundet videoovervågning omkring Borgervænget og en nærliggende skole, Kildevældsskolen. Der var tilkaldt teknikere til begge steder til sikring af eventuelle optagelser.

Kl. 19.17 modtog RKS fra NKC oplysning om, at Retsgenetisk Afdeling var i beredskab (med henblik på hasteundersøgelse for DNA ved fund af eventuelle kriminaltekniske spor).

Kl. 19.17 blev signalement af gerningsmanden givet til LBS med henblik på videregivelse til de involverede myndigheders egne enheder.

Kl. 19.20 blev en tryghedsskabende patrulje med 2 polititjenestemænd sendt til fast bevogtning ved synagogen.

Kl. 19.22 var en patruljevogn fra det primære beredskab fremme ved synagogen og

iværksætter bevogtning.

Side 122

Kl. 19.28 Efterforskningen fastslår via oplysninger fra afhøring af den svenske livvagt, at der med sikkerhed kun var tale om én gerningsmand. Det oplyste signalement rundkastes med oplysningen om, at der med sikkerhed kun var en gerningsmand, der afgav skud ved Krudttønden.

Kl. 19.28 fremsendte videoindsamlingsgruppen ved Borgervænget et foto af gerningsmanden.

Kl. 19.34 undersøgte Københavns Brandvæsen Kildevældssøen med dykkere.

Kl. 19.40 blev det oplyst, at der på Serridslevvej ved nr. 6 (tæt ved Krudttønden) var fundet en lang sort taske. Tasken, der var tom, skulle bringes til Nationalt Kriminalteknisk Center.

Kl. 19.41 blev foto af gerningsmanden sendt til alle medier i en pressemeddelelse.

Kl. 19.42 forelå der en opsummering fra stabsmøde i KSN. Hændelsen var nu defineret som en terror-hændelse, og regeringens krisestyringsorganisation var orienteret. Det anføres, at hændelsen er isoleret, og at der ikke er yderligere trusler aktuelt. Billedet af gerningsmanden skulle rundsendes. Københavns Politi (logistiksektionen) planlagde på daværende tidspunkt for en indsatsfase på 3 døgn.

Kl. 19.45 blev det oplyst, at et vidne i relation til gerningsmandens røveri af flugtbilen på Borgmester Jensens Allé havde givet oplysninger, som supplerede signalementet. De nye oplysninger blev rundkastet.

Kl. 19.47 forelå en status på det indsatte hjemmeværnspersonale. Der var 30 på Gunnar Nu Hansens Plads, 14 på Borgervænget og 10 var i reserve på Svanemøllen Kaserne.

Kl. 19.52 Foto af gerningsmanden og det seneste signalement blev via mobiltelefon sendt til AKS.

Kl. 19.53 modtog KSN e-mail med billetter og video af de to mistænkelige personer fra lufthavnen. Materialet blev sendt til NEC, der formidlede det videre til hollandsk politi.

Kl. 19.54 KSN modtog foto fra videoindsamlingsgruppen ved Kildevældsskolen af gerningsmanden, der taler i mobiltelefon – oplysningen videregives til Efterforskningsstaben med henblik på telefterforskning.

Kl. 19.57 oplyste Efterforskningsstaben, at det ad kl. 18.30 omtalte vidne var afhørt. En Dacia Logan, stationcar med jord op ad siderne, kørte kl. 12.45 over Øresundsbroen mod Danmark. Der var fire mørkhårede mænd i køretøjet, og den ene sad med et automatgevær. Anmelderen forsøgte at kontakte politiet via 112, men kom ikke igennem, og mistede kontakten med køretøjet.

Kl. 19.57 udsendte RKS situationsrapport til Norge, Sverige og Tyskland.

Kl. 20.00 Statsministeren kørte til Krudttønden ledsaget af livvagter fra PET.

Kl. 20.00 Køretøj nævnt kl. 19.57 blev rundkastet via KSN. Det blev aftalt med Efterforskningsstaben, at man derfra kontaktede Lernacken (Øresundsbroen) for sikring af video og evt. registreringsnummer.

Kl. 20.02 oplyste NEC til KSN, at hollandsk politi ikke havde fundet de to mistænkte personer i lufthavnen i Amsterdam. Da video i Borgervænget og ved Kildevældsskolen godtgjorde, at der ikke kan være tale om gerningsmanden fra Krudttønden, meddeltes dette til hollandsk politi med henblik på frigivelse af det berørte fly.

Kl. 20.03 underrettede AKS om, at de havde civilt personale i området, som var bevæbnet med "lange våben".

Kl. 20.04 Efterforskningsstaben modtog fra pressen oplysninger om, at afdøde ved Krudttønden formentlig er identisk med Finn Nørgaard, hvilket skulle være oplyst af en journalist, der var til stede og kendte Finn Nørgaard. Oplysningen var endnu ikke bekræftet.

Kl. 20.05 henledte en borger via Servicecentret opmærksomheden på to brødre, der bor på en nærmere oplyst adresse på Serridslevvej. Efterforskningsstaben fulgte op, og PET blev forespurgt vedrørende adressen og de to personer.

Kl. 20.06 blev fotoefterlysning udsendt på Twitter til borgerne.

Kl. 20.18 udsendte NOST nationalt situationsbillede nr. 2.

Kl. 20.35 blev en svensk forbindelsesofficer tilkaldt til KSN, idet der kunne være en forbindelse mellem det køretøj, der ifølge et vidneudsagn kl. 12.45 kørte fra Sverige mod DK med et automatvåben og attentatet mod Lars Vilks.

Kl. 20.38 Videoindsamlingsgruppen ved Borgervænget havde på video konstateret, at gerningsmanden var kørt fra stedet i taxi. Der efterforskedes via teleoplysninger og ved identificering af taxien med henblik på at spore gerningsmanden.

Kl. 20.56 oplyste en polititjenestemand til KSN, at der den 9. februar 2015 blev oprettet en undersøgelsessag i forbindelse med mistænkelig adfærd ved bladhuset Aller på Havneholmen, hvor to personer havde henvendt sig og havde spurgt til, om man der udgav satiremagasiner. Forholdet skulle undersøges nærmere og fotos fra stedets videoovervågning indhentes og tilgå KSN.

Kl. ca. 21.00 afholdt Københavns Politi andet strategiske stabsmøde på Politigården med deltagelse af politidirektøren, chefpolitiinspektøren og chefanklageren. Der blev taget følgende strategiske beslutninger:

- At den iværksatte politioperation skulle fortsætte offensivt ad 4 spor:
 - a. Det fremadrettede efterforsknings- og operationsspor (indkreds og fang gerningsmanden/-mændene).
 - b. Det tryghedsskabende operationsspor (beskyt borgere og udsatte mål).
 - c. Det bagudrettede efterforskningsspor (klarlæg hændelserne og sikre beviser).
 - d. Kommunikationssporet (skab tryghed og inddrag borgerne ad a-c).
- At der skulle planlægges for en længerevarende indsats, som i værste fald kunne strække sig over flere dage, og at nøglepersoner i beslutningsapparatet derfor skulle kunne afløse hinanden.

Kl. 21.06 anmodede KST-Borgervænget om hunde til afsøgning af kolonihaveområde og nærliggende park. Der skulle søges efter gerningsmanden, spor og våben.

Kl. 21.07 Telefonisk underretning fra PET om, at der anbefales ændringer i forhold til tilsynslisten.

Kl. 21.11 blev der i Københavns Politi modtaget en mail fra PET med anbefalinger til ændringer på tilsynslisten for objekter i Københavns politikreds (jf. ovenfor 21.07). En offentlig myndighed anbefales hævet fra niveau 1 til niveau 2, et tidsskrift anbefales hævet fra niveau 1 til niveau 3. Der blev anbefalet tilsyn på niveau 3 i forhold til fire jødiske objekter.

Kl. 21.30 blev den reviderede tilsynsliste med de modtagne ændringer fra PET ad kl. 21.11 fremsendt af Københavns Politi til Udrykningssektionen og iværksat.

Kl. 21.30 tilgik nye billeder af gerningsmanden KSN med henblik på rundsendelse til patruljerne.

Side 125

Kl. 21.39 oplyste PET til KSN, at der ikke var noget på de to brødre på Serridslevvej (jf. under kl. 20.05).

Kl. 21.40 anmodede KSN Efterforskningsstaben om at indhente teleoplysninger (masteoplysninger) fra den 9. februar 2015 omkring Aller-bygningen til sammenligning med øvrige oplysninger.

Kl. 21.43 oplyste Nordsjællands Politi til KSN om en mistænkelig person, der var antruffet ved Sundbusserne. Det blev aftalt, at han skulle afhøres til sagen.

Kl. 21.50 oplyste Københavns Vestegns Politi om en mulig gerningsmand kendt fra sag hos dem. Registreret som muligt spor.

Kl. 21.55 blev der iværksat gennemgang af hele døgnets meldeblanketter oprettet i vagtcentralen.

Kl. 21.57 blev fotoefterlysning på ny udsendt på Twitter til borgerne, nu med 2 billeder og af bedre kvalitet.

Kl. 22.18 oplyste RKS, at en svensk forbindelsesofficer blev sendt til København.

Kl. 22.20 forelå opsummering fra stabsmøde i KSN, herunder at der skulle planlægges for 12 timers tjeneste de næste 3 døgn.

Kl. 22.21 Taxaselskabet, der har kørt gerningsmanden fra Borgervænget, var identificeret via videoovervågningen. Taxaselskabet var kontaktet telefonisk og havde bekræftet, at de ca. kl. 15.55 blev kontaktet af en kunde, der bestilte en vogn til Borgervænget. De kan på deres system se nummeret på den telefon, der har kontaktet dem.

Kl. 22.25 blev Efterforskningsstaben kontaktet for iværksættelse af en telefonaflytning på telefonnummeret, jf. kl. 22.21.

Kl. 22.29 RKS meddelte, at Rigspolitiet efter drøftelse med PET havde besluttet at øge det politimæssige beredskabsniveau fra ”let forhøjet beredskab” til ”forhøjet beredskab”, jf. Politiets Beredskabsplan. RKS og NOST var etableret i Trin 3 - Operationsberedskab. Politikredsene 1-7 instrueret om i mindst 24 timer at opretholde stabsberedskabsniveau Trin 2 - Stabsberedskab, og politikredsene 8-11 instrueret om i mindst 24 timer at opret-

holde Trin 3 - Operationsberedskab. Diverse tryghedsskabende foranstaltninger mv. iværksat i Københavns Politi, jf. terrorhåndbogen. Samtlige politikredse instrueret om at planlægge for med kort varsel at kunne etablere grænsekontrol ved de indre Schengen-grænser. Opmærksomheden blev på ny henledt på personalets sikkerhed, og udvalgte politikredse blev instrueret om at benytte skudsikre veste under patruljer mv.

Kl. 22.30 Nye billeder af gerningsmanden var nu printet og lagt i KST med henblik på udlevering i papirform til patruljerne.

Kl. 22.31 var taxachaufføren kontaktet (jf. under kl. 22.21). Han bekræftede turen fra Borgervænget, og oplyste, at han havde kørt pågældende til en adresse i Mjølnerparken.

Kl. 22.35 blev der sendt personale til Mjølnerparken for gennemgang af videoovervågningen i Mjølnerparken. Lejerbo, der havde adgang til overvågningen, blev kontaktet og ville være fremme i løbet af ca. 30 minutter. Der blev anvendt civilt personale for ikke at skræmme gerningsmanden, hvis han fortsat var til stede i Mjølnerparken.

Kl. 22.35 blev der sendt personale, herunder gerningsstedsundersøger og tekniker til Amerika Plads, hvor der skulle sikres spor og video fra den benyttede taxa.

Kl. 22.39 blev RKS underrettet om, at omegnskredsene kunne ophæve "Politiets Reaktionsplan", som blev oprettet i forbindelse med melding ad kl. 15.53.

Kl. 22.42 blev det oplyst, at efterforskningen nu koncentrerede sig om den person, der har ringet efter en taxa til genbrugsstationen v/ Borgervænget.

Kl. 22.43 udsendte NOST nationalt situationsbillede nr. 3.

Kl. 22.48 sendte Efterforskningsstaben personale til Serridslevvej for kontakt til mistænkte, jf. optegnelser kl. 20.05 og 21.39.

Kl. 22.50 tilkaldte KSN observatører til Mjølnerparken.

Kl. 22.50 blev der udpeget en efterforskningsleder til mulig aktion i og omkring Mjølnerparken (KSN/Efterforskningsstaben).

Kl. 23.05 oplyste efterforskere, at der ikke var nogen på adressen i Serridslevvej ad 22.48.

Kl. 23.10 var den svenske forbindelsesofficer ankommet til KSN. Han blev anmodet om at fremskynde fremskaffelse af video vedrørende hændelsen med køretøj og automatvå-

ben på Øresundsbroen (ad kl. 20.00).

Side 127

Kl. 23.15 var Lejerbo fremme ved Mjølnerparken (jf. kl. 22.35), og videogennemgangen blev påbegyndt. Det blev konstateret, at de kameraer, der var opsat i opgange, kældre og elevatorer, ikke var nummererede, og det var således ikke umiddelbart muligt at afgøre hvilke kameraer, der dækkede det område, hvor gerningsmanden forventedes at være indpasseret kl. 16.15. Videoovervågningen i Mjølnerparken bestod skønsmæssigt af ca. 250 kameraer . Der blev iværksat en proces for at nummerere de aktuelle kameraer. Alle kameraer optager kun, når der er en bevægelse i optagefeltet.

Kl. 23.22 briefede KSN observationsgruppen og efterforskningsleder i Mjølnerparken.

Kl. 23.27 blev der via RKS tilkaldt 14 uniformerede patruljer.

Kl. 23.32 udsendte RKS beslutning om forhøjelse af det politimæssige beredskabsniveau til ”forhøjet beredskab” (jf. kl. 22.29). Beslutningen blev udsendt via mail og efterfølgende opkald til bekræftelse på BK-kanalen.

Kl. 23.35 blev der sendt personale til Mjølnerparken for gennemgang af videoovervågningen i Mjølnerparken. Lejerbo, der havde adgang til overvågningen, blev kontaktet og ville være fremme i løbet af ca. 30 minutter. Der blev anvendt civilt personale for ikke at skræmme gerningsmanden, hvis han fortsat var til stede i Mjølnerparken.

Kl. 23.35 blev der sendt personale, herunder gerningsstedsundersøger og tekniker til Amerika Plads, hvor der skulle sikres spor og video fra den benyttede taxa.

Kl. 23.39 blev RKS underrettet om, at omegnskredsene kunne ophæve "Politiets Reaktionsplan", som blev oprettet i forbindelse med melding ad kl. 15.53.

Kl. 23.44 havde Efterforskningsstaben kontakt til Nationalt Cybercrime Center (NC3) med henblik på sikring af de IP-adresser, der havde søgt på Krudttøndens hjemmeside og arrangementet med Lars Vilks.

Kl. 23.46 blev det oplyst, at Efterforskningsstaben nu undersøgte, om der var bestilt taxa til Mjølnerparken efter kl. 1615 med henblik på at konstatere, om gerningsmanden havde forladt stedet med taxi.

Kl. 23.59 var afdøde ved Krudttønden formelt identificeret som Finn Nørgaard. Underretning af pårørende blev iværksat.

Side 128

Den 15. februar 2015

Kl. 00.04 var Den Uafhængige Politiklagemyndigheden ankommet til KSN og blev orienteret om hændelsen ved Krudttønden samt den aktuelle situation.

Kl. 00.05 oplyste Efterforskningsstaben, at der ikke var bestilt taxa til Mjølnerparken.

Kl. 00.07 forelå en opsummering vedrørende Hjemmeværnet, som nu også assisterede med afspærring af Marskensgade.

Kl. 00.15 blev det fra videoeftersøgningen i Mjølnerparken oplyst, at man havde fundet det kamera, som dækkede taxaens ankomst til stedet. Gerningsmanden var observeret herpå.

Kl. 00.15 rekvireres der via RKS yderligere 14 patruljer fra omegnskredsene til tryghedsskabende patruljering i København, dækkende perioden frem til den 18. februar kl. 1200 i 12 timers skift.

Kl. 00.16 oplyste KST-Borgervænget til KSN, at en "frisk" neoprenhandske var fundet i skolegården ved Kildevældsskolen. Den skulle afleveres til NKC til undersøgelse.

Kl. 00.25 blev det fra videoeftersøgningen i Mjølnerparken oplyst, at gerningsmanden ikke kunne ses at have forladt den gård i bebyggelsen, som han ved ankomsten gik til.

Kl. 00.43 kaldte en patrulje op til KSN og oplyste, at der var afgivet skud ved synagogen og "en mand nede".

Kl. 00.43 blev den centrale efterforskningsleder (CE) sendt til stedet, og Efterforskningsbagvagten, der netop var færdig ved Krudttønden, kørte ligeledes til stedet. Endvidere blev det personale, der af Efterforskningsstaben var allokert til en eventuel kommende aktion i Mjølnerparken, sendt til stedet. Der tilkaldtes yderligere personale til Efterforskningsstaben.

Kl. 00.44 blev det oplyst, at en politimand var ramt i armen, og en anden politimand var ramt i benet, samt at der muligvis var flere ramte. PET underrettes, og AKS forskyder til området med patruljer.

Kl. 00.45 blev der sendt alarmering på "alle kanaler" i København.

Side 129

Kl. 00.45 modtog NOST via BK-kanalen oplysning om, at der var afgivet skud ved synagogen i København, og at flere var ramt, herunder polititjenestemænd.

Kl. 00.46 oplyste en patrulje, der udførte fast bevogtning på stedet, at de havde afgivet skud mod gerningsmanden.

Kl. 00.47 oplyste en patrulje på stedet, at en "Vagt ved synagogen dræbt med skud direkte i hovedet".

Kl. ca. 00.50 afholdt Københavns Politi tredje strategiske stabsmøde telefonisk, hvor chefpolitiinspektøren orienterede politidirektøren om, at der var afgivet skud ved synagogen. Politidirektøren underrettede herefter telefonisk og pr. sms Justitsministeriet samt rigspolitichefen.

Der blev truffet følgende strategiske beslutninger:

- Politiindsatsen skulle fortsætte offensivt ad de 4 spor, idet fokus på at pågribe gerningsmanden/-mændene uden civile tab og/eller fremkaldelse af en gidselsituation skulle skærpes yderligere.
- Det skulle ikke forsøges at evakuere indre by via en beredskabsmeddelelse eller lignende, da det vurderedes umuligt og uhensigtsmæssigt. Befolkningen orienteres og advares via pressen, der betjenes af politikredsens pressetalsmænd i løbet af natten.

Kl. 00.52 blev der afgivet alarmering til vagtcentralerne i alle politikredse via BK-kanalen. RKS blev underrettet. Nordsjællands Politi, Københavns Vestegns Politi og Midt- og Vestsjællands Politi blev særskilt anmodet om bistand.

Kl. 00.53 underrettede NOST Statsministeriet om skudepisoden ved synagogen.

Kl. 00.53 anmodede KSN DSB, Metro og S-tog om at gennemkøre uden stop på Nørreport.

Kl. 00.54 blev det aftalt, at Nordsjællands Politi skulle iværksætte poster ved Helsingør-motorvejen, Hillerød-motorvejen og ved Frederikssundsvej, jf. spærreplan.

Kl. 00.57 blev signalement af gerningsmanden fra synagogen udsendt på BK-kanalen.

Kl. 00.58 åbnede CFM (Rigspolitiets Center for Flåde og Materielstyring) depot på Odinsvej og klargjorde 300 letveste med plader.

Kl. 00.59 blev RKS anmodet om at tilkalde 3 delinger til København, som bl.a. skulle overtage alle Hjemmeværnets opgaver, idet personalet fra Hjemmeværnet var ubevæbnede, og idet uniformeret personale kunne antages at udgøre mål for terrorister. RKS blev endvidere anmodet om tilgang af 20 patruljehunde.

Kl. 01.00 anmodede KSN Movia om at stoppe al busdrift omkring Krystalgade.

Kl. 01.01 havde en hundepatrulje anholdt 2 personer under brug af varselsskud i Gothersgade. Det viste sig efterfølgende ikke at have noget med sagen at gøre.

Kl. 01.03 underrettede LBS Gothersgade Kaserne om angrebet ved synagogen i forhold til kasernens egen sikkerhed.

Kl. 01.03 rekvirerede Efterforskningsstaben gerningsstedsundersøgere fra Fyns Politi til støtte for KST-Krystalgade.

Kl. 01.03 oplyste personalet fra Amerika Plads, jf. kl. 22.35 om videoovervågning fra taxaen, at det ikke umiddelbart var muligt at identificere gerningsmanden ud fra videoen.

Kl. 01.03 oplyste CFM, at veste og våben var klar til udlevering.

Kl. 01.04 og senere rekvirerede RKS 3 delinger og 20 hunde. Personalet skulle alle være iført skudsikre veste og MP5. RKS rekvirerede personalet telefonisk. Fyns Politi afgav 1 deling (rekvireret kl. 01.05), Sydsjællands og Lolland-Falster Politi afgav 1 deling (rekvireret kl. 01.11) og Midt- og Vestsjællands Politi afgav 1 deling (rekvireret kl. 01.13). Hundepatruljerne blev rekvireret fra Nordsjællands Politi, Københavns Vestegns Politi, Midt- og Vestsjællands Politi og Sydsjællands og Lolland-Falster Politi.

Kl. 01.08 NOST udsendte nationalt situationsbillede nr. 4.

Kl. 01.10 blev der udleveret ekstra ammunition til patruljerne.

Kl. 01.17 blev der etableret operationsområde i indre by afgrænset af Nørrevoldgade, Gothersgade, Kgs. Nytorv, Holmens Kanal, Nybrogade, Vestervoldgade, og al indkørsel til området skulle ske via Højbro Plads og Nørregade.

Kl. 01.21 blev der etableret fast bevogtning ved 7 jødiske objekter.

Kl. 01.30 anmodede RKS om minimum 1 medarbejder fra hver politikreds til videoover-

vågning til d. 15. februar 2015 kl. 10.00.

Side 131

Kl. 01.33 oplyste en patrulje, at de civile patruljer af hensyn til egen sikkerhed skulle tilkendegive, at de var fra politiet for herved at undgå misforståelser i forhold til civilklædt, bevæbnet personale.

Kl. 01.36 blev toget mod Lund stoppet ved Lufthavnen og gennemgået.

Kl. 01.37 blev der tilkaldt 9 gerningsstedsundersøgere fra Fyns Politi til København ad kl. 01.03.

Kl. 01.40 blev RKS anmodet om 20 efterforskere til den 15. februar 2015.

Kl. 01.42 blev der fra PET modtaget en skriftlig anbefaling om at iværksætte "fast bevogtning" af 7 jødiske/israelske objekter .

Kl. 01.45 befalede KSN, at alle patruljer i "dagligt beredskab" skulle anvende skudsikre veste, og at mindst én af medarbejderne skulle være bevæbnet med MP5.

Kl. 01.50 opsummerede KST-Krystalgade, at en vagt ved synagogen var skudt i hovedet og var død, mens to politimænd var ramt, dog ikke alvorligt. Gerningsmanden var flygtet til fods. Et nyt signalement af gerningsmanden blev rundkastet.

Kl. 01.50 tilkaldte RKS ad kl. 01.40 20 efterforskere (10 fra Nordsjællands Politi og 10 fra Københavns Vestegns Politi) samt 1 eller flere videobehandlere/videoteknikere fra alle kredse. Mødetid den 15. februar 2015 kl. 07.00 på Teglholt Alle.

Kl. 01.56 NOST udsendte nationalt situationsbillede nr. 5.

Kl. 02.00 RKS tilkaldte et hold af laboratoriemedarbejdere til at håndtere eventuelt uoprettelige/akutte spor. 5 kriminalteknikere blev tilkaldt fra NKC-Vest som supplement/beredskab til NKC-Øst.

Kl. 02.02 oplyste den koordinerende læge, at det ikke var kritisk med de 2 sårede polititjenestemænd fra synagogen.

Kl. 02.11 oplyste en patrulje, at de var på plads med bevogtning ved et jødisk plejecenter.

Kl. 02.19 oplyste videoeftersøgningen i Mjølnerparken, hvilken opgang gerningsmanden ifølge stedets videoovervågning ankom til kl. 16.15.

Kl. 02.21 modtog KSN foto af gerningsmanden fra videoovervågningen i Mjølnerparken. Fotoet viste gerningsmanden, da han kl. 16.15 ankom til stedet.

Kl. 02.30 besluttede KSN at indsætte civile observatører omkring Mjølnerparken og anmodede AKS om at holde sig i nærheden. Videoeftersøkerne i Mjølnerparken arbejdede videre med at søge efter gerningsmanden, ligesom der blev observeret ”live” på overvågningen.

Kl. 02.30 påbegyndte CFM transport af patroner til Artillerivej, samt efterfølgende 300 veste. Politiskolen oplyste at være i besiddelse af 72 stk. SINE-terminaler og ekstra batterier og opladere, som ligeledes skulle sendes til Artillerivej. Endvidere var 30 stk. M-10 karabiner klar til udlevering til Artillerivej sammen med de øvrige våben. Sanktioneret af vagthavende i RKS. Aftalt at de fik politiskorte i forbindelse med transporten af ammunitionen og M-10 karabiner.

Kl. 02.40 ændrede PET telefonisk anbefalingen ad kl. 01.42, således at der ikke skulle etableres fast bevogtning ved to af de syv objekter, idet dette ikke var aktuelt.

Kl. 02.48 modtog KSN en MMS fra videoeftersøkerne med et foto af gerningsmanden, da han kl. 16.37 forlod Mjølnerparken.

Kl. 02.49 sendte KSN en MMS med foto af gerningsmanden fra Mjølnerparken til observatørerne.

Kl. 02.49 rekvirerede RKS lysmateriel fra Beredskabsstyrelsen til gerningsstedet i Kryсталgade. Assistanzen blev afsendt fra Beredskabsstyrelsen i Hedehusene og Næstved.

Kl. 02.58 modtog KSN fra Servicecentret oplysning om, at en person var set trykke sig ved Turensengade kort tid efter skyderiet i Krystalgade. Det besluttedes at tage kontakt til vidnet og sende en hundepatrulje til stedet.

Kl. 02.58 Operationsområde "indre by" ophæves (ad kl. 01.17).

Kl. 03.05 forelå en statusmelding fra RKS på, hvornår det rekvirerede personale kunne være fremme, og hvornår det rekvirerede materiel kunne være fremme.

Kl. 03.15 blev der indledt efterforskning i forhold til to yderligere personer.

Kl. 03.18 meldte KSN, at også alt civilklædt politi skulle iklædes skudsikre veste.

Kl. 03.30 RKS. Der blev fra Sydøstjyllands Politi rekvireret 6 polititjenestemænd til tjeneste i København kl. 09-21 i perioden 15. februar 2015 til 18. februar 2015, og der blev fra Nordjyllands Politi rekvireret 6 polititjenestemænd til tjeneste i København kl. 21-09 i perioden 15. februar 2015 til 17. februar 2015.

Kl. 03.34 fremsendte videoefterforskerne fra Borgervænget nyt og bedre foto af gerningsmanden fra Kildevældsskolens overvågning.

Kl. 03.51 oplyste en patrulje, at de bevogtede Station Bellahøj.

Kl. 03.57 udsendte NOST nationalt situationsbillede nr. 6.

Kl. 04.00 blev der holdt pressebriefing ved en pressebagvagt på Politigården med bl.a. det formål at skabe tryghed i befolkningen og forklare, at de mange bevæbnede betjente i indre by ikke betød evakuering.

Kl. 04.07 anmodedes ad kl. 02.30 om en ny eskorte, idet de nu havde pakket bilen med 24 MP5'er og 50.000 stk. patroner og 80 veste. Herefter resterede levering af 220 veste og 54 MP'er. Eskorte tilgik fra Københavns Vestegns Politi.

Kl. 04.15 oplyste KST ved synagogen, at man var færdige med at "rense op".

Kl. 04.15 modtog KSN og AKS de nyeste fotos af gerningsmanden. Der blev kontinuerligt arbejdet på at finde flere og bedre fotos fra videoovervågningen fra både Borgervænget og Mjølnerparken.

Kl. 04.29 fremsendte KST-Krystalgade foto af gerningsmanden fra synagogens videoovervågning. Fotoet var dog ikke brugbart til identificering eller genkendelse af gerningsmanden.

Kl. 04.37 anmodede KST ved synagogen om 30 soldater fra Hjemmeværnet til assistance. Dette blev afvist af KSN på grund af sikkerheden for det pågældende hjemmeværnspersonale.

Kl. 04.48 havde PET-observatører observeret og fulgt den formodede gerningsmand, hvilket var påbegyndt kl. 04.44 (jf. PET's observationsrapporten). Meldingen blev formidlet til KSN.

Ca. kl. 04.50 modtog KSN oplysning om, at videoefterforskerne fra Mjølnerparken havde

observeret en mulig gerningsmand. Andre observatører fra PET i området samt AKS blev adviseret herom. En AKS-patrulje befandt sig i nærheden.

Side 134

Ca. kl. 04.50 – ca. kl. 05.03 orienteres KSN af AKS's forbindelsesofficer i KSN om skudvekslingen på Svanevej. Den operative leder fra AKS befandt sig ved siden af KSN-lederen, da han modtog oplysningen, og videregav straks oplysningen til KSN-lederen.

Kl. 04.54 rekvirerede RKS 6 skudsikre veste til NKC personale i Krystalgade. Efterfølgende anmodning om øget antal i alt 25 stk. til NKC personale ved Krudttønden og i Krystalgade.

Kl. 04.54 var alt uniformeret personale fra Hjemmeværnet udskiftet med politi, og der var ikke længere Hjemmeværnspersonale til stede ved Krudttønden.

Kl. 04.57 var det oplyst, at al tog- og Metro-drift igen var normaliseret.

Kl. 05.02 tilgik der en anmeldelse til Københavns Politi fra 112 om skyderi 100 meter fra Nørrebro Station (Svanevej).

Kl. 05.03 oplyste AKS-forbindelsesofficeren i KSN, at AKS havde skudt en mand på Svanevej ud for nr. 1.

Kl. 05.03 havde Efterforskningsstaben i Københavns modtaget underretning om skudepisoden på Svanevej og sendte en efterforskningsleder til gerningsstedet. En ny efterforskningsleder blev tilkaldt til indsættelse i Mjølnerparken. Efterforskningsstaben allokerede personale til begge steder.

Kl. 05.08 blev Den Uafhængige Politiklagemyndighed officielt underrettet af KSN om skudepisoden ved Svanevej.

Kl. 05.11 anmodede KSN AKS og efterforskningspersonalet om at visitere gerningsmanden for våben, id og mobiltelefoner. Mobiltelefoner skulle hurtigst muligt køres til Teglsøholmen for udlæsning med henblik på at identificere evt. medgerningsmænd

Kl. 05.15 blev RKS underrettet om skyderiet ved Svanevej.

Kl. 05.15 sendte KST-Svanevej et foto af gerningsmanden. Dette blev videresendt til Efterforskningsstaben og videokoordinator.

Kl. 05.30 meddelte NKC til KSN, at de havde et hold gerningsstedsundersøgere på vej.

De var netop ankommet fra NKC-Vest.

Side 135

Kl. 05.31 informerede RKS alle politikredsene om skudvekslingen ved Svanevej via BK-kanalen.

Kl. 05.52 modtog Efterforskningsstaben to mobiltelefoner, der var sikret på gerningsmanden ved Svanevej. IT-efterforsker blev hentet på bopælen for at undersøge disse.

Kl. 05.53 foretog AKS indtrængning på en adresse i Mjølnerparken.

Kl. 05.59 udsendte NOST nationalt situationsbillede nr. 7.

Kl. ca. 06.00 afholdt Københavns Politi fjerde strategiske stabsmøde på Politigården med deltagelse af politidirektøren og chefpolitiinspektøren. Forud var politidirektøren telefonisk af chefpolitiinspektøren blevet underrettet om en formodet gerningsmands skudveksling med politiet på Svanevej og efterfølgende død. Justitsministeriet og rigspolitichefen var inden stabsmøde telefonisk orienteret herom.

Der blev truffet følgende strategiske beslutninger:

- Politiindsatsen skulle fortsætte offensivt ad alle 4 spor, da efterforskningen ikke kunne udelukke flere gerningsmænd på fri fod, og risikoen for befolkningen derfor ikke endeligt var ovre.
- Der skulle gives en samlet orientering af pressen kl. 08.00 om både efterforsknings- og operationssporene i indsatsen.

Kl. 06.05 gav KST-Svanevej en situationsmelding og blev anmodet om hurtigst muligt at sikre fingeraftryk fra afdøde med henblik på identifikation.

Kl. 06.16 underrettede efterforskningsstaben KSN om, at den ene af de mobiltelefoner, der var indbragt fra Svanevej, var den samme som blev anvendt af gerningsmanden fra Krudttønden til at bestille taxa fra Borgervænget ca. kl. 15.55.

Kl. 06.20 koordinerede KST-Svanevej og det forberedte KST-Mjølnerparken skillelinjer mellem de to gerningssteder af hensyn til sektorinddeling og kommende undersøgelser.

Kl. 06.20 oplyste CFM, at der nu var klargjort 36 MP5'er, og at de nu kun manglede at samle 16 veste og 20 MP5'er. Det blev aftalt, at de ventede med at køre til Artillerivej til de havde færdiggjort de sidste veste og MP5'er.

Kl. 06.22 oplyste KST-Svanevej, at gerningsmanden, der var skudt på Svanevej, var fun-

det i besiddelse af to pistoler, henholdsvis en 7,65 mm og en 9 mm.

Side 136

Kl. 06.24 blev der rekvireret bespisning af indsat personale via RKS.

Kl. 06.25 sendte KST-Svanevej et nyt foto af afdøde fra Svanevej til KSN (foto var tidligere sendt kl. 05.15).

Kl. 06.31 modtog RKS fra Syd- og Sønderjyllands Politi en skrivelse vedrørende vurdering af personale- og materieforbrug i forbindelse med eventuel etablering af grænsekontrol.

Kl. 07.00 blev der afholdt det 1. møde i RSS. Der blev i tilknytning hertil udarbejdet et referat, hvoraf fremgik, at der var gjort status vedrørende sagens udvikling, men at der afventedes et efterretningsbillede fra PET kl. 09.00. Forsvaret stillede 3 helikoptere til rådighed. Det skulle kortlægges, hvilke ressourcer der skulle anvendes til bevogtningsopgaver og den varslede, mulige grænsekontrol. Det blev oplyst, at Sverige og Tyskland havde iværksat skærpet grænsekontrol på egen foranstaltning.

Kl. 07.20 blev den svenske forbindelsesofficer dimitteret.

Kl. 07.45 blev det oplyst, at AKS forberedte indtrængning på en adresse i Mjølnerparken.

Kl. 08.00 blev der holdt pressebriefing ved politidirektøren, chefpolitiinspektøren og efterforskningslederen på Politigården med bl.a. det formål at skabe overblik og trykthed samt informere om politioperationens samlede status og fremadrettede aktiviteter.

Kl. 08.10 blev 3 delinger indkaldt som afløsning for de delinger, der var indkaldt i nattens løb. Delingerne blev rekvireret fra Nordsjællands Politi, Københavns Vestegns Politi og Fyns Politi. Delingerne blev indkaldt til 12 timers tjeneste.

Kl. 08.15 blev det oplyst, at en person var anholdt under aktionen i Mjølnerparken.

Kl. 08.24 udsendte NOST et udvidet nationalt situationsbillede.

Kl. 08.26 blev oplyst, at AKS havde anholdt 3 personer.

Kl. 08.50 havde efterforskere i KSN med stor sandsynlighed identificeret gerningsmanden ud fra foto i fotoregistret og det fremsendt foto af gerningsmanden som Omar Abdel Hamid El-Hussein, født den 11. september 1992.

Kl. 09.00 forespurgte vagtcentralen i Syd- og Sønderjyllands politikreds RKS om, hvem der havde iværksat tysk kontrol af indpassage til Tyskland. Grænsekontrollen var iværksat af Tyskland på eget initiativ, og det blev som svar på forespørgslen meddelt, at dansk politi ikke havde behov for grænsekontrol.

Kl. 09.01 udsendte NOST nationalt situationsbillede nr. 8.

Kl. 09.05 havde Akutmedicinsk Koordinationscenter etableret psykiatrisk hotline til borgerne. Pressemeddelelse var udsendt.

Kl. 09.14 var psykologtjenestens kriseberedskab oprettet.

Kl. 09.45 blev PET anmodet om politimæssig tilstedeværelse i forbindelse med pressemøde i Statsministeriet kl. 11.00.

Kl. 10.00 oplyste NKC til Efterforskningsstaben, at gerningsmanden, der var skudt på Svanevej, via fingeraftryk var identificeret som Omar Abdel Hamid El-Hussein.

Kl. 10.12 anmodede Københavns Kommune om etablering af afspærring til blomster mv. ved synagogen.

Kl. 10.17 blev AKS rekvireret til ransagning på en adresse, beliggende på Vognmandsmarken.

Kl. 10.18 var Rigspolitiets psykologtjeneste til stede i RKS. Psykologtjenestens mobiliseringsenhed var samlet med ca. 10 personer på Polititorvet.

Kl. 10.35 var der bestilt hotel til indkaldt personale fra Nordjyllands Politi og Sydøstjyllands Politi. Personalet blev indlogeret i DGI Byen 3 nætter fra dags dato. Politikredsene blev underrettet.

Kl. 10.40 blev der gennemført ransagningsaktion på gerningsmandens adresse med henblik på søgning efter spor.

Kl. 11.04 var AKS færdige på adressen på Vognmandsmarken (jf. under kl. 10.17). Der var anholdt 1 person.

Kl. ca. 11.30 afholdt Københavns Politi femte strategiske stabsmøde på Politigården, hvori alle den strategiske stabs medlemmer deltog. Politidirektøren orienterede om sine møder i andre fora, der blev samlet op på de seneste resultater fra efterforskningen, fulgt

op på de sårede politifolks tilstand og taget stilling til form og indhold af den videre, eksterne kommunikation. Der blev taget følgende strategiske beslutninger:

- Næste pressemøde skulle afholdes som et fælles pressemøde med PET på Politigården kl. 13, hvor der orienteres om seneste status i efterforskningen af gerningsmandens person, fortid og færden.
- Der skulle udarbejdes en længere pressemeddelelse på dansk, engelsk og fransk, der samlede op på hele forløbet, hvorefter der igen skulle overgås til normal pressekommunikation.

Kl. 11.36 etableredes der politimæssig bevogtning i forbindelse med jødisk pressemøde på Hotel Scandic, Vester Søgade.

Kl. 11.49 udsendte NOST nationalt situationsbillede nr. 9.

Kl. 12.00 blev det oplyst, at statsministeren ledsaget af livvagter fra PET var fremme ved synagogen.

Kl. 12.05 gik NOST ned til trin 2 – Stabsberedskab. Det blev meldt ud, at de eksterne deltagere skulle kunne møde inden for en time, hvis trin 3 – Operationsberedskabet skulle etableres igen.

Kl. 12.16 ankom USA's ambassadør til synagogen ledsaget af livvagter fra PET.

Kl. 12.21 forlod USA's ambassadør synagogen sammen med PET's livvagter.

Kl. 12.50 blev der rekvireret personale til de næste 3 døgn via RKS.

Kl. 13.00 blev der holdt pressebriefing ved politidirektøren, efterforskningslederen og chefen for PET i Politigården med bl.a. det formål at orientere om gerningsmandens person og færden.

Kl. 13.19 sendte RKS en forespørgsel til Københavns Politi vedrørende fremtidig assistancebehov. Det blev oplyst, at der ikke pt. var yderligere assistancebehov ud over det, der var rekvireret.

Kl. 13.48 var det oplyst, at der i forbindelse med skyderierne i København var indgået en ekstraordinær aftale mellem Rigspolitiet, RKS, Københavns Politiforening (KP) og Københavns Politi om planlægning af op til 16-timers tjeneste for indsatte polititjenestemænd, herunder transport til og fra tjeneste.

Kl. 13.53 ankom justitsministeren sammen med den franske indenrigsminister til synago-

Kl. 14.00 var den franske indenrigsminister kørt fra synagogen igen.

Kl. 14.05 blev der via RKS indkaldt yderligere personale: 6 Delinger og 12 Hundepatruljer med 12 timers tjeneste fra søndag d. 15. februar 2015. 6 politikredse afgav hver 1 deling (Sydøstjylland Politi, Fyns Politi, Sydsjælland og Lolland Falsters Politi, Midt- og Vestsjællands Politi, Nordsjællands Politi og Københavns Vestegns Politi) og 4 politikredse afgav hver 3 hundepatruljer (Sydsjælland og Lolland Falsters Politi, Midt- og Vestsjællands Politi, Nordsjællands Politi og Københavns Vestegns Politi).

Kl. 14.15 udsendte RSS referat fra møde nr. 2. Der udsendtes skrivelse til politikredsene vedrørende 12 timers tjeneste, dog ekstraordinært aftale om op til 16 timers tjeneste i Københavns Politi. Den fremadrettede sikkerhedsindsats i relation til jødiske interesser overvejes. Der var pt. udpeget 7 objekter.

Kl. 14.35 Psykologtjenestens kriseberedskab var nu til rådighed for alle politiets ansatte og pårørende.

Kl. 14.36 var der politimæssig tilstedeværelse i forbindelse med en pressekonference i Moskeen i Røvsingsgade.

Kl. 14.50 foretog AKS en anholdelses- og ransagningsaktion i netcafeen Powerplay, Nørrebrogade 197. Der blev foretaget anholdelse/tilbageholdelse af 10 personer.

Kl. 15.00 Personale-ekviperation til de næste 48 timer aftalt mellem Københavns Politi og RKS.

Kl. 15.00 kontaktede vidner Servicecentret og forklarede, at de angiveligt havde set gerningsmanden, da han var på vej til Krudttønden. En videoindsamlingsgruppe blev sendt til området omkring Sejerøgade.

Kl. 15.20 lukkede LBS i Københavns Politi. Tilkaldelister blev udfærdiget til brug for eventuel genindkaldelse af LBS'en.

Kl. 15.57 blev der fra PET modtaget en samlet skriftlig anbefaling om fast bevogtning af 11 jødiske objekter på differentierede tidspunkter.

Kl. 16.08 oplyste Efterforskningsstaben til KSN, at der på Svanevej var sikret videoovervågning, der viste dele af skyderiet mellem AKS og Omar El-Husseini.

Kl. 16.10 oplyst, at PID havde kontaktet CFM, idet Københavns Politiforening havde rettet henvendelse til PID for at få fremskaffet flere beskyttelsesveste til brug i København. CFM henviste til at rette henvendelse til Københavns Politis ledelse. Det blev aftalt, at der skulle klargøres 50 stk. lette veste til eventuelle kommende udlån af veste til kredsene. Vestene ville være klargjorte den 15. februar 2015 kl. 20.00.

Kl. 16.29 meddelte NKC til Efterforskningsstaben, at der i den taxa, som gerningsmanden kørte i fra Borgervænget til Mjølnerparken, var fundet et håndaftryk og 1-2 fingeraftryk. Efterforskningsstaben orienterede KSN herom.

Kl. 16.35 der blev bestilt hotelindkvartering af delinger fra 6 politikredse i perioden fra 15.-17. februar 2015.

Kl. 17.02 udsendte RKS en skrivelse vedrørende beredskabsniveauer. Af denne skrivelse fremgik det, at der var truffet beslutning om at opretholde det politimæssige beredskabsniveau ”forhøjet beredskab”, jf. Politiets Beredskabsplan.

Det fremgik endvidere af skrivelsen, at RKS fortsat var etableret i trin 3 – operationsberedskab, og at NOST med virkning fra den 15. februar 2015 kl. 1200 var gået fra trin 3 – operationsberedskab, til trin 2 - stabsberedskab.

Derudover fremgik det, at politikredsene 1, 3-7 og 12 foreløbig indtil den 17. februar 2015 kl. 1600 skulle opretholde trin 2 – stabsberedskab, og at politikredsene 2 og 8-11 foreløbig indtil den 17. februar 2015 kl. 1600 skulle opretholde trin 3 - operationsberedskab.

Endelig fremgik det, at de tidligere iværksatte foranstaltninger skulle opretholdes, dog med undtagelse af, at der skete aflysning af planlægning for etablering af grænsekontrol med kort varsel ved indre landegrænser (indre Schengengrænser). Herudover blev der opsummeret i forhold til de iværksatte enkeltforanstaltninger.

Bilag 2: Ordliste

AKS	AKtionsStyrken
AMK	Akut Medicinsk Koordinationscenter
ANPG	Automatisk Nummer Plade Genkendelse
AQ	Al Qaida
BK	BeredskabsKanal
CE	Centrale Efterforskningsleder
CFM	Center for Flåde og Materielstyring, Rigspolitiet
CTA	Center for TerrorAnalyse, PET
DCOK	Det Centrale Operative Kommunikationsberedskab, Rigspolitiet
DfK	Direktoratet for Kriminalforsorgen
DUP	Den Uafhængige Politiklagemyndighed
EOD	Explosive Ordnance Disposal, Forsvaret
g-mand	gerningsmand
GSU	GerningsSteds-Undersøgelses koordinator
IOS	International Operativ Stab, Udenrigsministeriet
IS	Islamisk Stat
ISIL	Islamisk Stat
ISL PO	IndSatsLeder Politi
ITK	IT-efterforsKere
JOC	Joint Operations Centre, Forsvaret
KSN	KommandoStatioN, Politiet
KSP	Kriminalforsorg, Socialforvaltning og Politi
KST	KommandoSTade, Politiet

KTK	KriminalTekniKere
LBS	Lokal BeredskabsStab
MIK	Mobile IndsatsKoncept
MP	MaskinPistol
NC3	Nationalt Cybercrime Center, Rigspolitiet
NEC	Nationalt EfterforskningsCenter, Rigspolitiet
NFC	Nationalt ForebyggelsesCenter, Rigspolitiet
NKC	Nationalt Kriminalteknisk Center, Rigspolitiet
NOST	National Operative STab
NBC	Nationalt BeredskabsCenter, Rigspolitiet
PD-stab	PolitiDirektørens stab
PET	Politiets EfterretningsTjeneste
PA	PolitiAssistent
PB	PolitiBetjent
PID	Politiforbundet I Danmark
PK	PolitiKommissær
PLOV	Påbegyndt Livsfarlig Og Voldelig
POLDOK	POLitiets IT Log- og DOKumentations system
PSP	Psykiatri, Socialforvaltning og Politi
RKS	Rigspolitiets Koordinerende Stab
RSS	Rigspolitiets Strategiske Stab
SINE	SIkkerhedsNEttet
SSP	Skole, Socialforvaltning og Politi
SUPV	SUPERVisor
VINK	Videns- og rådgivningsenhed for medarbejdere med ungekontakt i Københavns Kommune

VIP **Very Important Person**

VTD **Vurderinger af Terrortruslen mod Danmark**

